

VOOR INTERNATIONALE POLITIE

■ **Beroepsleger**

■ **Joegoslavië**

■ **Maastricht**

■ **Na Rio**

verschijnt tweemaandelijks
38ste jaargang - 206 - juli-augustus 1992
Afdelingskantoor Gent 10
Vrede, Klokkestraat 44, 9000 Gent

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Krokkestraat 44 - 9000 Gent
Pik. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 18 39

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborgh
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Martin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courteaux, Eric De Bleec-
kere, Carne De Bruin, William De Bruyne,
Albert Deconinck, Robert De Genot, Dr. Jef
Deleol, Danny Demely, Garry De Moir,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gijbels,
Tom Heremans, Ignas Lindemans, Jan
Olsen, Peter Rombaut, Ward Ruyslinck,
Gus Snijkers, Katloen Steel, Freddy Tack,
Michel Tanret, Jan Van Calsteren, Jozef
Van Dromme, Johan Van Hoecke, Linda
Vanneste, Jan Verwest, Bart Vonck, Mich
Van Opstal, Walter Weydts, Walter Zinzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, Wouter De Raes, André De
Smet, Jan Olsen, Georges Spriet, Victor
Stuyck, René Van Nerum.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikelen en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentexemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikelen beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Neveland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Vlaamse Vredesweek

28 september - 4 oktober 1992

EUROPA MET OOG VOOR DE WERELD

Forum voor Vredesactie - Huweco - Medische Vereniging ter Preventie
van een Atoomoorlog - Pax Christi Vlaanderen - VAKA-OCV - Vrede vzw.

INHOUD

EDITORIAAL	Geen interventieleger	3
UITKIJK	Beroepsleger?	4
EUROPA	Joegoslavië: het Europese falen! Militaire brandpunten in Zwitserland	5 30
MILIEU	De Conferentie van Rio De Groene Vrede - Er is maar een aarde	7 8
VERENIGDE STATEN	Zijn Martin Luther King, Malcolm X en de andere vergeefs gestorven?	9
BEWAPENING & ONTWAPENING	Stop de NAVO! De vredesidee rijpt langzaam	11 15
MIDDEN-OOSTEN	"Israël - Palestina en water"	16
EERLIJKHEIDSHALVE		18-23
DOSSIER	Europa heeft dringend nood aan democratie Maastricht en het Europees leger Achter de schermen van het Europa van "Maastricht" Democratie?	19 21 22 22
VERKIEZINGEN	Verkiezingen op maat gesneden? Het kiesstelsel in Nederland	24-26 27
AZIË	Afghanistan: nieuwe kaarten in Kaboel	28
AMERIKA	Haïti: nieuwe premier tegen terugkeer Aristide	29
TERUGBLIK	Veertig jaar geleden - Een staatsgreep in Iran	31
500 JAAR AMERIKA	Ik hou niet van Columbus	32
VREDESINITIATIEVEN		34
OPVOEDEN TOT VREDE - BOEKEN		35
VREDESFONDS		36
KWIS - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37
VOOR DE VUIST	Er is geen veiligheid in Europa zonder veiligheid in de rest van de wereld	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

Georges Spriet - Willy Courteaux - Dirk Vonckx - Jan Van Calsteren - Ludo Abicht - Lucien
Bollaert - Victor Stuyck - Claudine Huyghe - André De Smet - Daniel Cirera - Wouter De
Raes - Albert De Coninck - Bahig Nassar.

Geen interventieleger

Het ging snel, een paar weken geleden. Minister Delcroix van Landsverdediging kondigt aan dat het plan Charlier en de terugtrekking van de troepen uit Duitsland opnieuw moeten worden onderzocht. Hij meent dat er geen nieuwe kazernes nodig zijn, en dat alle troepen Duitsland moeten verlaten. Goeie punten voor de minister.

Het onderwerp lijkt velen te beroeren. Er komt onmiddellijk reactie en opbod. "Geen geleuter of gemeenschapsdienst. Afschaffing van de dienstplicht en wel met ingang van 1 januari. Een efficiënt beroepsleger". Een stroomversnelling, heet dat.

We moeten vanuit de vredesbeweging er voor zorgen dat de discussie over een beroepsleger binnen het grote debat over veiligheid wordt gehouden, en het niet geïsoleerd laten gebeuren. Wat behelst vandaag nog onze militaire veiligheid? Gaat het om defensie, verdediging of gaat het om (de)regulerend optreden naar buiten? Als we weten waarvoor een leger nog moet dienen, of het überhaupt nog een opdracht heeft, dan kunnen we spreken over hoe het er moet uitzien.

In een goeie democratie kan dit alleen maar bepaald worden na een breed evenwichtig maatschappelijk debat over het onderwerp, waarin voor- en tegenstanders de kans krijgen uitgebreid aan bod te komen, waarbij de informatie open en beschikbaar moet zijn en waarbij democratisch wordt beslist.

Een leger zou moeten dienen voor verdediging, defensie, tegen mogelijke aanvallen van buiten af. Strategie, materiaal en manschappen moeten in functie staan van die verdedigende optie. Een leger mag niet in staat zijn anderen aan te vallen of een vreemd grondgebied te bezetten. Dit is de beleidslijn voor de defensiepolitiek.

Nu, in de mate dat er geen vijanden zijn die het grondgebied militair bedreigen verliest een leger ook z'n bestaansreden. Andere elementen die mogelijk als dreiging worden aanvoeld moeten met gepaste middelen worden behandeld. Politieke, sociale, economische, maatschappelijk problemen dienen met geëigende politieke middelen opgelost. Niet met militaire.

Indien de bestending van de economische ongelijkheid oorzaak van instabiliteit is dan moet alle aandacht gaan naar het ongedaan maken van die ongelijke toestand. Daar hebben we dan zeker geen leger voor nodig. Integendeel.

De huidige evoluties gaan m.i. precies de andere richting uit. Het voortbestaan van de NAVO, de ontwikkelingen naar een Europees leger met snelle-interventie-eenheden, de Duits-Franse korpsen hebben alles van doen met een regelende taak buiten de grenzen. Gekadert in de dominantiepositie van de NAVO, waar zes van de zeven rijkste landen lid van zijn, is de onderliggende motivering van een militair optreden

precies te vinden in het behoud van die dominantie op militair, economisch en politiek vlak.

In dit kader kunnen we ons ook veel vragen stellen bij de nieuwe grootmenselijkheid van het westen. Europa moet zich opmaken om gewapende conflicten te doen stoppen, om humanitaire redenen, heet het. Als die beleidsmensen het dan steeds maar hebben over de onveiligheid aan onze grenzen, over de instabiliteit van het zuiden en het oosten, dan is de vrees nogal voor de hand liggend dat humanitaire redenen als dekmantel zullen gebruikt worden om militaire interventies, die eigenlijk andere bedoelingen hebben, te verantwoorden.

Het is ook net in deze vernieuwde militaire strategie van snelle-interventie-eenheden dat de discussie over een beroepsleger zich aandient. Men aanvaardt steeds meer in bredere kringen dat een staand leger ter verdediging van het grondgebied op dit ogenblik eigenlijk uit de tijd is, een anachronisme. In de nieuwe optiek heeft men nood aan snelle, mobiele, slagkrachtige legers. Hierbij zijn de wapensystemen van hoogtechnologisch niveau, en zijn de bedienaars ervan goed opgeleide technici. Dergelijke opleiding kan niet in een tijdsspanne van de gangbare dienstplichtperiodes gerealiseerd worden. Conclusie: een beroepsleger.

Bij de legerleiding en het hof lijkt men nog geen uitgesproken keuze gemaakt te hebben. Men wil daar de verschillende opvattingen samen houden: defensie van het grondgebied, medewerking aan snelle-interventie-eenheden en mee voldoen aan de overeengekomen engagementen tegenover de NAVO voor wat betreft het snel mobiliseren en leveren van grotere aantallen reservisten ter ondersteuning van de snelle stoottroepen...

Vooraf dit laatste moet via de dienstplicht worden gerealiseerd is daar de mening.

Een aspect dat bij dit alles nog maar weinig werd toegelicht is de kost van de nieuwe opties rond de snelle-interventie-troepen. De hoogtechnologise eisen voor het wapenarsenaal en ondersteunend materiaal, de opleiding zelf zouden het bedrag van de faktuur wel behoorlijk de hoogte kunnen insturen.

De ganse discussie zou dus moeten geplaatst kunnen worden in een algemeen maatschappelijk perspectief. Zijn er nog bedreigingen die op ons afkomen. Welke? Zijn ze van militaire aard? Welk leger hebben we dan nog nodig?

Samen met gans de vredesbeweging, met alle maatschappelijke geledingen en organisaties moet het debat gevoerd worden. Ons standpunt is op een punt al bijzonder duidelijk: geen interventieleger.

Georges Spriet
22 juni 1992

Beroepsleger?

De omvorming van het Belgisch leger van dienstplichtigen tot een beroepsleger behoort tot de politieke thema's van vandaag. Zijn alvast tegen: de NAVO en het koningshuis (elk om eigen redenen) en, naar men moet aannemen, een deel van de linkerkant. Maar het feit dat men tegen is, ontslaat de tegenstanders niet van de noodzaak om de argumenten van de "hervormers" te onderzoeken. Het hoofdargument lijkt te zijn, dat in het huidige stadium van de militaire technologie alleen beroepssoldaten grondig en lang genoeg opgeleid kunnen worden om op doeltreffende wijze te functioneren, mocht dat van hen verlangd worden. Als we de zaak louter technologisch beschouwen, is dat argument moeilijk te weerleggen. Maar er zijn natuurlijk andere vragen. De hoofdvraag is natuurlijk: waar willen we dat leger voor gebruiken? In vroeger tijden had men een leger om de nationale grenzen te verdedigen. Dat was althans het officiële standpunt (occasioneel werd het ook ingezet om binnenlandse troebelen te onderdrukken of stakingen te breken, maar dat is een ander aspect van het verhaal waarop ik nog terugkom).

Vandaag zijn er geen landsgrenzen meer te verdedigen tegen een mogelijke invasie, althans niet voor ons. Niemand maakt er een geheim van, dat ons leger in elk geval omgevormd zal worden om deel uit te maken van een interventiemacht die snel kan ingrijpen in andere landen waar troebelen heersen. Men omkleedt deze stelling met humanitaire retoriek. Totnogtoe heb ik geen weet van militaire interventies die louter humanitaire doeleinden nastreefden. Meestal waren er op zijn minst politieke doeleinden bij, en daar bovenop dan nog eens imperialistische. Zelfs Kardinaal Danneels keurt vandaag (ruim laat dus, dat wel) de interventie in de Golf af, op grond van de overweging dat militaire interventie meestal de ellende vermeerdert in plaats van ze te verminderen.

Maar even nijpend is de vraag of een beroepsleger geen gevaar is voor de democratie? Het is vandaag misschien nogal gemakkelijk, dit argument tegen een beroepsleger weg te lachen. Hoewel we weten dat op bepaalde momenten bepaalde generaals, al dan niet op rust, met bepaalde politici de mogelijkheid van een militaire putsch besproken hebben. Het klinkt een beetje operette-achtig, en misschien was het inderdaad alleen maar lachwekkend. Maar hierbij kan men toch twee belangrijke overwegingen maken.

Primo, als dat gekonkeloef over een mogelijke putsch alleen maar lachwekkend was, had dat in belangrijke mate te maken met de overweging dat we geen beroepsleger hebben. Bij ons het leger inzetten in periodes van onrust (sociale of andere) is nauwelijks denkbaar juist omdat het leger uit miliciens bestaat die psychologisch niet voorbereid zijn om, laten we zeggen, op stakers of betogers te schieten. Dat wordt natuurlijk anders, als men over een beroepsleger beschikt dat bestaat uit mensen die niet alleen opgeleid zijn om gewapenderhand op te treden, maar er ook psychologisch op voorbereid. Men kan zelfs een stap

verder gaan en zeggen dat jongemannen die een beroeps carrière in het leger willen al voor het merendeel uit mensen zou bestaan die karakterieel geschikt zijn voor gewelddadig optreden. Men hoeft toch maar naar de wijze van optreden van de Rijkswacht te kijken op momenten dat dit korps in feite als een militaire macht wordt ingezet om te weten wat men van een beroepsleger kan verwachten.

Secundo. Laten we aannemen dat wij vandaag in dit land - zoals in de andere ons omringende landen - niet in een situatie verkeren waarin men al vlug de noodzaak zou voelen het leger in te zetten. Spanningen en conflicten zijn er, sociale en communautaire, maar die blijven politiek beheersbaar. Maar wát als ons politiek systeem over een beroepsleger zou beschikken? Zou dan de drempel voor een militair ingrijpen in conflictsituaties niet aanzienlijk verlaagd worden? Stel dat er morgen in ons land een algemene staking uitbreekt tegen het regeringsbeleid, in verband met de inleveringspolitiek bijvoorbeeld. Zal dan een regering die over een beroepsleger beschikt niet vlugger geneigd zijn een militaire oplossing van het sociale conflict te verkiezen boven een politieke die haar tot ernstige toegevingen zou dwingen? Met andere woorden: het feit zelf dat er een beroepsleger bestaat, zou in bepaalde omstandigheden een sterke invloed kunnen hebben op de politieke beslissingen.

Daar komt, als subsidiair maar niet onbelangrijk element, nog iets anders bij. Vandaag beschikt België uit een leger dat bestaat uit militairen - uiteraard - maar niet noodzakelijkerwijze uit militaristen, met andere woorden mensen die al vlug geneigd zouden zijn problemen of conflicten op militaire wijze op te lossen. In een beroepsleger zou die mentaliteit bijna overmijdelijk, zij het geleidelijk, een transformatie ondergaan. Generaals die weten dat ze beschikken over "betrouwbare", stevig opgeleide beroepssoldaten die geen andere meesters hebben dan hun militaire overheid, zouden al sneller geneigd zijn tot militair ingrijpen bij ordeverstoring, eventueel op verzoek van de regering, mogelijk echter ook op eigen initiatief. Een beroepsleger heeft weinig banden met de civiele maatschappij. Het is autoritair gestructureerd - zoals elke type leger overigens - en de democratische reflex is dus zwakker dan in andere geleidingen van de maatschappij. Een beroepsleger zou dus al gemakkelijker een staat in de staat worden die zich nog maar nauwelijks onderworpen voelt aan de politieke besluitvorming.

De vraag is nu: welke houding moet de Vredesbeweging tegenover dit gevaar aannemen? En hoe moet ze het argument beantwoorden, dat het leger in zijn huidige vorm voorbijgestreefd is, daarbij in overweging nemend dat de afschaffing van de dienstplicht wellicht met opluchting zou worden verwelkomd door de meerderheid van de bevolking?

Misschien een onderwerp voor een volgende "Uitkijk".

W. Courteaux

Joegoslavië: het Europese falen!

Tijdens het recente bezoek van Boris Jeltsin aan de V.S. werd reeds na de eerste dag een akkoord bereikt over de verrekende vermindering van strategische kernwapens. Niemand die daar bijzonder door verrast werd, geen uitbundig feestgedruis binnen het toch zo kalme vredeskamp, de koude oorlog lijkt reeds een eeuwigheid begraven, so what!

Sta ons toe even cynisch te worden. Cynisme is nu eenmaal in, geef het gerust toe ... je zit ook met een vleugje melancholie naar die goede koude oorlogsjaren. Samen beefden we onder ontzettende atoomparaplus's, het evenwicht van de verschrikking trilde vol spanning onder Berlijnse en andere krisissen ... konflikten werden elders uitgevochten, in Afrika, Azië, Zuid-Amerika. In ons koude Europa, vastgevroren onder het evenwicht van het absurde, warmden we ons op in vredes- en solidariteitsbewegingen. Oorlog had iets ver weg, exotisch.

Vandaag, op nauwelijks een dagreis rijden van hier (wat gaat dat vlug op die Duitse snelwegen!!!), zijn duizenden ouderen, vrouwen en kinderen op de dool door oorlogsgeweld, de grootste vlucht in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog. Veelbezochte historische steden worden aan puin geschoten, plaatsjes die tot voor kort deden dromen van vakantie werden frontgebied.

Het voorspelde "Europa, glazen huis" van Gorbatsjov zit onder kanonnenroet; in de geprezen "Nieuwe Wereldorde" is wanorde troef. De Europese gemeenschap, die zich doorheen de moeizame ratificatie van het verdrag van Maastricht zwoegt, ziet het Oosten als een eierschelp in stukjes krakelen onder de brutale hergeboorte van het fanatieke nationalisme.

Oorlog in de Balkan leidde in het verleden doorgaans tot een betrokkenheid van de meeste Europese staten; dit was zo in de tijd van Het Ottomaanse Rijk, de Russisch - Turkse oorlog, in Sarajevo klonk het eerste schot van de Eerste Wereldoorlog.

Buurlanden

Wie het uiteenspatten van het voormalige Joegoslavië enkel ziet als een bloederig onderonsje tussen verschillende stammen, zou zich wel eens grondig kunnen misrekenen. De agonie van deze Balkanstaat dreigt verre gaande grensoverschrijdende gevolgen te hebben. Verschillende buurlanden zijn in meerdere of mindere mate betrokken partij.

Het uitroepen van de staat Macedonië leidt tot spanning met Bulgarije en Griekenland die beiden in de toekomst territoriale aanspraken vrezen voor hun gebieden met een Macedonische bevolking. Griekenland eist het alleenrecht op van de naam Macedonië en blokkeert in zijn eentje de erkenning van de nieuwe staat door de E.G.

Hongarije volgt met argusogen de gebeurtenissen in het gebied Vojvodina dat het na de eerste wereldoorlog (verdrag van Trianon 1920) aan Joegoslavië verloor. In 1989 werd het gebied zijn autonoom statuut binnen Servië ontnomen. Het wordt voortaan door Belgrado rechtstreeks gecontroleerd, zeer tot ongenoegen van de sterke Hongaarse minderheid. Hongarije liet zich eerder reeds opmerken door wapenleveringen aan de Kroaten.

In Albanië is men niet onverschillig voor het onafhankelijkheidsstreven van de Albanese meerderheid van Kosovo

(meer dan 90 % van de bevolking); in '89 verloor dit gebied eveneens zijn autonomie binnen Servië.

Zo kompleks als de Joegoslavische heksenketel intern is, even onvoorspelbaar zijn dus ook de gevolgen mocht de vlam de pan uitslaan naar de buurlanden.

Met deze gegevens voor ogen is het niet moeilijk om in te zien hoe belangrijk een evenwichtige, onbevooroordeelde benadering van de buitenwereld is om er de vrede een kans te geven.

Wist de Europese Gemeenschap, die zich na de koude oorlog in het spoor van de V.S. aandient als morele overwinnaar op een falend kommunisme, hier diplomatiek te scoren?

Bemiddelaars

Bij het beginnend wapengekletter in Slovenië stelde de Europese gemeen-

schap zich op als een bemiddelaar, die uit angst voor chaos op economisch, monetair en diplomatiek vlak, een poging deed om - mits een grotere autonomie van de deelrepublieken - nog een vorm van Joegoslavische eenheid te bewaren. Een Europees driemanschap slaagde er in juli '91 in een akkoord te bereiken tussen Slovenië en Kroatië enerzijds en de federale regering anderzijds. Hoewel het akkoord niet op alle punten werd nageleefd bracht het toch tot op heden vrede in Slovenië.

Verdere bemiddelingspogingen leidden tot wapenstilstanden die telkens weer aan flarden werden geschoten door nationalistische milities. Een Europese vredeskongres in hetzelfde jaar in Den Haag leverde niets op.

Ondertussen kwamen meer en meer meningsverschillen tussen de Europese lidstaten onderling tot uiting. Het debat ontspan zich voornamelijk rond de al dan niet erkenning van de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië. Met een sinds de Tweede Wereldoorlog nooit gekende kracht drong Duitsland aan op de onmiddellijke erkenning van beide staatjes; de Duitsers dreigden gewoon de anderen voor een voldongen feit te plaatsen en deden dit ook.

Op 16 december '91 beslisten de Twaalf in Brussel om nieuwe staten pas te erkennen mits ze aan volgende normen zouden voldoen: het respecteren van de principes van de rechtstaat en de democratie, het waarborgen van de rechten van minderheden en etnische groepen, het erkennen van bestaande grenzen die enkel mits onderhandelingen en in wederzijdse akkoord kunnen gewijzigd worden. Na onderzoek van deze elementen zou de gemeenschap op 15 januari '92 beslissingen nemen. Reeds daags na de bijeenkomst van de Twaalf in Brussel erkende Duitsland op 17 december 1991 Kroatië en Slovenië, zonder het verloop van de onderzoeksprocedure af te wachten. Hierbij stelde Duitsland ook duidelijk de Verenigde Staten en zelfs de UNO voor voldongen feiten.

Duitsland

Sommigen wijzen er op dat Duitsland precies dezelfde bondgenoten steunt als deze tijdens de Tweede Wereldoorlog. De kollaboratie van de Kroatische fascistische milite Ustace, die duizenden orthodoxe Serven beestig vermoordde, is alom berucht. Het feit dat de Kroaten vandaag opnieuw de symbolen

uit die tijd opspelden is weinig geruststellend, evenals de vaststelling dat Franse, Duitse en zelfs Nederlandse uiterst rechtse elementen langs Kroatische kant meevechten. Het zou evenwel ver gezocht zijn om de Duitse overheid ervan te verdenken dat zij zou handelen gedreven door dezelfde weinig opbeurende historische precedents. Terloops mag men niet vergeten dat ook Servië tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn fascistische milite kende en dat de irrationele wreedheden van nationalistische milities vandaag zeker niet voor elkaar moeten onderdoen.

Moet men de Duitse voortvarendheid niet eerder interpreteren als een uitdrukkelijk streven om op te treden als het Centrum van Europa in het post-koude oorlogstijdperk: niet Brussel, maar Berlijn centraal?

Is het verbokkelen van de centrale staat Joegoslavië in kleine staten niet positief voor een sterk Duitsland dat wil domineren? Zijn Slovenië en Kroatië niet toevallig de economisch interessantste, want rijkste, delen van de vroegere Balkanrepubliek?

Ziet Duitsland niet liever een verzwakt Servië omdat daar toevallig de meest afwachtende houding tegenover het kapitalistische systeem wordt ingenomen? Kapitalisme en vrije markt worden door het westen maar al te vaak in één adem met democratie en vrijheid uitgesproken, alsof dit zo vanzelfsprekend is!

Inmenging?

De Duitse foring in het Joegoslavische dossier en de uiteindelijke volgzzaamheid van de andere lidstaten van de twaalf heeft de geloofwaardigheid van de Europese Gemeenschap in die regio zwaar aangetast. Voor de Serviërs en de federale instanties van het kwijnende Joegoslavië kreeg de Europese rol van "bemiddeling" een bittere bijmaak van "inmenging". Op het terrein zelf weerspiegelde zich deze verandering in vijandigheid tegenover de Europese waarnemers; de UNO nam het initiatief over.

Men kan zich ook afvragen of de overhaaste erkenning van Slovenië en Kroatië (overhaast, want Kroatië beantwoordt net als Servië niet aan de Europese norm van respect voor de rechten van minderheden) niet gewerkt heeft als een rode lap voor een stier. Het Federale leger, dat zoals alle legers vasthoudt aan zijn

eigen bestaansreden, werd ineens van buitenuit gekonfronteerd met de afbraak van een staatsstructuur die het geacht werd te verdedigen. Heeft het voldongen feit van de erkenning het optreden van het leger niet doen eskaleren?

Het vroegere Joegoslavië is geworden tot een onontwaaar kluwen van nationalistische driften, hartstochtelijke haat en ellende. Of het UNO-embargo tegen klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro) het oorlogsgeweld kan stoppen is zeer de vraag, embargo's hebben vaak een omgekeerd effect. Buitenlandse militaire interventies, waarover geruchten de ronde doen, hebben veel kans weg te zinken in een nieuw soort Libanees moeras. Het gaat immers niet om een klassieke oorlog als tegen Sadam Hoessein.

De klassieke UNO-bemiddeling met het scheiden van de tegenstanders - hoe moeilijk dat bevoorbeeld in Bosnië-Herzegovina in de praktijk ook is - lijkt de meest aangewezen aanpak.

Voor wat de Europese Gemeenschap betreft, lijkt het erop dat zij de brand aan haar voordeur door een verkeerde aanpak eerder heeft aangewakkerd dan geblust.

Dirk Vonckx

De Konferentie van Rio

De Konferentie voor Milieu en Ontwikkeling van de Verenigde Naties (UNCED) begon voor twee jaar als een poging ter beheersing van een wereldomvattende ecologische crisis.

Van in de beginne echter kwamen twee stellingen tegenover mekaar staan. Het „milieubewuste” noorden eiste drastische ecologische beschermingsmaatregelen van de zuidelijke economieën. De ontwikkelingslanden verweten de geïndustrialiseerde landen hypokrisie en controlevererving over hun ontwikkeling.

Economische belangen stonden ook nu weer centraal.

Een overzichtje dat we overnamen uit de Guardian Weekly.

1. Onderwerpen

a. De winnaars

Bloddiversiteit: Een zwakke maar wettelijke regeling werd bereikt rond de bescherming van planten en diersoorten.

De VS weigerden te tekenen.

Klimaatwijziging: een wettelijke overeenkomst om het broeikas-effect tegen te gaan werd door 110 landen getekend.

De VS hebben echter concrete doelstellingen en streefdata geweigerd. De meeste landen hebben zich politiek geëngageerd om tegen 2000 de uitstoot terug op het niveau van 1990 te brengen. Wetenschappers zijn van mening dat deze onmiddellijk met 60 % zou moeten dalen.

Woestijnvorming: Uiteindelijk was men akkoord over de nood aan een toekomstige overeenkomst hieromtrent. Dit was een ontgoocheling voor de Afrikaanse landen die eigenlijk op deze Konferentie niks konden bereiken.

Agenda 21: Een blauwdruk van 800 pagina's om de ontwikkeling in ecologisch verantwoorde banen te leiden werd aangevaard. Hierin zijn een aantal richtlijnen opgenomen die elke regering naar eigen vermogen kan aannemen. Het gaat van bevolkingsstrategieën naar afvalstorten en -verwerking tot de rol van vrouwen en vakbonden in ecologie en ontwikkeling. Resultaten zullen hier bepaald worden door politieke wil en financiering.

Deze voorstellen zijn niet bindend en kunnen dus rustig opzij worden geschoven.

Vrije handel: GATT (Algemene Overeenkomst voor Handel en Douane) kwam als winnaar uit de bus nadat alle pogingen om het onderwerp „handel” op deze top te behandelen werden afgeslagen. De konferentie gaf dus geen richtlijnen mee aan de wereldhandel in verband met het milieu.

Multinationals: Het noorden slaagde erin om elke verwijzing in de teksten te doen schrappen die naar de milieuverantwoordelijkheid wees van de grote industrieën.

b. De verliezers

Hulp: De meeste ontwikkelde landen laptten nogmaals hun oude belofte om 0,7% van het BNP aan ontwikkelings-samenwerking te spenderen aan hun laars, en spreken nu over de doelstelling dit cijfer „zo snel mogelijk” te halen. Japan gaat zo'n 7,7 miljard dollar vrij maken over een periode van vijf jaar voor wereldmilieu-organisaties.

Schuld: Geen gemeenschappelijk engagement van de rijke landen om de schulden te verminderen. (per jaar betalen de ontwikkelingslanden 50 miljard dollar aan de rijke landen aan intresten).

Wouden: Een algemene woudreglementering bleef alleen maar behouden door geen verwijzing op te nemen naar een toekomstige overeenkomst. Indië, Maleisië en de G77 (groep ontwikkelingslanden) haalden daarmee hun slag thuis.

Andere: Elementen van milieuvertoedering als de militaire sector, atoomproeven, handel in radio-actieve afval, het consumptiegedrag van het rijke noorden werden allemaal onder druk van de VS en de rijke landen van de agenda geweerd.

2. Instellingen

a. De winnaars

De Wereldbank wordt de beheerder van de meeste gelden die in het Milieufonds (GEF) zullen worden gestort. Van haar kant heeft de Bank beloofd geen wegen meer te financieren in het regenwoud en ook geen damaanleg meer in het Amazonegebied.

De Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA), een afdeling van de Wereldbank die tot 6 miljard dollar per jaar leent aan ontwikkelingslanden, zal in de toekomst een grotere rol spelen op de milieuscène. De IDA-fondsen zullen met 15 % verhoogd worden en er komt een soort 'fonds voor de aarde', dat volgens de voorstellen drie tot vijf miljard dollar per vijf jaar zou omvatten.

Een Commissie voor Duurzame Ontwikkeling zal worden opgezet om de

investeringsprogramma's van de VN-organisaties te sturen en de landen te helpen Agenda 21 te realiseren. Het succes van Rio op lange termijn wordt bepaald door de slagkracht van deze Commissie. Haar invloed op andere organisaties als het IMF moeten we nog zien.

Het VN-ontwikkelingsprogramma (UNDP) wordt versterkt en zal en derde van de GEF-fondsen beheren.

b. De verliezers

UNCTAD (VN-Konferentie voor Handel en Ontwikkeling) komt in de verdrukking door het feit dat de Wereldbank en de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling meer macht krijgen. Unctad is traditioneel een forum voor de ontwikkelingslanden, en een soort antwoord van de armste landen tegenover GATT.

3. Landen

a. De winnaars

De geïndustrialiseerde landen verdedigden met succes het globale economische status quo. Veel ontwikkelingslanden menen dat Rio de overheersing van het noorden heeft vergroot door het milieu als een nieuw controlemiddel over de rijkdommen van de Derde Wereld te gebruiken.

Brazilië kreeg een aantal schuldomezettingen in natuurprojecten en kredieten en giften.

De Verenigde Staten slaagden erin hun 'recht' te vrijwaren om een vierde van de wereldrijksdommen te consumeren.

b. De verliezers

De 43 minst-ontwikkelde landen die tesamen minder dan 4 procent van de wereldhandel vertegenwoordigen en die grotendeels van hulp afhankelijk kregen het minst in Rio.

De inheemse volkeren: een aantal wijzigingen in de teksten doen hen wel hun rechten als individu behouden maar niet als naties.

De Groene Vrede - Er is maar een aarde

"De monsters die het Westen in hun tentakels gevangen houden, de stalen kolossen van de nijverheden en de doolhoven van de stadwoestijnen, waar de cultus van de productie uitgedacht en in ere wordt gehouden, kan men niet meer neerhalen: zij moeten leven en verder woekeren, zoniet stort alles in elkaar. De wereld van de technologie heeft zo vast zijn greep gelegd op wat het huis der mensen was, dat geen terugkeer overblijft". (Karel Van Isacker: "Het land van de dwazen")

Als individu leeft de mens voor zijn kinderen. Hij werkt en wroet en steekt zich in de schuld voor hen. Maar of die kinderen en klein- en achterklein-kinderen nog zullen leven - en hoe -, dat raakt zijn koude kleren niet. "Tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes"... We leven in een consumptie-maatschappij. Dus "consumeren" wij, - met de auto, de beeldbuis, de hamburger, het gastronomisch weekend... Geen vuiltje aan de lucht. De vooruitgang kent geen grenzen. Dank zij de technologie. Maar geen enkele vorm van technologie kan verdwenen planten- en diersoorten laten herleven.

Tekenen aan de wand, zoals zovele andere: de steeds hoger aanzwellende golven van energiecrisis, de milieurampen - Seveso, Bhopal, in twee brekende supertankers, Tsjernobyl... -, het schrikbeeld van de massale atoomdood. De mens is blijkbaar het enige wezen dat zijn eigen nest bevuilt. Daarenboven pleegt hij de reinste roofoverval op het regenwoud. Op de walvissen. Op de petroleum... Moeten we het nageslacht dan zomaar opscheppen met de kern-energie en al de gevaren die daarbij horen. We weten niet eens waar blijven met de afvalstoffen. We stoppen ze, letterlijk en figuurlijk, in de doofpot. Wat er morgen mee gebeurt, dat zijn zorgen voor morgen. Zoals met al het andere vuil van ons menselijk nest.

Maar ondertussen is het ook duidelijk geworden dat de belemmering op onze weg naar vooruitgang, door de ontwikkeling van de technologie en het productieproces en door de bevolkingsaanwas, geen zaak is van één land of één maatschappelijk stelsel, maar van heel de wereld. De ecologische crisis, het konflikt met de natuur, is iets dat op wereldschaal moet aangepakt worden. Milieuvredering stopt niet aan de grens. Minstens 63 % van de zwavel die de Noorse meren en gronden verzuurt komt van over de grens, voornamelijk van Engeland. Alle zelfbeschikking-recht ten spijt zou geen enkel land het recht mogen hebben om het milieu, dat immers van ons allemaal is, te vernielen en andere landen zware ecologische en economische schade toe te brengen. Wij

weten nu ook veel meer over de ecologische afhankelijkheid van systemen die het hele leven op aarde bepalen. Een opeenvolging van ecologische schokken in de afgelopen 20 jaar - algemene vervuiling, zure regen, broeikas-effect, aantasting van de ozonlaag, ontbossing... - hebben ons duidelijk gemaakt dat wij slechts als onderdeel van de natuurlijke wereld op aarde kunnen overleven. Onze pogingen om het wereldwijde gemeenschappelijke bezit te beschermen zullen worden afgemeten aan ons vermogen om overeenstemming te bereiken over de te nemen maatregelen.

Armoede is vandaag veruit de belangrijkste bedreiging voor het milieu. Om het milieu te beschermen zouden we de levensstandaard in de Derde Wereld moeten verhogen. Maar we stellen vast dat er elk jaar zo'n 40 miljard dollar van Zuid naar Noord gaat. Terwijl er een nieuwe muur wordt opgetrokken. Niet tussen Oost en West, maar tussen de geïndustrialiseerde landen van het Noorden en de ontwikkelingslanden van het Zuiden. Een muur, opgebouwd uit economische afweersystemen, b.v. tegen goedkope producten uit de Derde Wereld, uit psychologische obstakels, militaire barrières, enz. Beide werelddelten zijn van elkaar gescheiden. Het Zuiden wordt aan zijn lot overgelaten. Zodat het Noorden zijn betrekkelijke welvaart kan "verdedigen".

Groene beweging en vredesbeweging

De vredesbeweging is, uiteraard, niet partij-politiek gekleurd, juist omdat het een beweging is, die opkomt voor ALLE mensen, van welke overtuiging ook. De vrede is immers één en ondeelbaar. Net zoals de strijd voor een gezond leefmilieu de grenzen overschrijdt en heel de mensheid aangaat. Als we de vredesbeweging dan toch een kleurtje willen geven, dan zou dat wel groen kunnen zijn: de kleur van de hoop, van de toekomst. Want alleen in een - natuurlijk sociaal en cultureel - gezond leefmilieu kan een mens zich volledig ontplooiën.

Een "groene vrede" is echter nog wel wat meer dan "Greenpeace", d.w.z. de zorg voor een lustige forel in een helder kabbelend beekje, of een niet hoestend, maar tsjilpend vogeltje in een groene boom, of het behoud van de walvis, of de zeehond... Het menselijk leefmilieu heeft ook een politieke, maatschappelijke en culturele dimensie.

Vrede is alleen mogelijk in een rechtvaardige wereld. Als vredesbeweging menen wij dan ook, dat de economie op een duurzame wijze moet georganiseerd worden, in totaal respect voor mens en natuur. Politieke en sociale uitbuiting en verdrukking van de mens door de multinationals in de Derde Wereld gaat samen met de uitbuiting en vernieling van de natuur. De verarming van de Derde Wereldlanden en de dwingende maatregelen van het IMF duwen hen naar een overexploitatie van hun natuurlijke middelen. Om te overleven piegen verarmde volkeren roofoverval op hun omgeving. Dit alles vormt dikwijls de oorzaak van grote vluchtelingenstromen naar de steden en naar andere streken en landen. Spanningen, konflikten, repressie en oorlogen zijn dan de direkte gevolgen daarvan.

Een strijd voor de vrede is dus ook een ecologische en de economische strijd. Zodat er, naast de groene beweging ook een rood-groene beweging is ontstaan, die de twee aspecten van die strijd, de ecologische en de economische, met elkaar wil verbinden. Ook de bewapening op zichzelf is schadelijk, vaak zelfs dodelijk, voor mens en natuur.

Samengevat kunnen we zeggen dat de bevoedeling en verloedering van ons leefmilieu een van de meest prangende bedreigingen vormt van onze tijd.

Ze is daarenboven een aanfluiting van de democratie, omdat de schulddigen, de witte-boordencriminelen, door hun geld en invloed veelal vrijuit gaan. En ook, omdat de gewone mens, de werkende mens, als zwakkere in de maatschappij, er het grootste slachtoffer van is. Vooral in de Derde Wereld, waar door de - soms medeplichtige - regeringen geen rem wordt gesteld aan de expansie van de op winst beluste ondernemingen.

Jan Van Calsteren

Zijn Martin Luther King, Malcolm X en de andere vergeefs gestorven?

1. Wanneer je weet, dat in 1992 een van de uitgenodigde "gasten" op de plechtige viering van de officiële "Martin Luther King Day" in Atlanta generaal Powell was, de zwarte strateeg van de Golfoorlog, of merkt hoe de progressieve en antimilitaristische opstelling van King systematisch uit het geheugen geweerd wordt, word je achterdochtig. Wanneer je dan, nu al bijna 27 jaar later, de zwarte woongebieden bezoekt "waar het allemaal om begonnen was", moet je inderdaad de vraag stellen, of het allemaal vergeefs geweest is. Vergeefs, niet gratis, want daarvoor zijn er teveel slachtoffers gevallen die geen enkele officiële ceremonie kan doen vergeten.

2. Is het nodig, ons nog eens te herinneren aan die strijd voor de volledige burgerrechten van de jaren zestig? "One man one vote": voor het algemeen stemrecht van alle Amerikaanse staatsburgers. Voor het recht op een degelijke scholing en opleiding, op een menswaardig bestaan door middel van zinvol en rechtvaardig betaald werk. Voor participatie aan het politieke leven op alle niveaus en voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van alle burgers, ook in de gewone omgang. Die omgang wou toen ook zeggen: desegregatie, de afschaffing van de wettelijke, economische en mentale "color bars" die de vorsers van het "Kerner Report" van 1968 nog lieten schrijven, dat er in de VSA twee naties leefden, gescheiden en ongelijk (separate and unequal). Daartegen is men toen in opstand gekomen.

3. Die opstand, de zogenaamde "Movement", werd geleid door een spontane coalitie van alle groepen die hun bestaansrecht opeisten. Het begon met de strijd voor de burgerrechten van de zwarten, maar sloeg in die jaren vlug over naar de vredesbeweging en de opkomende tweede feministische golf, en vandaar naar alle andere vormen van emancipatiestrijd, tot en met de toen nog prille ecologische beweging. Het was vooral een beweging, waarin bijvoorbeeld de blanken het statuut konden verdienen van "honorary black" (er-zwarte). Vandaag klinkt dat al vreemd of naïef, maar het drukt de tijdsgeest uit: "black and white together, we shall not be moved!". We mogen dit niet uit het oog verliezen, wanneer we de toestand vandaag gaan bekijken.

4. Vandaag: 40 % van de kinderen in de binnensteden van de grote agglomeraties zijn ondervoed; de kindersterfte ligt voor de zwarten tweemaal zo hoog als voor de blanken; er zitten veel meer jonge zwarte mannen in de gevangenissen dan aan de hogescholen en universiteiten; ongeveer de helft van de zwarte kinderen (tegen 16 % van de blanken) leven in een één-oudersgezin, bijna altijd de ongehuwde of verlaten moeder; het percentage zwarten in het beroepsleger is veel hoger dan het aandeel van de zwarten in de bevolking. Moet ik hier nog een paar bladzijden verdergaan, of wordt het duidelijk dat de toestand dramatisch (gebleven) is?

5. Over de oorzaken van die malaise bestaan vele mythes. De meerderheid van de blanken antwoordde tijdens een recente enquête dat "de zwarten lui zijn, dommer en minder politiek verantwoordelijk" dan de blanken. En 30 % van alle ondervraagde zwarten zijn ervan overtuigd, dat AIDS een "blanke uitvinding is om de zwarten uit te moorden". De cijfers spreken gedeeltelijk voor zichzelf:

1980: nog 47,2 miljard dollar als federale (= nationale) hulp naar de grote steden;

1990: slechts 21,7 miljard, zonder rekening te houden met de inflatie.

Sinds 1988, na Reagan en Bush, zijn er twee miljoen (2.000.000) meer

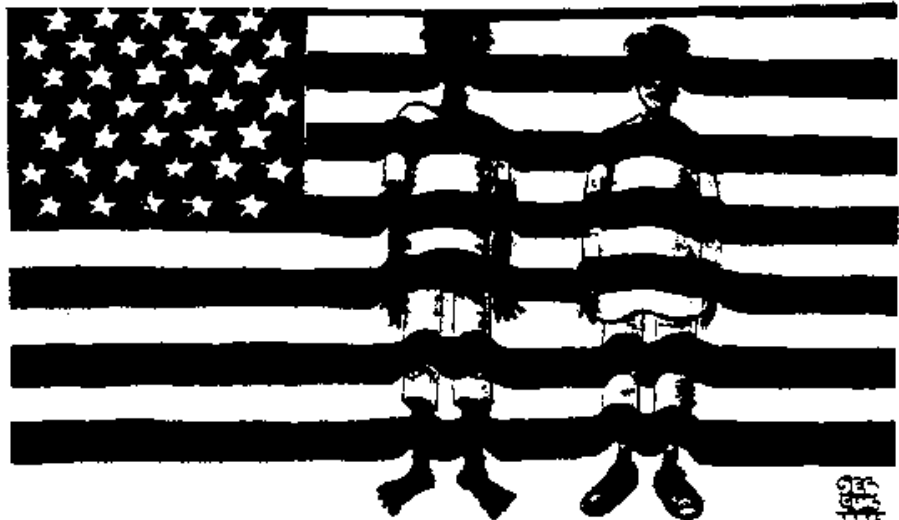
Amerikanen officieel arm geworden, en de armoede van de anderen is erger geworden.

1980: 12,8 miljard dollar voor federale herscholingsprogramma's

1990: nog 5,6 miljard, nu de nood hoger geworden is.

Als je daarbij bedenkt dat de belastingsinkomsten gedeeltelijk lokaal gebruikt worden, zodat een rijke stad of wijk (SIM) Valley in Californië b.v., waar de blanke jury de politie-agenten vrijgesproken heeft) veel betere diensten kan aanbieden, van de kwaliteit van het onderwijs tot de reinigingsdienst en de politiebewaking, begrijp je al vlug de enorme kloof tussen blanke en zwarte wijken.

6. Maar het gaat nog dieper: in de jaren zeventig, toen de Burgerrechtenbeweging de ene juridische en morele overwinning na de andere behaalde, verhuisde de zwarte middenstand, mede als gevolg van die nieuwe wetgeving, samen met de blanke middenklasse naar de "suburbs". Dat wil zeggen: ze verhuisden samen, maar trokken elk in min of meer gesegregeerde secties van die randsteden in. En de getto's in de binnensteden hadden nog minder belastingsinkomen en bijna geen enkel voorbeeld van een succesrijke zwarte carrière. Behalve dan het succes van een paar entertainers en sporthelden, en vooral het concrete voorbeeld van de

"De parla's van de Amerikaanse droom"

uit "Le Monde"

drugshandelaar, de "million dollar man" van de wijk, de arme zwarte die het zichtbaar ver geschopt had. Tegen de evidentie van zo'n boodschap kon geen enkel pedagogisch programma het halen, met alle gevolgen van dien.

7. In 1968, na de opstanden in de getto's, groeide er een nationale consensus over de noodzaak, om tenminste het juridische statuut van de zwarte Amerikanen te verbeteren en een aantal speciale programma's voor herscholing en voor-scholing (Headstart) uit te bouwen. Zo zouden we langzamerhand de reële gelijkwaardigheid kunnen bereiken, dacht men toen. Nog in de jaren zeventig werd dit proces versneld door het "affirmative action" programma, dat wij zo brutaal maar wellicht eerlijker "positieve discriminatie" noemen. Maar nu kwamen de geprivilegieerden, of liever de blanke middenstanders die daardoor het meeste bedreigd werden, in opstand, en de Republikeinse presidenten mikten op hun stemmen en gaven hengel. Waarom zou een gezin uit de relatief veilige en welvarende voorstad via de belasting mee gaan betalen voor sociale en pedagogische programma's in de onbekende en geschuwde binnensteden? Elke politieke kandidaat die dat concreet voorstelde pleegde zelfmoord, en de aftakeling van inderdaad dure sociale programma's kon voortgezet worden.

Indien er morgen, na de opstanden in de getto's, opnieuw een rapport verschijnt, zal het er op moeten wijzen, dat we hier steeds meer met een klassenstrijd te maken hebben, maar dan niet die van Marx (arbeid tegen kapitaal). Het gaat eerder om een opstand van het Lumpenproletariaat (van elke huidskleur) tegen de rest (eveneens, zij het met mate, van elke huidskleur). De juridische gelijkheid is theoretisch een feit geworden. Zolang het regime, dat onder een enorme schuldlast gebukt gaat en zijn leidende rol in de hele wereld, van Vladivostok tot Nairobi en straks Havana wil blijven spelen, zichzelf niet kan hervormen, ziet de toekomst er slecht uit.

Niet voor "de zwarten" (25 % van de zwarte Amerikanen behoren tot de middenklasse, tegen ongeveer 12 % in 1967; ook zij hebben meer te verliezen dan hun ketens), maar voor allen die uit de economische boot vallen, in een land waar de teloorgang van de traditionele industrie hand in hand gaat met de toenemende stagnatie van de nieuwe industrie van de Sunbelt (electronica en genetic engineering).

Ludo Abicht

Top Jeltsin en Bush Vermindering van het aantal atoomwapens

Als zal zijn uitgevoerd wat overeengekomen is dan zal Rusland minder nucleaire wapens bezitten dan in 1975 en de Noord-Amerikanen minder dan in 1963.

Maar het gevolg van deze overeenkomst is ook dat er nog slechts één supermacht overblijft. De theoretische capaciteit van Rusland om een verrassingsaanval tegen de VS uit te voeren is nu verdwenen. Rusland gaf met de veelkoppige SS-18 raketten te land de essentie op van haar strategische macht. De V.S. behielden hun voornaamste rakettenmacht op duikboten. Jeltsin was open: "We kunnen het ons niet veroorloven en moeten daarom overstappen naar een minimum. Ik weet dat we nu niet langer gelijke tred houden met de V.S., maar ik weet eveneens dat Rusland en de V.S. nooit tegen mekaar oorlog zullen voeren".

De overeenkomst stelt dat de doelstellingen moeten bereikt zijn tegen 2003. Ook de V.S. schrapt behoorlijk in het arsenaal maar de kern van de strategische nucleaire macht, d.w.z. de 18 Trident-duikboten met de hoogwaardige D-5 raketten, blijft afgeslankt maar toch nog steeds met al z'n vernietigende potentie behouden.

Zelfs na de zware verminderingen zal elk van beide landen nog 3000 tot 3500 strategische kernkoppen overhouden. Dit is meer dan teveel om elk levend wezen bij de andere te doden.

Alles wel beschouwd zijn de Westerse burgers in een zekere zin nu misschien zelfs minder veilig dan voorheen. De overgebleven Russische wapens zijn nu eerder meer aangepast om steden plat te leggen dan akkurate en precieze verrassingsaanvallen tegen nucleaire-wapen-

Te land

V.S.		Rusland
Huidig niveau:	2.370	9.195
Overeenkomst:	500	500

Minuteman III		SS-18 Satan
Reikwijdte: 8.060 miles		8.060 miles
Kernkoppen: 3		tot 10

Op duikboten

V.S.		Rusland
Huidig niveau:	3.840	2.696
Overeenkomst:	1.728	1.744

Trident C-4 en D-5		SS-NB, 20; 23
Reikwijdte: 4.588 miles		5.642 miles
kernkoppen: 8		1 of 2

Bommenwerpers

V.S.		Rusland
Huidig niveau:	3.776	1.426
Overeenkomst:	1.250	1.256

B-52		Tu-142
Reikwijdte: 10.000 miles		5.150 miles
Kernkoppen: tot 20 kruisraketten		tot 10 kruisraketten

installaties uit te voeren. Verder behoudt elk land 1250 kernkoppen op kruisraketten, of als lading voor bommenwerpers, zodat ook daar theoretisch een gevaar blijft bestaan.

Met andere woorden, deze vermindering is op zich belangrijk en positief. Maar de enige zekerheid voor een veiliger wereld bestaat in het totaal vernietigen van alle atoomwapens. De huidige verminderingen lijken ons eerder te passen in plan om de nucleaire afschrikking als strategie te behouden op een verlaagd niveau, maar nog altijd even dodelijk. De vredeskrachten over de wereld blijven opkomen voor een totaal testverbod, als eerste sleutel naar een totale denuclearisering.

Scholen als handelszaken

Een paar jaar geleden vernamen we dat in de V.S. gevangenis geprivatiseerd werden om gewoon als handelszaken door financiële groepen uitgebaat te worden. Nu zijn de scholen aan de beurt... Benno Schmidt, de rektor van de prestigieuze Yale Universiteit heeft zijn ontslag gegeven om de leiding op zich te nemen van een nieuw project. Schmidt heeft aanvaard het Edison project te leiden dat door de zakenman Christopher Wittle wordt opgezet met als doel het onderwijs te commercialiseren door de studenten gewoon als verbruikers te beschouwen.

Wittle wil in zijn initiatief het aantal leraars

verminderen, een beroep doen op vrijwilligers en o.m. de leerlingen voor het onderhoudswerk doen instaan. Tegen 1996 wil men in het project 200 scholen openen waarin 150.000 leerlingen zouden opgenomen worden. De voorziene winsten worden reeds voor het eerste jaar op 700 miljoen dollar geschat. Naast Wittle blijken vier grote financiële groepen de nodige fondsen, 2,3 miljard dollar, te willen samenbrengen.

Bush ondersteunt het project dat voor hem de concurrentie zal aanwakkeren en de kwaliteit van de openbare scholen moet verbeteren... Leraars en opvoeders gaan er echter van uit dat het onderwijsniveau, dat in de V.S. reeds bedenkelijk is, nog naar beneden zal gehaald worden. (ads)

Stop de NAVO!

Sinds midden de jaren '80, toen de Europese en Amerikaanse bevolking zich luidkeels voor ontwapening uitsprak, is de NAVO op zoek naar een nieuwe bestaansreden. Aanvankelijk werd koortsachtig een nieuwe militaire strategie gezocht die de blijvende ontwapeningsvoorstellen wind uit de zeilen zou nemen. Met het neerhalen van de Berlijnse muur en het doorknippen van het ijzeren gordijn werd het als aartsvijand voorgestelde Warschaupakt opgeheven. De Atlantische organisatie dreef daarop als een losgeslagen schip in de Europese kontreien. Onlangs is een nieuwe boel ontdekt. Maar ze lijkt verdacht veel op de vorige. En ze wijst in dezelfde richting: wapenaankopen en militaire interventie, verkocht onder de beproefde reclameslogan van vrede. Een korte analyse.

De ware NAVO-aard

Je zou voor minder het hoofd erbij verliezen. Je vroegere erfvijand verdwijnt van het (slag)veld en zijn opvolgers komen op hun knieën smekend om hulp naar je toe en zwaaien duchtig met de witte vlag om samen te werken. Als je eigen ont- en bestaan dan zagezegd gericht was tegen die vroegere vijand, dan kan je eerlijkheidshalve moeilijk iets anders doen dan je eigen wapens neerleggen en een niet-militaire, vreedzame overleg- en samenwerkingsorganisatie opbouwen.

Op die manier werd de NAVO gevangen in haar eigen propaganda. Van bij haar ontstaan (4 april 1949) hield zij ons immers voor ons te beveiligen tegen een kommunistische agressie, alhoewel de agressor pas op 14 mei 1955 het westerse voorbeeld volgde en zich in het Warschaupakt verenigde. Blijkbaar was de westerse militaire bundeling dus geen reactie op een oostelijke, maar was de ware vijand het "kommunisme" in al zijn betekenissen.

In 1949 was de NAVO ook een duidelijk militair verlengstuk van de economische macht van de Verenigde Staten (VS) via het na-oorlogse Marshall-plan, het Amerikaans economisch hulpprogramma, waarmee de VS West-Europa trachtte te koloniseren en dat reeds onde leiding stond van een generaal met dezelfde naam.

Naast een duidelijk anti-kommunisme, gericht tegen de vroegere Sovjetunie en haar ex-satellietstaten in Oost-Europa, was het bondgenootschap dus ook een militaire garantie voor de uitbouw van een kapitalistische geschoeide economie onder de hoede van de VS. Dit bleek heel direkt in de wapenindustrie, die enerzijds West-Europa overspoelde en anderzijds het ex-Warschaupakt meezoog in een dure, inflatoire, gevaarlijke en anti-sociale wapenwedloop (1).

VAZOUÉZ DE SOLA
UR "Le Monde Diplomatique"

NAVO versus KVSE

Inmiddels is echter veel veranderd. Europa heeft zich opgewerkt tot een kapitalistische grootmacht, die economisch, en dus ook soms politiek, de VS bekonnureert. Koude oorlogen losten af met perioden van ontspanning. Wapenbeheersingsakkoorden werden gesloten en in de jaren '80 werden zelfs, onder druk van de vredesbeweging, ontwapeningsverdragen getekend. Andere, niet-militaire overlegstructuren zagen het licht, zowel op louter Westeuropes vlak (EGKS, EG) als tussen oost en west. Toch valt het op dat de NAVO zelfs tijdens ontspanningsperiodes en onder wapenbeheersingsafspraken, steeds de lijn van nieuwe bewapening en agressieve strategieën doorgetrokken heeft.

Het is tevens opvallend, maar niet verwonderlijk gezien het wezen van de NAVO, dat overleg en akkoord er gekomen zijn via de internationale, politieke druk vanuit verscheidene hoeken, en niet vanuit de militaire structuren.

De Slotakte van Helsinki bleek hierbij in 1975 een historisch KVSE-proces van overleg en ontspanning in te zetten. Zowel de structuur als de inhoud (doelstellingen) van de **Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (KVSE)** blijven aktueel. Nu Europa niet meer verdeeld is in twee politiek-economische en militaire blokken blijven samenwerking en gezamenlijke, gedeelde veiligheid meer dan ooit aan de orde van de dag.

De NAVO daarentegen zette een proces van tegenstellingen en militair opbod in.

NAVO interventiebelust

Midden de jaren '80 wikte de NAVO elk woord om haar strategieën en bewapeningsplannen wereldkundig te maken. De brede vredesbeweging interpreteerde immers elke verandering en wees terecht op elk agressief element achter de vredevolle woordenschat van de kommunisten. Gelukkig was ertoe een president als **Reagan**, die af en toe zijn mond voorbij sprak en de ware bedoeling bloot legde.

Met de komst van de sluwere en minder spraakzame **Bush** werd het veel moeilijker. Daarbij kwam dat ook de NAVO om budgettaire redenen moest bezuinigen. Een feit dat het ondertekenen van het nucleaire INF- en het konventionele CFE-ontwapeningsverdrag zeker bespoedigd heeft. Met de veranderingen in de Sovjetunie en Oost-Europa, die resulteerden in de ontbinding van het Warschaupakt en dus het verdwijnen van NAVO's aartsvijand, werd koortsachtig naar een nieuwe bestaansreden naar de buitenwereld toe gezocht. Ondertussen bleven echter nieuwe wapens gekocht worden en betekende het START-verdrag alles behalve een eind aan de kernbewapening.

Eind vorig jaar werd echter in het geheim een nieuw strategisch document opgesteld dat onze stoutste vermoedens bevestigt. Het document dat de kodenam **MC-400** meekreeg, werd onlangs aan het persbureau Reuter doorgespeeld "om een publiek debat op gang te brengen". MC-400 stelt onomwonden dat de konventionele NAVO-troepen niet in staat zullen zijn een toekomstige vijand (wie of wat dat dan ook moge zijn staat niet gespecificeerd) tot staan te brengen. In die omstandigheid wil de NAVO ook als eerste, kernwapens gebruiken, "om op selectieve wijze militaire doelwitten te treffen, liefst op het grondgebied van de vijand". Volgens het document past dit in de "hele NAVO-strategie van de afschrikingskracht van kernwapens" die "op de eerste plaats een politiek wapen zijn, dat onder strikte politieke controle blijft".

In werkelijkheid wordt hier opnieuw bevestigd dat voor de NAVO het kernwapen de hoeksteen van haar strategie blijft. Zij blijft trouwens bereid het kernwapen naast afschrikking, ook effectief in te zetten in een eerste (verrassings)aanval op het vijandelijk gebied. Dat is precies de inhoud van wat men "first strike" noemt en waartegen de vredesbeweging een aantal jaren geleden massaal op straat kwam. Hopelijk is met het wegvallen van de "vijand uit het Oosten" ook haar alertie en mobilisatiewil niet verdwenen. Van NAVO-kant blijkt immers weinig veranderd, integendeel.

Wanneer bovenstaande kernstrategie gekoppeld wordt aan de NAVO-waarschuwing aan het adres van Armenië, dat dringend verzocht werd zijn troepen uit de veroverde gebieden in Opper-Karabach terug te trekken, dan blijft het niet louter bij een konventionele, nationalistische oorlog! Beide, betrokken partijen maken tot nu toe immers deel uit van het GOS, dat niet enkel aanstalten maakt zelf een soort NAVO (onder Russische suprematie dan) op te richten, maar ook stappen gezet heeft om NAVO-lid te worden. Het benadeelde Azerbeidjan leunt daarbij de jongste tijd dichter en dichter bij het eveneens islamitische Turkije aan, dat na de Amerikanen het grootste leger van de NAVO bezit. Precies dat leger, dat op binnenvak een zware reputatie heeft tegenover sociaal vooruitstrevende en Koerdische personen en organisaties, raakte bezorgd over het conflict in Opper-Karabach, omdat het zich onlangs uitbreidde tot de Azeirische enklave Nachitsjevan, die tussen Armenië, Turkije en Iran geklemd ligt. Een militaire interventie kan daar dus alles behalve vrede brengen, maar eerder een eskalatie op bewapeningsvlak en slagveld aanwakkeren. Het besluit van de jongste NAVO-top om interventierecht te hebben in het nu meer dan 52 landen tellende KVSE-gebied is dus een gevaarlijke stap!

NAVO aangetoond. Vandaar dat ze nooit een verklaring wou ondertekenen die kernwapens niet als eerste te gebruiken.

Toch moet erkend worden dat ook de KVSE in haar oorsprong een overleg- en besluitstructuur is die uit de tijd van een blokkenverdeeld Europa stamt. Toch had zij ook toen reeds andere doelstellingen en samenstelling dan de som van de 2 blokken. Rond de Helsinkitafel zitten niet enkel de militair geallieerde landen, maar alle 50 Europese staten (min het toenmalige Albanië), aangevuld met de VS en Canada enerzijds en het Aziatisch gedeelte van de ex-SU anderzijds. Precies die uitbreiding, samen met het feit dat ieder land er in principe zijn eigen stem kon laten horen, toonden reeds aan dat het Helsinkiproces, alhoewel ontstaan tijdens de koude oorlog, er geen geesteskind van was. Vandaar dat de meeste Europese landen, zeker toen er in de jaren '80 een duidelijk meningsverschil rees over de kernbewapening tussen de VS en Europa, de KVSE-kaart trokken om vertrouwenwekkende maatregelen en zelfs konventionele ontwapening aan te kaarten. Dat dat proces tijdens de 2de koude oorlog (1979-1985), zowel in verband met kernbewapening als met de problematiek van de mensenrechten en economisch-kulturele uitwisseling en samenwerking, toch op dezelfde onverzoenlijke blokkenruziees stootte, was normaal. Een forum spiegelt immers de politiek van haar deelnemers af.

Toch bood het ruim de mogelijkheid dit blokkendenken te doorbreken. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de KVSE zich als eerste, zowel structureel als inhoudelijk, aan de nieuwe Europese realiteit kon aanpassen. Dat dit eind 1990 in Parijs uitmondde in een euforisch credo op het liberaalste kapitalisme en de daarbijhorende, burgerlijke democratie kunnen we betreuren, maar is te begrijpen (2). De nationale lijnen en keuzes zijn immers na de fundamentele veranderingen in Oost-Europa vertaald in een kritiekloze verheerlijking van de kapitalistische economie en dito politiek. (zie ook kader)

De "nieuwe" NAVO-opdracht

Dat in een dergelijke situatie de NAVO zichzelf niet meer als "verdedigings-systeem" propageert, maar zich als overwinnaar wil bevestigen was te voorspellen. In feite heeft zij nu nogmaals haar ware gezicht getoond en

Zij was tegengesteld aan samenwerking en vertrouwen, want zij zag het andere kamp principieel als vijand en agressor. Onder het mom van vrede en veiligheid slingerde zij de bewapening aan en formuleerde, al dan niet publiek, strate-

gieën als de "first strike" (verrassingsaanval), die de veiligheid deden afnemen en de vrede verder wegduwden. Het geloof in en het tot hoeksteen van haar strategie maken van de kernwapens heeft steeds de ware aard van de

misbruikt zij het woord "vrede" om haar internationale rol als interventiemacht te verkopen.

Begin mei maakten diplomaten reeds duidelijk welke nieuwe rol de NAVO zich zou toemeten. Op de jaarlijkse bijeenkomst van de NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken, dit jaar van 4 tot 5 juni in Oslo, werd de nieuwe blauwdruk goedgekeurd. De belangrijkste verschillen tussen en onder de Europese leden en de VS werden naar de praktische uitwerking verwezen.

Het is een alomtbekend en opvallend feit dat het einde van het Warschaupakt en het socialisme in Oost-Europa en de Sovjetunie alles behalve vrede en ontspanning gebracht heeft. Het wapengekletter en de spanningsvelden zijn integendeel een schrijnende realiteit geworden, die het nieuws met schrikwekkende beelden blijft teisteren, en die ook steeds meer (burger)slachtoffers telt. Na de Golfoorlog wordt nu openlijker over interventie gepraat. Naar buiten uit om "vrede" te brengen, maar in werkelijkheid om de conflicten in een welbepaalde zin te beheersen. Want naast de verschrikking van het stijgend dodenaantal, dat een smet is op de euforische overwinning van het "beschaafd" internationaal kapitalisme, blijft een verdeel-en-heerspolitiek in het oosten het westen de meeste windeieren in hun neo-koloniatiepolitiek leggen. Vandaar dat op de vorige NAVO-top in Rome crisisbeheersing reeds centraal stond.

Dat ook de KVSE reeds volop aan dergelijke beheersing aan het werken was werd o.m. duidelijk uit haar onderzoeksmissie naar Kosovo, de overwegend Albanese provincie in Servië, van eind mei. Eerder reeds was ook een KVSE-rapporteursdelegatie in Georgië neergestreken om het bloedige, maar door de media verwaarloosde conflict om Zuid-Ossetië (een van de vele conflictgebieden in de GOS), te bekijken. De delegatie stond onder leiding van Mark Eyskens en vertegenwoordigde ook de Raad van Europa en de WEU. Zij moest nagaan of Georgië voldeed aan de voorwaarden omtrent mensenrechten en democratie, zoals vastgelegd in het Parijse KVSE-charter (2).

Parijs had trouwens reeds besloten een KVSE-conflictpreventiecentrum in Wenen op te starten. Het concreet bemannen en uitbouwen van de KVSE-centra viel aanvankelijk trouwens niet in goede NAVO-aarde. Die zag daar oorspronkelijk een bredere concurrent in, die de NAVO in de toekomst wel eens

overbodig zou kunnen maken.

De indrukwekkende toename van conflictgebieden en dodelijk geweld heeft trouwens de noodzaak van niet-militaire samenwerking verhoogd. Het valt hierbij ook op dat zowel de NAVO, als de West-Europese landen en de VS, samen optredend in de Verenigde Naties, samen met de gewapende Oost-Europese nationalisten voortdurend een van de hoekstenen van de Slotakte van Helsinki duchtig met de voeten treden. In 1975 ondertekenden de 52 KVSE-landen immers de garantie elkaars nationale grenzen te erkennen en te eerbiedigen.

Na Parijs en onder druk van het nationalistisch geweld zitten KVSE in meerderheid en NAVO meestal op dezelfde golfhoogte. (zie kader) De weg lag dus open om de nieuwe NAVO-opdracht in te vullen als een "vredeasmacht die op KVSE-voorstel over het hele KVSE-gebied kan opereren". Op die manier wordt het aktieterrain van de NAVO niet enkel in belangrijke mate uitgebreid, maar worden de NAVO-strijdkrachten duidelijk de militaire arm van het, ook door de KVSE be-

jubelde, internationaal kapitalisme. Dit gebeurt weliswaar onder het mom van "vredeasmacht" tegen het aantal dodelijke slachtoffers, maar in feite zal het daar gebeuren waar het konflikt zich uit haar aard (de keuze voor een nationale economie bijvoorbeeld) of uit haar omvang (de vernietiging van industrie en afzetmogelijkheden) tegen de nieuwe internationale orde zou keren. De NAVO stuurde trouwens reeds vroeger onverholven aan op uitbreiding van aktieradius en vernieuwde interventie-opdracht. Het feit dat de NAVO, in de rand van de juni-top, haar geloof en gehechtheid aan kernwapens en hun eerste gebruik, vorig jaar geheim omschreven in dokument MC-400, herbevestigde bewijst haar blijvend agressief karakter. (zie kader)

De tegenstellingen binnen de NAVO

Waar naar buiten toe de eensgezindheid omtrent interventiericht zelfs buiten de NAVO-landen geafficheerd werd, ver-

Wordt de KVSE het NAVO-geweten of haar verrechtvaardiging?

Dat binnen de KVSE de meningsverschillen niet meer gelijk lopen met de vroegere blokken mag na Parijs (november '90) grif aangenomen worden. Hoe het interventiericht ook daar ingang gevonden heeft en de samenwerking met NAVO, WEU en Europa aanvaard wordt, blijkt uit volgende uitspraak van Jiri Dienstbier, KVSE-voorzitter en Tsjechoslovaaks minister van Buitenlandse Zaken in de uittrekkende regering. "Europa moet kunnen beschikken over instrumenten om zijn veiligheid te kunnen waarborgen. Vroeger werd die veiligheid bepaald door het IJzeren Gordijn, op het ontmoetingspunt tussen de twee blokken. Tegenwoordig lijkt die veiligheid op de Balkan en in Azië bedreigd te worden. Het oprichten van kleine militaire eenheden om in lokale conflicten te kunnen ingrijpen, lijkt wenselijk. Maar naar mijn mening blijft de NAVO de belangrijkste structuur.

Het voorstel van Vaclav Havel om een soort KVSE-blauwhelmen en een KVSE-veiligheidsraad in het leven te roepen,

kan nog altijd aktueel worden, hoewel het idee van een KVSE-veiligheidsraad geen eenheid van stemmen haalt. Een idee dat daarentegen steeds meer bijval vindt, is dat van een *interlocking system*, een interactie tussen de verschillende Europese organisaties. Op de volgende Helsinki-top zouden daarvoor de grondslagen moeten gelegd worden. De meningen daarover lopen uiteen. Ik zou dat de "integratie der integraties" noemen. We hebben de NAVO, de EG, de Raad van Europa, de WEU, de KVSE. Allemaal binnen het kader van Helsinki. Wat we nu moeten doen, is het werk onder die organisaties verdelen".

Zulk een uitspraak voorspelt alles behalve een vredesvolle werkverdeling die midden juli uit de KVSE-samenkomst zou komen. Voor Vrede horen strikt voorwaardelijke en beperkte vredesopdrachten om tot een staakt-het-vuren te komen en via vreedzame weg de conflicten te beheersen en op te lossen zeker niet in de militaire handen van NAVO en WEU!

bergt de praktische uitwerking de bestaande tegenstellingen.

Enerzijds is er het sterk Atlantisch standpunt van o.a. de VS, Groot-Brittannië en Nederland, dat het nieuwe "out of area"-optredenrecht van de NAVO beklemtoont. Zij menen dat een KVSE-verzoek niet unaniem moet genomen worden en interventie ook mogelijk is na een autonome NAVO-beslissing vooraf.

Ook binnen de Europese strekking bestaat er een niet onbelangrijke tegenstelling. Enerzijds is er de nationaal-onafhankelijke strekking van o.a. de Scandinavische landen, die na het Maastricht-referendum in Denemarken, begrepen hebben dat de bevolkingen terecht gehecht blijven aan hun autonoom beslissingsrecht. Zij sturen aan op een noodzakelijke KVSE-unanimité als voorafgaande voorwaarde tot het verzoek tot NAVO-interventie. Dat verzoek zou niet enkel steeds nodig zijn, maar nadien moet elk land nog de vrijheid hebben al dan niet deel uit te maken van de concrete NAVO-interventiemacht.

Landen als Frankrijk, dat militair geen deel uitmaakt van de NAVO, willen de Europese pijler, ook de militaire, uitbouwen, samen met of tegen de Amerikaanse. Zij beklemtonen de rol van de Westeuropese Unie (WEU), een militaire overlegstructuur binnen de NAVO, die zij militair willen uitbouwen tot een Europees, interventierend leger rond de reeds bestaande Frans-Duitse as. Hoe gevaarlijk ook de WEU is kan blijken uit het feit dat in september '91 de WEU reeds verschillende scenario's klaar had om in Joegoslavië gewelddadig tussen te komen. Zo schreef scenario 3 voor dat 40.000 goed bewapende, Europese NAVO-soldaten in Joegoslavië zouden landen en in een kwartier de Joegoslavische vloot en op 3 grote luchtmachtbasissen een 150 jachtvliegtuigen stuk zouden geknald worden (3).

Een gevaarlijke stap

Het feit dat met de NAVO-beslissing het KVSE een nieuw en uitgebreid bestaansrecht gewonnen heeft is op zich toe te juichen. De KVSE is, zoals hoger geschetst, een niet-militaire overleg- en besluitstructuur die de koude oorlog overleefd heeft en die in de lijn van de toenemende internationalisering meer dan wenselijk blijft. Dat betekent echter niet dat de vredesbeweging met elk

KVSE-besluit akkoord moet gaan. Wanneer in het licht van de nieuwe kapitalistische orde beslissingen genomen worden die de onveiligheid op ons continent doen toenemen, dan kan en moet de onafhankelijke vredesbeweging zich daartegen uitspreken en ageren.

De beslissing die de KVSE midden juli, en de WEU midden juni, moet nemen en die haar door de NAVO nu bijna opgedrongen wordt, om interventieverzoek aan de NAVO te formuleren is zo een negatieve stap. De NAVO blijft immers een militaire, agressieve structuur, die de bewapening aanzwengelt en nu ook nog buiten haar grondgebied wil opereren om die Pax Americana te vrijwaren. Het feit dat een dergelijke NAVO-interventie nu, in min of meerdere mate, afhankelijk gemaakt wordt van een politiek KVSE-verzoek is, in de realiteit van een blijvend NAVO-bestaan, misschien de minst slechte oplossing, wanneer ze nog een autonoom neen binnen KVSE, NAVO of de concrete interventie zou toelaten. Maar het is beslist geen stap naar meer veiligheid en vrede!

Over de verschillende strekkingen valt immers spijtig genoeg de eensgezindheid over een militair interventierecht op. In feite heeft de KVSE helemaal geen militaire arm nodig. Zij kan, indien zij een ware vredesinterventie wil uitvoeren gemakkelijk een beroep doen op haar leden om een ad hoc kommando en macht te vormen, zoals dat momenteel in de VN gebeurt. Een vredesinterventie kan en mag trouwens enkel een staakt-het-vuren opdracht hebben, gekoppeld aan een verplicht aanvatten van vredesonderhandelingen met wederzijdse, internationaal gecontroleerde ontwapening als verplicht agendapunt.

De enige bestaansreden van elke militaire, supra-nationale structuur kan dus enkel haar ontbinding zijn. De NAVO, de WEU of het Frans-Duitse korps hebben geen enkele vredesmissie, noch enige andere reden om hun bestaan te verrechtvaardigen, tenzij hun achter vredeswoorden verborgen bewapeningsplannen en aanvalsstrategieën. De wereld heeft daarentegen wel nood aan internationaal, niet-militair overleg op politiek, economisch, technologisch, sociaal, cultureel en ecologisch vlak. Militaire afspraken kunnen daar enkel een gevolg van zijn, en niet omgekeerd, zoals de NAVO nu weer de KVSE voor is. En zij kunnen enkel een gedeelte veiligheid, vrede, en dus een zo laag mogelijk,

louter defensief nivo van bewapening als inhoudelijke richtlijn hebben. Daar ligt de veiligheid en vrede in Europa en in de wereld en niet in een militair interventierecht dat zowel internationaal als op het terrein een van de partijen bevoordeelt of officieel erkent en in de kaart speelt of politiewaakhond is van de nieuwe, kapitalistische orde onder Amerikaans voorzitterschap (4). Het is trouwens in die strategie dat een geperfectioneerd, volksvreemd beroepsleger uitstekend zou passen. Laten we ons dus eens te meer niet misleiden door het misbruik van het woord "vrede".

L. Bollaert
8.6.'92

(1) Lees over de eerste NAVO-jaren bijvoorbeeld het boekje (kollektief), *De NATO, een imperialistisch bondgenootschap* (SU Amsterdam, 1974).

(2) Zie L. Bollaert, "Parijs ligt een hele afstand van Helsinki", *Vrede* nr. 287, jan. '91.

(3) Zie M. Reynebeau, "Vrede in onze tijd", *Knaack*, 3.6.'92.

(4) Zie G. Spriel, "Pleidooi tegen de NAVO", *De Morgen*.

Sterrenkrijg project wordt verder gezet

Ondanks de ontbinding van het Warschaupakt, het einde van de koude oorlog tussen Oost en West, het afgesloten I.N.F. e.a. ontwapeningsakkoorden en de ineenstorting van het "Rijk van het Kwaad", de Sovjetunie, gaat Washington lustig verder met de uitbouw van zijn Strategisch Defensie Initiatief (SDI) beter gekend als Sterrenkrijg. In de begroting van het Kongres dat op 27 mei werd bekendgemaakt komt eens te meer een bedrag voor van 37 miljard dollar bestemd voor het programma van 1994 tot 1997.

De Verenigde Staten gaven reeds 29 miljard dollar uit voor het Sterrenkrijg-project en zullen nog eens acht miljard dollar per jaar uittrekken voor de verwezenlijking ervan, aldus het rapport.

Het nieuw argument dat nu wordt uitgespeeld voor de verwezenlijking van het project is dat het moet toelaten de per vergissing afgeschoten raketten te kunnen opvangen. Noch Bush, noch het Kongres blijken iets geleerd te hebben uit de gebeurtenissen van Los Angeles of over de noodzaak een keuze te maken te maken tussen "boter en kanonnen"... (ads)

De vredesidee rijpt langzaam

Inleiding

Ik heb er in deze rubriek herhaaldelijk voor gepleit dat de vredesidee zich moet kunnen ontwikkelen door radicale afbraak van de militaire escalatie, zowel kwalitatief als kwantitatief. Het besef begint door te dringen dat de Europese naties zich niet mogen laten verleiden om wereldgendarmerie te gaan spelen en nog minder om zich te laten misbruiken als hulpvaardarm van grootmachten. West-Europa wil duidelijk geen "desert storm" en ook geen bommentapijt op Belgrado. De Joegoslavische burgeroorlog werd niet tijdig aangepakt en is nu zo complex geworden dat een militaire oplossing ook niet meer mogelijk is in het belang van de vrede. De wonden die zouden geslagen worden bij een burgerbevolking die in overgrote meerderheid vredelievend gebleven is, zouden vele decennia lang tot spanningen blijven leiden. Er zijn wel lessen te trekken op het vlak van de conflictbeheersing.

Positieve signalen

De secretaris-generaal van de NAVO werd teruggefloten toen hij voorstelde om het krisismanagement van deze organisatie ten dienste te stellen van de KVSE (Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa). Verschillende landen waaronder Frankrijk en Spanje willen wel dat afzonderlijke lidstaten deelnemen aan een vredesoperatie doch wantrouwen de militaire staf van de NAVO wanneer een crisisbeheersing moet worden gedaan. De NAVO doet wel haar best om zich zo soepel mogelijk op te stellen en wil graag de conflictpreventie overlaten aan de KVSE doch blijft haar diensten aanbieden omdat de KVSE (nog) niet over politiestrijdkrachten beschikt.

De strijd op diplomatiek vlak is verder gezet op 17 juni in Bonn waar de WEU vergaderde en begin juli in Helsinki tijdens de KVSE-bijeenkomst. Gelukkig ziet het er wel naar uit dat de Atlantisten, hier vooral de V.S. en Nederland, het niet zullen halen. Nochtans deed Eagleburger voor de V.S. soms vrij emotioneel.

Het nucleair arsenaal

Volgens Rik Coolsaet (Klein land, veel

Frankfurter Allgemeine Zeitung

buitenland - Kritik) hebben zowel Frankrijk als België, als leden van de Veiligheidsraad van de V.N., voorstellen geformuleerd om de Verenigde Naties, onder meer via het generale-stafcomité, een grotere bevoegdheid en meer middelen te geven inzake militaire operaties. Sommigen hebben zelfs al het voorstel geformuleerd om de nog resterende kernwapens onder te brengen in een speciaal agentschap van de Verenigde Naties.

Het einde van een tijdperk

schrijft Hans Muys (DM, 12.6) in verband met de bedoeling van Duitsland en Japan om hun grondwet te wijzigen teneinde hun troepen te kunnen laten deelnemen aan vredesmissies in den vreemde. H.M. wijst erop dat de toestand nu wel heel anders is dan vijfenveertig jaar geleden. Er is inderdaad geen sprake van revanchistische tendenzen op dit ogenblik. Toch weten de Japanse socialisten en de Duitse sociaal-democraten dat ook in de toekomst zich heel andere situaties kunnen voordoen en dat hoeft dan niet eens de schuld van hun regeringen te zijn. Indien de trend werkelijk onomkeerbaar lijkt kan ik alleen maar hopen dat de parlementen van beide landen strenge restriktieve maatregelen

inbouwen die als gevolg zullen hebben dat alleen voor vredesmissies onder controle van de V.N. toelating tot gebruik van de troepen "abroad" zal kunnen gegeven worden. Konkefioezen met de NAVO zou dodelijk zijn voor de vredesidee en voor de opvattingen van dezen die te goeder trouw de grondwet van hun land willen wijzigen.

En de dienstplicht in België?

Ik geloof niet dat zoals bij de Fransen ten tijde van de Algerijnse oorlog, de aanwezigheid van dienstplichtigen onder de wapens de extreem rechtse bedoelingen van sommige bevelhebbers zou moeten en kunnen terugschroeven. Toch zou men er goed aan doen bij de overgang van een dienstplichtleger naar een beroepsleger ook bepalingen in te bouwen om te vermijden dat buiten de verdediging van het nationaal grondgebied andere dan vredesbewarende missies onder bevel van de staf van de V.N. zouden kunnen doorgaan. Kortom: een beroepsleger kan, maar dan geen gesjoemel meer met de NAVO en andere Desert Storm fanaten. Zeker zolang de NAVO en de WEU bij kerntuig blijven zwaren.

Victor Stuyck
16.6.92

"Israël, Palestina en water"

"De watercrisis in het Midden-Oosten tekent zich steeds duidelijker af. De behoefte aan water neemt toe, terwijl de bestaande voorraden afnemen en vervuild raken".

"In een aantal landen wordt driftig gezocht naar technische oplossingen voor het watertekort: ontzilting van zeewater; zuivering van rioolwater; "regen maken" met chemische hulpmiddelen. Met deze technische "oplossingen" poogt men slechts uit te stellen wat onvermijdelijk is: regionale samenwerking over het schaarse goed water".

"Water is essentieel voor de ontwikkeling van een land. Zo essentieel dat er oorlogen voor gevoerd worden. De Golfoorlog ging over olie, de volgende oorlog zal over water gaan", wordt er niet zonder gevoel voor dramatiek voorspeld.

Water, zowel bovengronds als ondergronds, houdt zich immers niet aan staatkundige grenzen. Misbruik van water in het ene land, zal een ander land benadelen. Water zal dan ook een belangrijke rol gaan spelen op de Midden-Oostenconferentie, die in het najaar van 1991 van start gegaan is en die zo hoopvol "vredesconferentie" genoemd wordt. Zijn deze besprekingen begonnen onder de leuze "land voor vrede", vroeg of laat zal dit veranderen in "water voor vrede".

Deze aanhef uit de brochure "Israël, Palestina en water" van het Nederlandse Palestina-komitee, samengesteld naar aanleiding van het Internationaal Water Tribunaal dat in februari 1992 in Amsterdam gehouden werd, illustreert alleen maar dat ook in het Israëlisch-Arabisch conflict water een prominente plaats inneemt. Controle over waterbronnen speelt een rol in de Israëlische bezetting van de Golanhoogte en het zuiden van Libanon. De bezetting van de Westelijke Jordaanoever en Gazastrook is eveneens naar alle waarschijnlijkheid meer ingegeven door de Israëlische behoefte aan water dan door veiligheids-overwegingen. In ieder geval eigent Israël zich een onrechtmatig groot aandeel van het water van deze gebieden toe, met alle gevolgen vandienvoor de Palestijnse inwoners.

Het Midden-Oosten is een van de droogste regio's ter wereld. In nagenoeg alle landen is water een schaars produkt. De enige uitzonderingen zijn Turkije en Libanon. Daar valt in verhouding aanzienlijk meer regen en zorgen de vele rivieren voor een overschot aan water dat in principe geëxporteerd zou kunnen worden. De overige landen kampen met een tekort dat varieert van een paar tot honderden miljoen kubieke meter (mkm) per jaar.

Het tekort valt in de eerste plaats te verklaren uit een gebrek aan neerslag en een explosieve groei van de bevolking. Daarnaast wordt het watertekort veroorzaakt door een slechte waterhuishouding als gevolg van een gebrek aan technische kennis, te veel nadruk op het tekort aan de aanbodzijde in verhouding tot het beheersen van de vraagzijde en het ontbreken van regionale samenwerking.

Het technische probleem uit zich vooral in de onmacht om het wateraanbod te

vergroten door het toepassen van hoogwaardige technologische methodes, maar ook in het slecht onderhouden van bestaande waterleidingen, irrigatiesystemen, rioeringen en waterreservoirs. Gebrek aan technische kennis of aan financiële middelen vormen hier het probleem.

Gemeenschappelijk belang

Het ontbreken van regionale economische en politieke samenwerking heeft een negatief effect op het zoeken naar gezamenlijke oplossingen. Rivieren en reservoirs liggen zelden in hun geheel binnen de grenzen van één land. Over het gebruik en de verdeling van de gezamenlijke waterbronnen bestaat tussen landen vaak onenigheid. Zo hebben Turkije, Syrië en Irak een geschil over het gebruik van de Eufraat en de Tigris en willen Ethiopië, Soedan en Egypte ieder zoveel mogelijk Nijlwater voor irrigatiedoelzinden tot hun beschikking hebben. Het meest gecompliceerd ligt de situatie in het stroomgebied van de Jordaan, Syrië, Libanon, Jordanië, Israël en de door Israël bezette gebieden (de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook) maken allemaal aanspraak op een deel van het oppervlaktewater/ of grondwater dat in dit stroomgebied voorradig is. Een officiële overeenkomst over de verdeling van het water en de rechten en plichten die de verschillende staten - en bezette gebieden - hebben, is echter nooit gesloten.

Een bijkomend probleem is het ontbreken van duidelijke standaardregels over het gebruik en de verdeling van gezamenlijke waterbronnen. Het internationale waterrecht kent drie gezaghebbende theorieën. De theorie van de "onbeperkte territoriale integriteit", die

van het "gemeenschappelijk belang" en die van de "onpartijdige verdeling". De eerstgenoemde theorie gaat uit van de onbeperkte soevereiniteit van een staat over de waterbronnen die binnen zijn grondgebied liggen.

Aangezien rivieren en reservoirs nagenoeg altijd over verschillende staten verdeeld zijn, biedt deze theorie volgens deskundigen geen oplossing. De theorie van het "gemeenschappelijk belang" plaatst het gezamenlijk gebruik van een internationale waterbron centraal. Een waterbron is volgens deze theorie een economische eenheid die niet opgesplitst kan worden door politieke grenzen. De beperking hiervoor ligt in de afwezigheid van criteria over de verdeelsleutel voor het watergebruik. Daarin voorziet de theorie van de "onpartijdige verdeling" wel. De theorie stelt dat het voordeel van de ene partij afgewogen moet worden tegen het nadeel van de andere partij(en). Er wordt niet alleen gekeken naar de geografische en hydrologische kenmerken van de waterbron, maar ook naar de economische en sociale behoefte aan water. Bovendien wordt er rekening gehouden met de hoeveelheid water die staten in het verleden gebruikten en onderzoekt men of er efficiënt is omgesprongen met de aanwezige waterbronnen.

De watersituatie op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook.

Het klimaat in Palestina houdt het midden tussen het subtropische regenachtige klimaat van Libanon en het noordwesten van het Middellandse Zeegebied en de droge condities van de Negev en Sinai woestijnen in het zuiden. Het maakt deel uit van een subtropische

zone waarin sprake is van slechts twee seizoenen met korte overgangperiodes: de warme droge zomer en de koele natte winter. Deze conditie kan extreem mediterraan genoemd worden, met een relatief kort regenseizoen en drie tot vier regenloze zomermaanden.

Jordaanoever

Wat de Westelijke Jordaanoever betreft, is de oppervlakte 5572 vierkante kilometer. Voor de oorlog van 1967 werd het aantal inwoners geschat op 845.000. Na de oorlog was dit afgenomen tot 595.900 (september 1967). Na 1967 groeide de bevolking weer als gevolg van natuurlijke aanwas. Het inwonertal van Oost-Jeruzalem wordt op 147.000 geschat en die van de rest van de Westelijke Jordaanoever op 933.000.

Regenval is de directe bron van alle zoet water op de Westelijke Jordaanoever. In vergelijking met de omringende landen valt er redelijk veel. De gemiddelde jaarlijkse regenval varieert van 600 mm in het Noorden en in de berggebieden tot 150 mm of minder in de Jordaanvallei. Dit komt overeen met 2.500 mkm per jaar. Zo'n 68 % daarvan verdampt, de rest is oppervlakte water of wordt opgeslagen als grondwater.

Ondergronds water is de meest waardevolle natuurlijke rijkdom waar de Westelijke Jordaanoever over beschikt en het speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling in dit gebied. Ondergronds water is het gedeelte van het regenwater dat in de grond filtreert, in een aparte rotslaag wordt opgeslagen en daar een ondergronds waterbassin of aquifer vormt. Er zijn drie hoofdaquifers op de Westelijke Jordaanoever: de westelijke, de oostelijke en de noordoostelijke. De belangrijkste zijn de westelijke, het Auja-Timsah bassin, en de noordoostelijke, die eigenlijk bestaat uit twee boven elkaar liggende aquifers.

De enige belangrijke bron van oppervlaktewater is de rivier de Jordaan. De Palestijnen hebben echter sinds 1967 geen toegang meer tot dit water. Het Palestijnse recht op een redelijk en rechtvaardig aandeel is zowel door regionale als door internationale deskundigen erkend in de regionale planning voor het water van de Jordaan en haar zijrivieren, en is gesteld op 200 mkm per jaar. In de regio is bekend dat al voor de bezetting van 1967 water van de rivier weggepompt werd door Israëlische kolonisten naar het gebied ZOR (in het noorden van de Jordaanvallei) voor de

irrigatie van zo'n 80.000 dunam land.

Een boorput is de meest efficiënte methode om ondergronds water te benutten. Het boren van putten gebeurde voor 1967 op vrij grote schaal. De meeste van deze putten waarvan het aantal geschat werd op 720, zijn sindsdien echter beschadigd, geconfiscieerd, of opgedroogd. Dit is het gevolg van de restricties op watergebruik die sinds die tijd van kracht zijn.

Gaza-strook

De huidige strook van Gaza heeft een oppervlakte van 360 vierkante kilometer. In 1948 had de Gazastrook een inwonertal van 50.000. De toestroom van vluchtelingen in 1948 heeft het inwonertal opgevoerd tot 350.000. Dit aantal steeg tot 750.000 nu. De Gazastrook ligt boven twee waterlagen. De bovenste laag is zoet, de onderste laag bestaat uit brak water. Er liggen twee belangrijke Aquifers, één in het Noorden, de andere in het zuiden. Artesische putten vormen in de Gazastrook de enige methode om over water te beschikken, aangezien natuurlijke stromen of andere waterbronnen in dit gebied ontbreken. De gemiddelde jaarlijkse consumptie in de Gazastrook ligt rond 105 mkm, waarvan 90 % wordt gebruikt voor landbouw en 10 % voor huishoudelijk gebruik. Regenwater en andere bronnen vullen 65 mkm per jaar aan. Er blijft dus een tekort over van 40 mkm. Dit tekort is er de oorzaak van dat in 95 % van de Gazastrook de zoetwaterlaag is uitgeput, zodat het zeewater de kans kreeg om brak water omhoog te stuwten. Er zijn 1850 artesische putten in de Gazastrook die allemaal tot maximale capaciteit worden benut. Dit heeft geleid tot een daling in het waterniveau en infiltratie van brak water in de putten, waardoor ze thans een hoog gehalte aan zout hebben. De zoutgraad van het water komt boven de grens van wat het menselijk lichaam kan verdragen en ook het nitraatgehalte is hoger dan maximaal toelaatbaar wordt geacht.

De consumptie is gestegen door de groei van de bevolking en een verbetering van de levensstandaard. Dit is echter niet zonder gevaar gebleken voor de menselijke gezondheid. De Gazastrook heeft geen riolering. Rioolwater en afvalstoffen zijn in het ondergrondse reservoir doorgedrongen en hebben grote hoeveelheden water verontreinigd. Dit eist zijn tol in de vorm van diverse ziekten, met name bij kinderen.

Vanaf de bezetting van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook in 1967 heeft Israël zich de grondwaterbronnen in het gebied toegeëigend. Het Palestijnse recht op redelijk gebruik wordt belemmerd. Israël neemt water weg van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook voor exclusief gebruik door Israëlische burgers. Alle watervoorzieningen zijn onder Israëliësch beheer geplaatst.

Israël heeft talrijke militaire verordeningen uitgevaardigd om de waterbronnen op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook te beheersen en te controleren. Bij dit alles hebben de Israëlische autoriteiten verzuimd hun wettelijke verantwoordelijkheden en verplichtingen aangaande het gebruik, de ontwikkeling en het beheer van ondergrondse waterbronnen, die door Israël en de bezette gebieden gedeeld worden, na te komen. Dit heeft geleid tot de huidige situatie, waarin de gezamenlijke grondwaterbronnen door de Israël's tot het uiterste van hun capaciteit zijn geëxploiteerd. Wil er nog enige hoop voor een vreedzame regeling in de Palestijnse kwestie overblijven, dan zal het huidige Israëlische waterbeleid in de bezette gebieden aanmerkelijk moeten veranderen.

Onderhandelingen

Tijdens de multilaterale fase in de Midden-Oosten conferentie zal er wellicht gepraat worden over het regionale waterprobleem, een scheiding tussen territoriale geschillen en conflicten over gezamenlijke waterbronnen lijkt in de context van het Midden-Oosten onnatuurlijk en daarmee volstrekt zinloos. Gedurende de bilaterale onderhandelingen speelt de verdeling van water al een cruciale rol. De politieke stellingen van de verschillende partijen liggen echter zeer ver uit elkaar (voor land, en daarmee water, voor vrede; alle Arabische delegaties. Tegen land voor vrede; Israëlische delegatie) dat een gezamenlijke oplossing niet te verwachten valt.

Het ziet er maar uit dat iedere oplossing van het waterprobleem in het Midden-Oosten de terugtrekking van Israël tot achter de grenzen van voor 1967 als uitgangspunt moet hebben. Zover is het echter nog lang niet. De politieke patstelling zal eerst doorbroken moeten worden voordat de strijd om water plaats kan maken voor regionale samenwerking.

Claudine Huyghe

W. Martens krijgt job bij multinational Begemann-group

Er is nog al wat inkt gevloeid bij het verdwijnen van Wilfried Martens als eerste minister. Sommigen noemden het een schande dat de man, die tien jaar eerste minister was, geen hoge post toegewezen kreeg. Wilfried mikte op de post van Minister van Buitenlandse Zaken of voorzitter van de senaat maar pakte er naast. Enerzijds omdat de nieuwe Premier Dehaene liefst geen pottekijker naast zich had, anderzijds omdat zijn partijgenoot Swaelen, die als senaatsvoorzitter ook voorzitter is van een kredietinstelling, wat een surplusje opbrengt van ± 2 miljoen frank, het zekere voor het onzekere niet wou lossen. Martens is senator maar dit blijkt hem onvoldoende. Het voorzitterschap van de Europese Volkspartij evenmin. Martens die intussen ook in "Het huis van wantrouwen" ging meespelen en in andere T.V.-programma's oprad liet zich tijdens deze periode in het lang en breed interviewen waarbij hij er de nadruk op legde niet op geld ingesteld te zijn en zich als de zuivere onder de zuivere voorstelde. Voor hem, zo beweert hij, komt het er alleen op aan het land te dienen... Alles goed en wel maar intussen is bekend geworden dat, voor wat de verkiezingsuitgaven voor 24 november betreft, Wilfried de top haalde inzake de gedane uitgaven door er in de kiescampagne persoonlijk zo'n slordige 2,5 miljoen frank tegenaan te gooien. Mag men de vraag stellen vanwaar en van wie dit geld komt? Wilfried Martens liet er intussen geen gras over groeien. Pas vervangen als eerste minister werd hij reeds benoemd tot lid van de raad van commissarissen van de multinational, de Begemann-Group. Dit zal natuurlijk niet om zijn schoon ogen zijn omdat met Wilfried Martens een man wordt binnengehaald die het klappen van de zweep kent en op Belgisch en Europees vlak weet welke wegen er kunnen bewandeld worden. De Begemann-Group is natuurlijk niet de eerste de beste. De groep heeft bedrijven in 25 landen met 10.000 mensen in dienst (hier komen nog eens 12.500 personen bij voor niet gekonsolideerde ondernemingen). In België heeft de groep elf bedrijven met een 1.000 arbeiders met o.m. 55 % van het kapitaal van Volvo car in St.-Truiden. In 1990 tekende de groep voor een gekonsolideerde omzet een bedrag

van 30 miljard frank. Kortom het "fenomeen" Martens was, en is, geen wonderkind maar het soort politieker voor wie uiteindelijk het hemdje nader is dan het rokje. Eens te meer legt een oud spreekwoord de vinger op de wonde "Als de vos de passie preekt, boertje waakt uw ganzen". (ads)

Ook Javier Perez de Cuellar

De gewezen sekretaris-generaal van de Verenigde Naties, Javier Perez de Cuellar was er ook zo eentje die men de communie zou gegeven hebben zonder te biechten. Met als argument dat hij zeventig jaar geworden is weigerde hij zich nog kandidaat te stellen voor de verlenging van zijn post als sekretaris-generaal. Men had kunnen denken dat de man, die zo'n prestigieuze post bekleedde zich in dienst zou stellen van zijn land, Peru, waar de bevolking in katastrofale omstandigheden leeft. Niets van echter. De woordvoerder van de Bankgroep Safra Republic Holdings die zijn zetel heeft in Luxemburg, heeft op 13 mei i.l. bekend gemaakt dat Perez de Cuellar verkozen werd tot administrateur van de groep. In de Safra Republic Holdings, die filialen heeft in Frankrijk, Gibraltar, Guernsey, Zwitserland en Luxemburg wordt de Cuellar belast met de analyses van de politieke en economische risico's. Wat deze job zal opbrengen wordt er niet aan toegevoegd maar het ligt voor de hand dat het geen bagatelle zal zijn. Zo merkt men dat, zoals in de Verenigde Staten waar gewezen ministers en generaals worden ingekocht door de multinationals, de ons als onkreukbaar voorgestelde personaliteiten uiteindelijk dezelfde wegen bewandelen.

Ze schakelen zich in, in de strategie van de grote financiële groepen, waarvan men vroeger had mogen verwachten dat ze deze, in het belang van de meerderheid van de volkeren, zouden bekampen hebben. (ads)

Monument voor een oorlogsmisdadiger...

De Britse Koningin moeder Elisabeth onthulde op zondag 31/5 te Londen een monument ter ere van "Bomber Harris", de sinds 1942 gewezen kommandant van de bommerwerpersvloot van de Royal Air Force 5RAF) tijdens de tweede wereld-

oorlog. De Britse vredesbeweging protesteerde tijdens deze plechtigheid.

Harris maakte naam als de opdrachtgever van de tapijtbombardementen en de vuurstormstrategie waarbij hoofdzakelijk burgers het doelwit waren. Men schat dat deze bombardementen aan 500 à 600.000 mensen het leven hebben gekost. Zijn meest ophefmakende heldendaad was het bombardement van Dresden op het einde van de oorlog waar noch militaire noch economische doelwitten gekozen werden maar bijna honderdduizend mensen brutaal en meedogenloos in de stad werden afgemaakt.

Gezien de kritiek op de methoden van "Bomber Harris" werd hij na de oorlog nooit met de belangrijkste oorlogsmedailles onderscheiden. Met zijn monument is dit verholpen. De overwinnaars hebben het laatste woord. Opvallend is wel dat bij dit evenement nooit sprake is geweest van de opdrachtgevers van Harris zonder wiens toelating hij zijn operaties niet had kunnen uitvoeren. En hier moet de Britse regering met de vinger gewezen worden en zijn Premier, Winston Churchill. Of niet? (ads)

Le Pen: bloemen voor Degrelle

De Franse media die Le Pen gemaakt hebben blijven deze figuur als een attractie uitspelen. T.V. 1 heeft zo op 21/5 Le Pen opnieuw op het scherm gebracht in zijn uitzending "Het recht om te weten". In een vooraf voorgestelde film werd o.m. Leon Degrelle geïnterviewd. De stichter van het Belgisch rexisme en gewezen leider van de SS-divisie "Wallonie", die na de bevrijding ter dood veroordeeld werd maar naar het Spanje van Franco vluchtte, sprak zich zeer lovend uit over Le Pen.

Van zijn kant verklaarde Le Pen dat hij Degrelle als een monument van de tweede oorlog beschouwde. Een uitzonderlijk en historisch personage voegde hij er aan toe. Meteen is nog maar eens bevestigd dat Le Pen, en zijn soortgenoten, niet beschaamd zijn voor hun nauwe banden met de vroegere fascistische leiders. Waar men zich echter wel vragen moet over stellen is het waarom de onderscheiden Belgische regeringen, ook met socialisten in, zich nooit de moeite hebben gedaan om van de Spaanse socialistische regering van F. Gonzales de uitlevering van Degrelle te bekomen. Nogmaals waarom? Heeft men angst dat Degrelle in het potje roert dat sommigen gedekt willen houden? (ads.)

Europa heeft dringend nood aan democratie

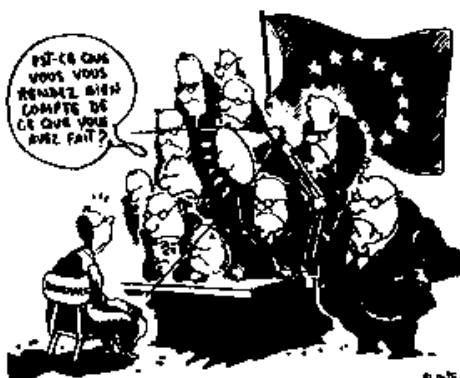
De reacties van de meeste leiders van de EG-Kommissie en van de economische wereld op het in een referendum door de Deense bevolking verworpen verdrag van Maastricht wekken enige verbazing. Uit het feit dat het door het Deense parlement met 3/4 goedgekeurde verdrag nu door de meerderheid van de burgers verworpen wordt, weigert men conclusies te trekken.

Enerzijds wordt het in het verdrag vermelde artikel dat alle lidstaten het moeten geratificeerd hebben omdat het zou aanvaardbaar zijn nu reeds aan de kant geschoven, en zoekt men naar middelen om dit te omzeilen, en anderzijds wordt de Deense regering onder druk gezet om met de uitslag van het referendum geen rekening te houden.

De plotse dalingen op de verschillende Europese beurzen is een ander middel om het de Deense bevolking duidelijk te maken dat zij hun oppositie duur zullen betalen. De Deense bevolking, onder impuls van de organisatie "Denemarken 92" kreeg de overwinning nochtans niet zo maar toegeworpen. De overgrote meerderheid van het parlement, regeringspartijen (Konservatieven en Liberalen) waren "voor", de sociaal democraten, vakbonden en industriële sloten zich hierbij aan. De grote pers, radio en T.V. steunden het regeringsstandpunt en de oppositie kwam niet aan bod. De regering subsidieerde de voorstanders van het verdrag van Maastricht die tevens over een ontzaglijk financieel budget beschikten voor hun propaganda. En toch haalden ze het niet tegen het brede volksverzet dat de diktaten van de Europese Commissie kotsbeu is. Ze zijn vanzelfsprekend niet tegen de uitbouw van een democratisch Europa zoals sommigen hun ervan beschuldigen, maar ze gaan er van uit dat het niet te pakken of te laten is, maar dat er een andere richting moet uitgegaan worden en dus dat het huiswerk van Maastricht moet hermaakt worden.

Wie de verklaringen van Willy Claes, Jean-Luc Dehaene, Wilfried Martens of Karel Van Miert in radio of T.V. gehoord heeft, zal verstomd gestaan hebben over zoveel onbegrip, zoveel misprijzen voor een democratische besluitvorming. Nochtans zijn de beleidsmensen van dit land slecht geplaatst om anderen lessen te geven in demokraie.

Toen een aantal jaren terug een ontslagnemende regering, deze van Premier Paul Van den Boeynants, in het kader van de "lopende zaken" die een dergelijke regering mag uitvoeren, zich het

Beseft u wel goed wat u gedaan hebt?

recht toeëigende om onderhandelingen te beginnen voor de aankoop van Mirage gevechtsvliegtuigen kwam er een algemeen protest los. Met reden, want het kan toch niet gezien het deontologisch niet verantwoord is, dat een ontslagnemende regering verbintenissen aangaat die voor de volgende regering bindend zouden zijn.

Maar ... was het niet een ontslagnemende regering, deze geleid door Wilfried Martens, die in december 1991 het verdrag van Maastricht ondertekende waarin verbintenissen zijn vervat die enerzijds bindend zijn voor onze toekomst en onomkeerbaar en anderzijds van onze bevolking zware offers zal eisen?

Daarenboven kan niet worden ontkend dat in het verdrag van Maastricht verbintenissen zijn vervat die onze nationale soevereiniteit aantasten. Nu is het bekend dat zolang een internationaal akkoord niet door ons nationaal parlement is aanvaard, het geen rechtsgeïndiceerd heeft.

Daar stoorde onze regering zich niet aan. Integendeel de CVP-SP-PSC-PS-regering bouwde haar regeringsprogramma uit op basis van de verplichtingen die in het verdrag van Maastricht zijn vervat.

Een akkoord dus waarover slechts Premier Martens, Minister Eyskens van Buitenlandse Zaken en een paar andere hadden onderhandeld...

Intussen werd dit akkoord nog steeds door het Parlement niet besproken, laat staan goedgekeurd. Geen enkele partij, geen enkele parlementair heeft het tot heden nodig geacht te protesteren tegen het feit van op zo'n ondemokratische wijze buiten spel te worden gezet. En dat noemt men democratie.

Intussen wordt gehandeld, worden beslissingen genomen en wordt de burger onwetend gehouden. Ik zal zeker niet overdrijven als ik schrijf dat geen vijf mensen op honderd weten wat het verdrag van Maastricht inhoudt, laat staan de verplichtingen die dit voor ons land meebrengt en welke gevolgen dit voor onze toekomst zal hebben.

De Deense regering, en dit strekt haar tot eer, heeft de moeite gedaan 500.000 exemplaren van het verdrag van Maastricht in de postkantoren gratis ter beschikking te stellen van de bevolking. De Ierse regering, die eveneens een referendum organiseert, bezorgde aan de ganse bevolking een exemplaar van de tekst van het akkoord.

In ons land staan we nergens en worden door de overheid slechts sentimentele argumenten naar de openbare opinie toegespeeld.

Met het resultaat van het Deense referendum zal de openbare opinie zich wellicht meer vragen gaan stellen over het verdrag van Maastricht en over de democratische tekortkomingen van zijn politieke leiders.

Reeds hebben, na 24 oktober met de onrustwekkende optmars van rechts en de terugloop van de traditionele partijen, heel wat mensen ingezien dat het gebrek aan democratie hieraan niet vreemd is. In onze Europese buurlanden werden de burgers met dezelfde feiten gekonfronteerd.

Ik overdrijf niet als ik schrijf dat het op Europees vlak nog veel erger is.

Is het niet hoog tijd dat de openbare opinie er de nodige aandacht aan schenkt en ijvert voor meer openheid en democratie waar Europa nood aan heeft?

André De Smet

Onder vrienden

De Europese Ontwikkelingsbank die op voorstel van President Mitterrand werd opgericht met als zetel Londen en de Fransman Jacques Attali tot voorzitter, heeft toegezegd tot doel de Oosteuropese landen te helpen bij de wederopbouw...

De bank beschikt hiervoor over de topadministratie van drientwintig leden en een van de O/V. is de Hongaar Miklos Nemeth, de gewezen premier van het vroegere kommunistische regime...

Tijdig kazak draaien kan dus iets opleveren...

Nu moet men weten dat van het oorspronkelijk kapitaal 25 % opgestorpt wordt door de 23 beheerders...

Kort geleden nam de Franse luchtvaartmaatschappij Air France een participatie in de Tsjechoslovaakse luchtvaartmaatschappij C.S.A. Air France ging daarvoor aankloppen bij de Europese Ontwikkelingsbank die gunstig reageerde. Wat hierbij echter niet uit het oog mag verloren worden is dat de voorzitter van Air France "toevallig" de broer is van Jacques Attali de voorzitter van de Europese Ontwikkelingsbank. Toevallig...

Het eigen gelijk

Minister van Buitenlandse Zaken, Willy Claes, schijnt zich meer en meer geropen om als handelsreiziger van de EEG op te treden. Naar aanleiding van de kandidatuur van Oostenrijk en Zwitserland, waarbij in die landen stemmen opgaan voor het behoud van het neutraliteitsprincipe zegde Claes (D.S. 19/5): "Men moet mij na het wegvallen van de kommunistische regimes eens vertellen ten aanzien van wie men neutraal is".

Laten we het nu eens anders stellen mijnheer Claes: "Men zal ons eens moeten vertellen waarom, na het verdwijnen van het Warschaupakt en het uiteenvallen van de regimes in Oost-Europa, de NAVO die opgericht werd om het kommunisme in te dijken, moet blijven bestaan..."

Claes trekt verder van leer tegen de bestaande besluitvorming in Zwitserland met zijn referenda "direkte democratie" en grote autonomie van de kantons wat hij een rem noemt voor de toenadering van het Alpenland tot de E.G.

Men zou aan Claes terzake twee vragen kunnen stellen. Betekent dit niet een rechtstreekse inmenging in de politieke structuur van een land? Weet Claes dan niet dat ook in Italië het principe van het referendum een grondwettelijk recht is? (ads)

Zo betalen we voor Duitsland

De lidstaten van de Europese Gemeenschap beslisten op 16 mei unaniem om topprioriteit te verlenen voor structurele hulp aan de vijf deelstaten uit de voormalige DDR.

Bruce Millan, EG-kommissaris voor Regionaal Beleid, verklaarde dat deze in aanmerking komen voor steun uit een fonds dat nochtans bestemd is voor de armste gebieden in de lidstaten van de EEG.

Het rijke Duitsland dat de grote bedrijven (o.m. Mercedes, Volkswagen, Siemens, e.a.) subsidieert die in de gewezen DDR investeren kan dus rekenen op de belastingen van de burgers uit de Europese lidstaten, ten koste van de minder ontwikkelde gebieden.

Intussen hebben Mercedes en Volkswagen reeds aangekondigd dat ze volgend jaar tot aanzienlijke afdankingen zullen overgaan in hun bedrijven in West-Duitsland...

Gezien tegen die tijd hun Oostduitse bedrijven zullen draaien met arbeiders die lagere lonen krijgen zullen ze nogmaals winnende partij zijn.

Kortom een helse kringloop die nauwkeurig werd uitgedokterd. Eens te meer dus een bevestiging dat de E.G. in hoofdzaak de belangen dient van de multinationals en Duitsland in dit perspectief zijn wil oplegt aan de andere lidstaten. (ads)

Demokratie anders bekeken

De reacties van ministers en media op de uitslag van het Deens referendum stemt tot nadenken over hun democratische ingesteldheid. Men zegde niet dat van de 82,9 % deelnemende kiezers 1.652.999 (50,7 %) neen stemden tegenover het Verdrag van Maastricht en 1.606.730 (49,2 %) ja (een verschil van 1,4 %) maar men had het over de 46.269

onverantwoordelijken die het aandurfden een gemeenschap van 300 miljoen te saboteren.

Gert Petersen, woordvoerder van de F.S. (Socialistisk Folkeparti), wijst er in dit verband op dat 46.000 stemmen in het Deens Parlement (155 zetels) twee verkozenen betekent. Hierbij trekt hij de vergelijking met de stemming in het Franse Parlement (600 leden) waar de regering van Premier Bérégovoy slechts met drie stemmen een motie van vertrouwen over de landbouwpolitiek van de EEG overleefde.

Spanje en Maastricht

De socialistische regering van Felipe Gonzales in Spanje heeft ook reeds, in het perspectief van het Verdrag van Maastricht, maatregelen aangekondigd die in bijzonder de werkende bevolking zullen treffen.

Zo wordt een langer inschrijvingsrecht voorzien vooraleer in aanmerking te komen voor werklozensteun, staat de vermindering van de werklozenvergoeding aan de dagorde en is de beperking van het stakingsrecht aangekondigd.

Dit alles is voor Gonzales onmisbaar zo Spanje in aanmerking wil komen voor aansluiting bij de monetaire unie.

De vakbonden hebben hiertegenover zeer hard gereageerd. De U.G.T. (de socialistische vakbond) en de Arbeiderskommissies organiseerden op 28 mei reeds een korte algemene staking. Tevens hebben ze reeds aangekondigd dat in de herfst van dit jaar nog een grotere algemene staking zal volgen.

Rick Alderson
International Herald Tribune

Maastricht en het Europees leger

Vandaag maakt Europa een aantal evoluties door op het vlak van defensiepolitiek. Alles situeert zich echter binnen een groter kader, dat van de NAVO. Het is een fabel dat de Europese militaire uitbouw een tegengewicht vormt voor de Verenigde Staten. De teksten stellen het klaar en duidelijk, politici houden niet op het te herhalen: de WEU moet een defensiepolitiek voeren in het kader van de Alliantie én in volledige overeenstemming met de Noordatlantische Alliantie. Ook de Frans-Duitse verklaringen, reeds van voor Maastricht, wijzen herhaaldelijk naar het NAVO-kader voor de verdere ontwikkeling.

Europa - Verenigde Staten

Er vloeit veel inkt over de mogelijke tweespalt, de discussie tussen de Verenigde Staten en Europa. Dikwijls wordt verwezen naar de NAVO-topbijeenkomsten van mei-juni vorig in Brussel en Kopenhagen. Hierbij worden dat de Italiaans-Britse verklaringen tegenover de Frans-Duitse gezet. Kijk wat ik daarvan denk.

Er bestaan inderdaad spanningen en spanningsvelden tussen de Europeanen en de Verenigde Staten. Ongetwijfeld. Maar we zitten in een overgangsperiode, een aanpassingsperiode waarin geprobeerd wordt de systemen komplementair te maken. Maar voor de vredesbeweging is dat niet essentieel. Het belangrijkste is de grote trend vast te stellen waarin de zaken evolueren. Nu, de polemiek tussen sommige Europeanen en de Noord Amerikanen, meer specifiek tussen Parijs en Washington, gaat niet over het niveau van militarisering. Integendeel zou ik bijna zeggen, de Europeanen verwijten de Amerikanen hen onvoldoende ruimte voor de militarisering te laten. Het debat gaat niet tussen diegenen die wensen te militariseren en diegenen die dat niet wensen. Nee. Het debat gaat over de manier van militariseren. En daar hebben wij als vredesbeweging geen boodschap aan.

KVSE - NAVO

Voor ons ligt het probleem niet in het feit of we nu naar een ietsje groter militair Europa gaan of een ietsje kleiner. Het probleem is of we hoe dan ook stappen zetten naar demilitarisering in het algemeen, en naar een ontbinding van het enig overblijvende militaire blok. We merken een vernieuwde aandacht voor de NAVO en een verzwakte aandacht voor de KVSE. De logica van de KVSE-proces zegt dat de veiligheid in de ontwapening en de samenwerking ligt, de logica van de NAVO legt de veiligheid bij bewapening, afschrikking, atoomwapens, first-strike. Een nieuw strategisch denken

gebaseerd op dominantie en macht als basis voor veiligheid. Dominantie en militaire macht geven de illusie van veiligheid. De problemen worden er niet door opgelost. En dat is de grote uitdaging. De keuze wordt nu gemaakt om de problemen niet op te lossen, de werkelijke problemen van ontwikkeling en vrede. Hetzij in het zuiden of het oosten, hetzij voor de interne veiligheid, hetzij voor de internationale spanningen, men kiest steeds voor de uitbouw van de militaire aanpak. Vergeten we toch niet dat Los Angeles gepacificeerd werd door de militaire diensten en troepen die naar Panama waren gestuurd. Het leger wordt dus mee geconcentreerd als ordedienst, niet als element van nationale defensie. De link tussen bewapening en onderontwikkeling speelt konstant. Zowel intern in Europa, tussen Oost en West, als de Noord-Zuidrelaties stellen we vast dat de rijke centra zich blijven vermijden en dat de polen van onderontwikkeling verder verarmen. De cruciale vraag hierbij is dan of we die enorme problemen willen aanpakken op basis van samenwerking en ontwikkeling of op basis van macht en interventie. Dit is de grote uitdaging voor de vredeskrachten en publieke opinie.

Verwevenheid

Strijden voor de ontwikkeling van de Derde Wereld, voor mondiale rechtvaardigheid, en de strijd voor de eigen ontwapening zijn in elkaar verweven. Maar ook de strijd tegen het racisme. Sommigen menen dat de strijd voor de vrede voorbij is, dat de prioriteit ligt bij de anti-racistische strijd. Maar deze zaken gaan samen, men kan ze niet ontkoppelen.

De huidige denklijn wenst dat Europa zich bewapent tegen de bedreiging van de vijand, het zuiden, dat instabiliteit aan de grenzen brengt, migratiedruk...

Hierdoor belemmert men de aanpak van de ware oorzaak van spanningen, namelijk de ongelijkheid, de armoede. Tegelijkertijd

is dit een uiting van een racistisch wereldbeeld door steeds maar de dreiging "in het zuiden" te leggen. Anti-racisme en strijd tegen de interventie-eenheden, tegen de militaristische politiek gaan dus samen.

Nuclearisering van Europa

De bevolking volgt soms nogal snel het bestaande kader. De NAVO moet ons beschermen tegen de verspreiding van de atoomwapens. Maar het zijn de NAVO-leden die de modernisering van de atoomwapens, en het gebruik ervan als basis van hun defensiepolitiek hebben.

Dit is trouwens iets dat ieder land aanbelangt en niet alleen de producerende landen. Het is niet omdat men aanneemt dat het politieke gevaar van 't gebruik van atoomwapens vermindert dat het atoomwapen als dusdanig minder gevaarlijk wordt. Bovendien heeft Mitterand een voorstel de lucht ingestuurd om het Franse atoomwapen naar een Europees leger over te hevelen. Verschillende politieke beleidsmensen hebben de idee overgenomen, waaronder Jacques Delors. Met andere woorden we krijgen hier een vervoeging van een gemeenschappelijke "defensie" politiek van de Gemeenschap met een nuclearisering van de Gemeenschap. Een enorme kwalitatieve stap in de militarisering wordt hiemee voorbereid. Kan dit nog verantwoord worden door onze bewindslui?

Aan ons om deze trend aan te klagen, uit te leggen. Onze veiligheid heeft niks van doen met dominantie, macht en militarisering, wel alles met samenwerking en ontwikkeling.

Daniël Cirera

(deze tekst is een synthese van de toespraak van DC op de Europese conferentie van vredesorganisaties in de Lombarde 16 en 17 mei '92).

Achter de schermen van het Europa van "Maastricht" In de coulissen "De ronde tafel van de Europese Industriëlen"

De "Ronde tafel van Europese industriëlen" die, volgens Jacques Delors, een stuwende kracht was voor het tot stand komen van de akkoorden van Maastricht, werd gesticht in 1983 en bestaat uit 45 topleiders van Europese multinationals.

Samen staan ze in voor een zakencijfer van 210.000 miljard B.fr. (een zakencijfer dat driemaal de Franse begroting uitmaakt) en hebben 3 miljoen mensen in dienst.

Metals voorzitter Jérôme Monod (gewezen sekretaris-generaal van de RPR van Jacques Chirac) die het kopstuk is van de Lyonnaise des Eaux, verenigt de "European Round Table" (ERT) de "fine fleur" van de Europese financiële wereld, o.m. Gyllenhammar van Volvo, Agnelli van Fiat, Riboud van BSN - Gervais - Danone; Lecerf van de Franse Amerikaanse cementgroep Lafarge-Coppee, Carlo Benedetti van Olivetti; Gomez van Thomson; Maljers van Unilever; Reuter van Daimler Benz, en verder de leiders van Philips, Nestlé, Saint-Gobain, de groep Thyssen, de

Turkse groep Proflco, Britse e.a. multinationals.

De "Ronde tafel" heeft een permanent sekretariaat te Brussel en om de zes maanden gaan plenaire vergaderingen door in het land van de in functie zijnde voorzitter van de twaalf. Meestal nodigt de Premier of de minister van financiën van het betrokken land hen uit voor een eelmaal om "van gedachten te wisselen".

Het tijdschrift "Enjeu les Echos" wees er recent op dat dit organisme een van de meest invloedrijkste instanties is van Europa. Om dit te onderlijnen kunnen we naar de recente verklaring verwijzen van voorzitter Jérôme Monod die meer dan duidelijk is: "Als we een beslissing genomen hebben is het niet meer de moeite er op terug te komen".

Een van de eminente leden, J. Boffa, afgevaardigde-beheerder van Saint-Gobain zegde met betrekking tot de top van Maastricht aan de krant "Tribune de l'Expansion" begin december 1991: "Geen Europa zonder klare en onwederroepelijke afstand van soevereiniteit.

In het kader van de Atlantische Alliantie (NAVO) moet een werkelijke autonome defensiepijler opgericht worden".

Om zeker te zijn van haar zaak heeft het Europees patronaat in haar schoot eveneens een reeks speciale commissies opgericht. Zo is er de UNICE die alle Europese patronale organisaties omvat en de commissie voor de Europese Monetaire Unie waarvan Baron Etienne Davignon, afgevaardigde-beheerder van de Société Générale de Belgique en F.X. Ortolí van Total de voorzitters zijn. Het is deze laatste commissie die in november l.l., voor Maastricht, de twaalf gewezen hebben op de noodzaak een kalender op te stellen voor de Economische en Monetaire Unie en de eenheidsmunt. Zo wees G. Agnelli van Fiat er eveneens in november op dat de industriëlen dringend moesten weten waar ze aan toe zijn want dat "zaken niet kunnen wachten". Meteen wordt nogmaals bevestigd dat het Europa van Maastricht niet dat van de werkende bevolking maar dat van de industriëlen is. (ads)

Demokratie?

"Het zal uiteindelijk noodzakelijk zijn een oplossing te vinden voor het bijna ongeloflijk archaïsme van de huidige procedure die de Raad toelaat de wettelijke beslissingen van de Gemeenschap te nemen in een gesloten vergadering en bij geheime stemming.

Geen enkele democratie in de wereld laat dergelijke praktijken, eigen aan de oude autokratische regimes, toe.

Als de ministers in de Raad van Twaalf zetelen vertegenwoordigen ze hun onderscheiden landen waarbij hun legitimiteit berust op het vertrouwen van de Parlementen die hen verkozen hebben. Om deze laatste toe te laten hun regering te controleren in hun communautaire activiteiten, zoals in hun staatsactiviteiten, zijn de openbaarheid van de debatten en de stemmingen onontbeerlijk wanneer de Raad als wetgever zetelt. Een noodzakelijke wijziging van de toestand zal slechts bekomen worden door een sterke druk van de verkozenen..."

Maurice Duvergler
Historicus en Europarlementslid
In "Le Monde" 23/5/92

... en wij voegen er aan toe door de openbare opinie.

Over dubbelzinnigheid gesproken

In de loop van de voorbije maand ging, in het kader van de Midden-Oosten Conferentie, de commissievergadering door over ontwapening te Washington, onder voorzitterschap van de V.S. Het toppunt is wel dat de V.S. hier scheidsrechter speelt tussen Israël en de Arabische Staten.

Nu is het goed te weten dat sinds de invasie van Koeweit door Irak in augustus 1990; d.w.z. twintig maanden geleden, Washington in deze regio voor 21,4 miljard dollar wapens heeft verkocht. Volgens de Amerikaanse vereniging voor wapencontrole - dus een onverdachte bron - waren Saoedi-Arabië, Koeweit, Egypte en vanzelfsprekend Israël de bestemmelingen. Volgens dezelfde vereniging heeft Bush in de loop van dat jaar nog om 8,5 miljard dollar contracten voor wapenleveringen met landen van de regio afgesloten... En dit ondanks Bush zelf in mei 1991 een internationaal initiatief voorstelde om de wapenleveringen in het Midden-Oosten te beperken. Over hypokrisie gesproken... (ads)

Groeiende macht van Italiaanse maffia

De recente moord op de onderzoeksrechter Falcone in Palermo heeft eens te meer de ontzaglijke macht onderstreept van de maffia in Zuid-Italië. Het is algemeen bekend dat invloedrijke personen uit de politieke en economische wereld nauwe banden onderhouden met deze maffia maar niemand schijnt het aan te durven deze mensen aan te pakken. Het recente corruptieschandaal in Milaan toont aan dat ook in Noord-Italië de corruptie een aanzienlijke uitbreiding kent.

Zo werden de twee voormalige socialis-tische burgemeesters van Milaan, o.w. de schoonzoon van de P.S.-leider Craxi, aangeklaagd. Iets wat eveneens het geval is met een gewezen volksvertegenwoordiger van de PDS. Tevens werd Bob Craxi, zoon van de P.S.-voorzitter Craxi, door de socialistische partij van zijn functie als sekretaris van de P.S. in Milaan ontheven. Leiders uit de bouwsector werden eveneens aangehouden omdat ze, doorheen hun contacten met politieke verantwoordelijken en door middel van corruptie, winstgevende contracten in-palmden.

Anderen hadden van de EEG belangrijke subsidies losgepeuterd voor opvoedingsprogramma's die nooit gehouden werden. (ads)

Rapport van de wereldbank over onderontwikkeling

De Wereldbank heeft een rapport gepubliceerd over de ontwikkeling in de wereld in 1990. Het rapport behandelt een overzicht van de sociale en openbare gezondheidsdiensten in de wereld en brengt enige klaarheid over de algemene situatie terzake.

Als basisprincipe worden honderden-twintig landen onder vier groepen geklasseerd:

- landen met een beperkte inkomst (Bruto Nationaal Produkt (BNP) per inwoner dat lager ligt dan jaarlijks 500 dollar);
- landen met een laag gemiddelde inkomst (BNP tussen 500 en 2.100 dollar per persoon jaarlijks);
- landen met een hoger gemiddelde (BNP tussen 2.200 en 5.000 dollar per persoon jaarlijks);
- landen met een superieur gemiddelde inkomst (BNP hoger dan 6.000 dollar).

Deze analyse toont aan dat deze gegevens in direct verband staan met de levenskansen van de inwoners. In de 40 landen van de eerste groep gaat het om een gemiddelde levensduur van 54 jaar, deze stijgt tot 65 jaar in de tweede groep, achtenzestig jaar in de derde groep om tot 76 jaar te komen in de vierde groep. De kindersterfte bedraagt 10 % in de eerste groep om geleidelijk te verminderen tot 0,8 % in de vierde groep. Volgens het rapport beschikken de landen uit de eerste groep voor gezondheidszorg slechts over 10 dollar per inwoner en per jaar.

Resultaat: in de landen met een beperkt inkomen sterven ieder jaar 4 miljoen kinderen voor ze de leeftijd van één jaar hebben bereikt en nog eens één miljoen vóór de leeftijd van vijf jaar. In totaal sterven tien miljoen jonge volwassenen in de onderontwikkelde landen waaronder 500.000 vrouwen bij de bevalling. In Afrika, beneden de Sahara, heeft een jongen van 15 jaar slechts 50 % kansen om zestig jaar te worden.

De wereld, de volkeren, worden, en met reden, regelmatig geschokt door de rechtstreekse T.V.-beelden van rampen: aardbevingen, overstromingen, enz. Maar voor de miljoenen die dagelijks sterven door ondervoeding en banale ziekten is, er ondanks de produktiekapaciteit en de technologische ontwikkeling van de geïndustrialiseerde wereld die de onderontwikkeling zou kunnen indijken, weinig, zeer weinig belangstelling. (ads)

Onderontwikkeling en internationale handel

De presidenten van Costa Rica, Panama en Honduras brachten een bezoek aan Europa waar ze o.m. gesprekken voerden met de EG, president Mitterrand e.a. regeringsleiders. Ze hadden zich als opdracht gegeven deze beleidsmensen ervan te overtuigen dat de voorziene EG-akkoorden met enkele bananentelers uit de Caraïben voor hun landen katastrofale gevolgen zou hebben.

Tijdens dezelfde periode werd in de pers bekendgemaakt dat de koffieprijs op de Londense beurs, waarvan in 1989 de prijs 129,22 cent bedroeg, gedaald was tot 59,2 cent het pond...

Alleen voor Colombia betekent dit jaarlijks een verlies van één miljard dollar! Voor Oeganda, voor wie koffie 95 % van zijn export uitmaakt, betekende dit een inkomstendaling van 450 miljoen in 1986 tot 150 miljoen in 1991.

Sinds enkele jaren volgen de prijzen van de cacao dezelfde dalende lijn.

De ineenstorting van de export van landbouwprodukten betekent voor West- en Centraal-Afrika een verlaging van de nationale inkomsten wat directe repercussies heeft op de gezondheidszorg. Van 1980 tot 1990 is deze teruggelopen van 6 % in Ivoorkust, 14 % in Centraal-Afrika en 13 % in Zaïre.

Een rechtvaardige economische wereldorde blijft dus een onontwikkelaar element in de strijd tegen de onderontwikkeling. (ads)

Ongelooflijk maar waar

A.T.T., de Amerikaanse telecommunicatie-reus, heeft een akkoord afgesloten met een van de bekendste Russische onderzoekcentra "Het Instituut voor Fysica van de Akademie van Wetenschappen" te Moskou. Een honderdtal wetenschappers en technici zullen, met een contract van één jaar, voor de Amerikaanse groep onderzoekprojecten uitwerken.

De woordvoerder van A.T.T. noemde dit bij de bekendmaking op 26 mei jl. een goede investering waarbij zijn bedrijf zou kunnen genieten van de kennis van een uitstekende groep en A.T.T. tevens zou toelaten de banden te ontwikkelen met een land dat een bijzondere plaats inneemt in zijn strategie.

Volgens de Financial Times zullen de Russische specialisten een maandloon ontvangen van ... 60 dollar of 1.900 B.fr. Kortom een nieuwe vorm van kolonialisme en/of moderne slavenhandel. (ads)

Verkiezingen op maat gesneden?

In een aantal artikelen zullen we verschillende voorbeelden van kiesstelsels in diverse landen iets nauwkeuriger beschrijven en ze vergelijken, evenals hun effecten op de politieke besluitvorming en op het politiek systeem in zijn geheel, als een wezenlijk onderdeel van het begrip "demokratie".

Vooreerst zullen we het hier dus uitsluitend hebben over "demokratie" in de meest gangbare betekenis van dit moeilijk begrip - waar zoveel definities aan gegeven kunnen worden - nl. in de zin van "politieke democratie", de deelname van de bevolking aan de machtsuitoefening; "economische democratie" laten we hier geheel buiten beschouwing. We kunnen het hier ook niet hebben over alle aspecten van politieke democratie, maar slechts over haar kwantitatieve facetten. Daarbij moeten we ons goed voor ogen houden dat dit begrip door velen wel eens verengd wordt tot algemeen stemrecht, vrije verkiezingen en een meerpartijenstelsel hoewel dit in feite slechts een beperkt aantal voorwaarden zijn voor de verwezenlijking van een goed functionerende politieke democratie. Dit zijn slechts technische middelen om de politieke democratie te realiseren, ze houden slechts de kwantitatieve kant van de zaak in, ze dienen de kwalitatieve aspecten van de democratie, de feitelijke realisering van de inspraak en deelname aan de macht van de bevolking mogelijk te maken. Het kwalitatieve moet (of zou moeten) het kwantitatieve bepalen. Het is dus een zeer grote fout de aanwezigheid van verkiezingen, meerdere partijen en een parlement gewoon met "demokratie" gelijk te stellen. Ze kunnen in bepaalde gevallen

slechts als een formeel uithangbord voor een zgn. "demokratie" fungeren en/of tot een schijnvertoning of dito ritueel verkommeren.

We zullen daarom wel de invloed van diverse kiessystemen en vertegenwoordigingsstelsels op de eigenlijke politieke constellatie en besluitvorming in verschillende landen nagaan en de voor- en nadelen, de manipuleerbaarheid, representativiteit en functionaliteit ervan bespreken. We concentreren ons vooral op het parlementaire, nationale niveau. Ook besteden we aandacht aan de historische context waarin de huidige systemen tot stand zijn gekomen, welke invloed de traditionele krachten in de samenleving er op gehad hebben, hoe ze telkens weer het systeem trachten "bij te schaven" of in stand te houden met het oog op de consolidering van hun machtspositie.

De bestaande kiesstelsels kunnen we min of meer indelen in meerderheidsstelsels en proportionele systemen. Natuurlijk zijn allerlei tussenvormen mogelijk en variëren de systemen op meerdere gebieden: er zijn geen 2 landen met een volledig identiek systeem. Maar als we een schaal maken van de meer proportionele systemen tot de zuivere meerderheidsstelsels dan staat Nederland aan de uiterste kant van de eerste pool en de V.S.

en Groot-Brittannië aan de tegenovergestelde zijde.

Heel algemeen beschouwd kunnen we stellen dat een meerderheidskiesstelsel het kiespubliek meestal rond 2 partijen polariseert zodat langdurige, stabiele éénpartijregeringen gevormd kunnen worden (b.v. G.B., de V.S., Frankrijk in mindere mate), terwijl een evenredigheidsstelsel een optimale overeenstemming met de diverse politieke opties onder de bevolking beoogt wat tot een grotere fractionalisering van het politieke landschap en tot coalitieregeringen (eventueel onstabiel) leidt (b.v. Nederland, Italië, België). Dit is natuurlijk slechts een algemene regel, er zijn hier vele uitzonderingen op. Vooral geografische factoren zoals de grootte, de verdeling en de begrenzing van de kiesomschrijvingen, de mogelijkheid tot het aanbrengen van wijzigingen hieraan (eventueel manipulatie), kiesdrempels, de mogelijkheid tot het aangaan van lijstverbindingen, apparenteringen en ongelijke vertegenwoordiging van de verschillende regio's zijn zaken die daarbij een rol kunnen spelen; deze factoren kunnen kiessystemen ingewikkeld maken en scheefgetrokken, niet-proportionele resultaten veroorzaken.

de redactie

Filippijnen - President (11/5/92)

De verkiezingen waarin naast de president een vice-president en 173 senatoren moesten verkozen worden, is een zonderling gedoe die niets met democratie te maken heeft. De kiezers worden er opgeroepen voor een ingewikkelde oefening. In dit land waar het analfabetisme aanzienlijk is moesten ze namelijk een 40-tal namen op een lijstje schrijven waarvoor ze over 20 minuten beschikten. De kiezer kan er zelf zijn menu samenstellen door uit de diverse lijsten te pikken. Zo kon hij een vice-president verkiezen die niet op dezelfde lijst voorkomt als de president. Het tellen van de stemmen is dan ook een hele klus. Het heeft net minder dan zes weken geduurd vooraleer de uitslag bekend werd. Dit laat aanzienlijke mogelijkheden toe voor bedrog. De uitslag werd dan ook betwist door de andere presidentskandidaten Myriam Defensor Santiago en Eduardo Cojuangco. Uiteindelijk werd door het Kongres bekendgemaakt dat de ex-generaal Fidel Ramos als president verkozen werd met 23,5 % van de stemmen, in vervanging van Corazon Aquino.

De filmakteur en senator Josephe Estrada, die eigenlijk tot de oppositie behoorde, werd verkozen als vice-president. Ramos en Estrada behoorden destijds tot de medewerkers van de gewezen diktator Marcos...

Oostenrijk - President (24/5/92)

In de tweede ronde werd Thomas Klestil van de Conservatieve Volkspartij (ÖVP) met 56,85 % van de stemmen verkozen tot president in vervanging van Kurt Waldheim. Rudolf Streicher van de socialistische partij (SPÖ) kreeg 43,15 % van de stemmen. Na de eerste ronde stond Streicher op kop met 40,7 % tegen 37,2 % voor Klestil.

Het ziet er dus naar uit dat de conservatief Klestil de stemmen kreeg van de nationalistische en uiterst rechtse H. Schmidt van de FPÖ die aan de eerste ronde deelnam maar uitgeschakeld werd. Tot ieders verbazing is dit ook het geval geweest met de stemmen van de groene kandidaat Robert Jung.

Litauwen - Referendum (24/5/92)

Op initiatief van de conservatieve parlementsvoorzitter Landsbergis werd een referendum georganiseerd met de bedoeling een Presidentieel regime in te stellen naar Amerikaans model. Slechts 57,5 % van de ingeschreven kiezers nam aan het referendum deel waarvan 69 % zich uitsprak voor het voorstel Landsbergis. Gezien dit slechts 40 % van de ingeschreven kiezers uitmaakt en volgens de grondwet een absolute meerderheid van de ingeschreven kiezers noodzakelijk is, werd het voorstel Landsbergis verworpen.

Berlijn - Gemeenteraad (24/5/92)

De over het ganse grondgebied van Berlijn gehouden verkiezingen zorgden eveneens voor verrassingen. De grote partijen CDU en SPD kregen, naar het voorbeeld van de recente deelstaatverkiezingen, ook hier klappen.

Opvallend was wel het feit dat slechts 61,2 % van de ingeschreven kiezers opdaagden. De SPD kreeg voor het geheel van de stad 31,8 % van de stemmen wat een verlies uitmaakt van 4,6 %. De CDU moest zich tevreden stellen met 27,3 % waarbij ze slechts 14,3 % haalde in het Oostelijk gedeelte of een verlies van 4,1 %. De Groenen en de Oostduitse "Bundnis 90" waren samen goed voor 12,6 in het Oosten en 13,3 % in het Westen of een totaal van 13,3 %.

Ondanks de hevige anti-kommunistische campagnes wist de PDS in het Oostelijk gedeelte zijn cijfers van de verkiezingen in april 1990 te behouden, blijft in het Oostelijk gedeelte met 29,7 % de tweede sterkste partij. In 6 van de 11 arrondissementen komt ze zelfs als sterkste uit de bus. In het Westen blijft ze echter steken op 0,90 % wat voor gans Berlijn een totaal maakt van 11,4 %. De uiterst rechts Republikaan van de gewezen Waffen SS Franz Schönhuber, die op 10 % had gemikt, moest zich tevreden stellen met 8,3 % maar slechts 5,4 % in het Oostelijk gedeelte. In het Westelijk gedeelte, in bijzonder in de traditionele socialistische wijken als Wedding en Spandau noteerde rechts een vooruitgang van 2,4 %. De liberale FDP tenslotte viel van zijn kant met 3,5 % in het Oosten en 5,6 % in het Westen uit de boot.

Hongarije

Niemand schijnt zich vragen te stellen over het feit dat, ondanks de "vrije" verkiezingen, die volgens sommigen het summum zijn van democratie, de Hongaren hiervoor blijkbaar geen belangstelling hebben. Zo valt het op dat de laatst gehouden verkiezingen gekenmerkt werden door een massale afwezigheid van de kiezers. Het kiesdistrict Kamaron, in Noord-Hongarije, is hiervan een schoolvoorbeeld: de zes ronden die sinds 1990 gehouden werden hebben nog niet toegelaten een volksvertegenwoordiger te verkiezen, gezien het minimum aantal deelnemende kiezers, 25 %, tot op heden nooit werd bereikt.

Denemarken - Referendum - (2/6/92)

Nadat in het Parlement met een meerderheid van 175 ja tegen 25 neen het akkoord van Maastricht werd goedgekeurd werd dit in een referendum verworpen. Van de 3.964.415 ingeschreven kiezers namen er 82,9 % aan het referendum deel. 1.652.999 (50,7 %) stemden neen. 1.605.730 stemden ja (49,3 %), met betrekking tot Europa gingen in Denemarken nog twee referenda door.

Op 2/10/72, voor de aansluiting bij de E.G.: 56,7 % "ja" tegen 32,9 % "neen" en 10,4 % onthoudingen.

Op 27/2/86, voor het aanvaarden van de eenheidsakte: 42 % "ja", 32,7 % "neen" en 25,3 % onthoudingen.

Tsjechoslovakije - Parlement - (5-6/6/92)

De Tsjechoslovaakse kiezers zorgden voor een verrassing. Federaal moesten 300 leden verkozen worden. Een volkskamer met 150 zetels waarvan 101 in het Tsjechische en 49 in het Slovaakse landsgedeelte. Tevens moest de Kamer van de Naties (senaat) zijn afgevaardigden verkiezen. Dit bestaat uit 75 leden uit elk van de twee landsdelen. Daarnaast moest dan nog apart een Tsjechisch en Slovaaks parlement verkozen worden.

Het aantal kiezers bedroeg 86 %.

Van de 18 Federale Ministers werden er dertien niet herkozen. Onder de belangrijkste vernoemen we: Premier Calfa, de Minister van Buitenlandse Zaken Dienstbier en de Minister van Economische Zaken Dlouh. Hun partij haalde niet de vereiste 5 % om voor een verkozene in aanmerking te komen.

Federaal parlement (Tsjechisch landsgedeelte)

	Procent	Zetels
Demokratische Burger Partij + Kristen democratie Partij - O.D.S. - K.D.S. - (Conservatief)	33,6	85
Links Blok (ex-K.P.) KSCM + D.L.	14,37	34
Sociaal Democraten - CSSD	7,25	16
Republikeinen en Kristen Demokr. Unie - SPR - RSC (uiterst rechts)	6,42	14
Kristen Demokratische Volkspartij - CSU	6,03	13
Soc. Liberale Unie (alliantie met groenen, boeren, enz.) - LSU	5,95	12
Demokratische burger Alliantie - ODA	4,53	-
Burgerbeweging	4,57	-

Federaal parlement (Slovaaks landsgedeelte)

	Procent	Zetels
Beweg. v. Democratisch Slovakije - HZDZ (Merciar)	33,65	57
Demokratische Links (ex-KP) - SDL	14,24	23
Slovaakse Nationale Partij (rechts) - SNS	9,37	15
Kristen Demokr. Beweging - KDH	8,88	14
Hongaarse Koalitie - MEM	7,38	12
Sociaal Democraten - SDSS (Dubcek)	6,09	5
Demokratische Burger Unie - ODU	4,00	-

Bij de verkiezingen is een kiesdrempel voorzien van 5 %.

In het Parlement dat in 1990 werd verkozen haalden Burgerforum (Tsj.) en Publiek tegen geweld (Sl.) resp. 138 en 52 zetels. Deze twee groepen vielen uiteen. De kommunisten haalden toen 47 zetels nu 57 zetels.

Deelparlementen

Tsjechische Republiek	%	Zetels	Slovaakse Republiek	%	Zetels
ODS-KDS	29,73	76	HZDS	37,26	74
Links Blok	14,05	35	Dem. Links	14,07	29
CSSD	6,53	16	KDH	8,88	18
KDU - CSL	6,28	16	SNS	7,93	15
SPR - RSC	5,98	15	MEM	7,42	14
ODA	5,93	14			
Veren. v. autonoom Moravië en Silezië	5,87	14			

In de vorige deelparlementen hadden Burgerforum 127, de kommunisten 32, de Moravische autonomisten 22 en de Kristen-Demokraten 19 zetels (Tsj.) en in Slovaakije Publiek tegen Geweld 48, Kristen-Demokraten 31, Kommunisten 22, Slov. Nat. Partij 22, de Hongaren 14, de Demokratische Partij 7 en de Groenen 6 zetels.

In het Tsjechische landsgedeelte werd het dus een overwinning van de rechtse Burgerpartij van Vaclav Klaus en in Slovaakije van de meer nationaal gerichte Beweging van Merciar. Beide partijen vertegenwoordigen twee verschillende stromingen inzake de economische ontwikkeling. Maar met Merciar plaatst Slovaakije eveneens haar aanzienlijke economische achterstand aan de dagorde. Opvallend was, ondanks de toenemende anti-kommunistische campagnes en het invoeren van een soort beroepsverbod, de vooruitgang van de kommunisten. Uiteindelijk blijkt dat Tsjechoslovakije nog moeilijke politieke discussies tegenmoet gaat.

Indonesië - Parlement - (9/6/92)

Het Indonesië van President Suharto (de Generaal-diktator die verantwoordelijk was voor de moord op een half miljoen Indonesiërs en voor de moordpraktijken in Oost-Timor maar niettemin een paar jaar terug met veel omhaal ontvangen werd door Premier Martens en Koning Boudewijn) - is een typisch voorbeeld inzake de manipulatie van verkiezingen.

Slechts drie partijen mochten hieraan deelnemen. De regerende Golkar Partij kreeg er 67,5 % van de stemmen (een verlies van 6 % tegen 1986), de Islamitische Ontwikkelingspartij (PPP) haalde 17,5 % (+ 1,5 % tegen 87) en de Populistische Demokratische Partij 15,2 % (+ 4,2 % in 87).

In deze verkiezingen moesten 400 leden verkozen worden maar 100 worden nu nog aangeduid door Suharto en de militairen.

De PDI die onder leiding staat van Guruh Sukarnoputra, (zoon van de eerste President Sukarno die door Suharto werd afgezet) klaagde in sterke mate de misbruiken aan van het Suharto regime waarin de rijken rijker en de armen armer worden en wees o.m. op de zakelijke en winstgevende praktijken van de kinderen van Suharto. De oppositiepartijen wezen tevens op opgelegde beperkingen in de kiescampagne en het geknoei met de stembus.

Ierland - Referendum - (18/6/92)

Het met betrekking tot de ratificatie van het Verdrag van Maastricht georganiseerd referendum gaf volgende uitslag:

- Ingeschreven kiezers: 2.542.850
- Onthoudingen en blancostemmen: 1.093.119 (42,7 %)
- Stemden voor: 1.001.075 (68,7 %)
- Tegen: 448.645 (31,3 %)

Nadat de Deense kiezers het verdrag van Maastricht in een referendum hadden verworpen kraaide de Ierse regering victorie.

Uiteindelijk wijst de uitslag er op dat meer dan de helft van de ingeschreven kiezers het verdrag atwijst.

Israël - Parlement (26/6/92)

Met veel belangstelling werd in de wereld uitgekeken naar de Israëlische Parlementsverkiezingen gezien een nederlaag van de Likoud van Premier Shamir niet zonder belang kan zijn voor een ernstiger aanpak van de aan gang zijnde onderhandelingen over het Midden-Oosten.

Niet minder dan 25 partijen namen hieraan deel om de 120 zetels te verdelen.

De vroeger bestaande kiesdrempel werd opgetrokken van 1 % tot 1,5 % en gezien het ganse land een kiesdistrict uitmaakt geeft dit ook aan kleinere partijen de mogelijkheid verkozenen te halen.

Er waren 3,4 miljoen stemgerechtigden o.w. 300.000 immigranten (meestal uit de ex-Sovjetunie) en 394.000 Arabieren. De officiële resultaten zagen er als volgt uit:

Centrum Links: Arbeiderspartij: 44 zetels (+ 6).

Links: Meretz (Mapam - Ratz - Sholoul): 12 zetels (+ 2); Democratisch Front (Kommunisten): 3 zetels (-); Arabische Partij: 2 (- 1).

Rechts: Likoud: 32 (- 6); Tsomet: 8 (+ 6).

Religieuze partijen: Thora: 4 (- 3); Nat. Religieuze Partij: 6 (+ 1); Shas: 6 (+ 1).

Centrum Links en Links beschikken samen over een meerderheid in de Knesset waarin vijf partijen hun verkozenen verloren hebben. Alles zal nu afhangen van de optie die de leider van de Arbeidspartij Rabin zal nemen. Het is niet uitgesloten dat hij een van de religieuze partijen bij het beleid wil betrekken.

Het kiesstelsel in Nederland

Het Nederlandse kiessysteem heeft geen last van de in de inleiding vermelde, scheefgetrokken niet-evenredige resultaten omdat het een proportioneel kiesstelsel is dat op een zeer eenvoudige, duidelijke wijze toegepast wordt, en geen gebruik maakt van kiesdrempels of kiesdistrikten.

Er moeten voor de Tweede Kamer immers 150 mandatarissen verkozen worden, enkel op basis van één nationale kiesomschrijving: het land wordt niet zoals alle andere staten (op Israël na) verdeeld in een aantal afzonderlijke kiesdistrikten die elk een bepaald aantal afgevaardigden naar het parlement mogen sturen. In Nederland hebben de parlementairen een puur nationaal mandaat, ze worden niet aangeduid door een specifiek kiespubliek in een bepaalde regio. Het land is wel opgedeeld in 18 zgn. kieskringen waarin de partijen afzonderlijke lijsten kunnen indienen, zodat het toch mogelijk is dat er mensen slechts in één of enkele kieskringen opkomen. Maar de aanduiding van de parlementairen gebeurt op nationaal niveau; de personen op de kop van de voldoende stemmen halende lijsten (in de praktijk natuurlijk de figuren die in het hele land opkomen) worden praktisch altijd verkozen want het is quasi onmogelijk voor een laag geplaatste kandidaat door een hoog aantal voorkeurstemmen rechtstreeks geselecteerd te worden (deze zou immers een aantal voorkeurstemmen van een half kiesquotiënt moeten behalen).

De partijen bepalen trouwens volledig vrij de volgorde van hun kandidaten op de lijsten en de persoonlijkheid van de verkozenen telt er duidelijk minder mee dan zijn partijrouw. De verkozenen heeft ook geen enkele band met een lokaal kiespubliek zodat politiek "dienstbetoon" bijgevolg veel minder verspreid is dan in andere landen. Dit blijkt overigens ook uit een enquête: het Nederlandse parlementslid ziet zichzelf veel minder als belangenbehartiger of advocaat van zijn kiezers dan zijn Engelse of Duitse collega's die in kleine afgebakende distrikten worden verkozen (1).

Een ander voordeel van de nationale selectie van de parlementairen is dat stemappareringen zoals in België, gekibbel over de herschikking van kiesomschrijvingen, gemanipuleer met de grenzen ervan door de aan de macht zijnde partij, zoals vooral in de USA wel meer gebeurt (het zgn. gerrymandering) of de eindeloze discussies over het aantal parlementsliden dat een regio mag afvaardigen Nederland bespaard is gebleven.

De verdeling van de 150 mandaten op basis van die ene nationale kiesomschrijving heeft voor gevolg dat de partij die 0,67 % van de stemmen behaalt (100 % / 150) gegarandeerd een parlementszetel krijgt, wat nergens elders in de wereld het geval is. Met minder stemmen is evenwel

nooit mogelijk want een partij moet wel een minimum aantal stemmen van één kiesdeeler (100/150) behalen om in het parlement te raken. (Door grilligheden in bepaalde andere stelsels zou dit daar theoretisch wel eens kunnen voorkomen - b.v. door een zeer sterke aanhang in één distrikt aan een in andere streken zeer weinig stemmen halende partij.)

De concrete verdeling van de parlementszetels onder de partijen gebeurt volgens het stelsel D'hondt. Dit is het onder de proportioneel vertegenwoordigende parlementaire stelsels meest gebruikt systeem (ook in België wordt dit gebruikt), dat de grotere partijen enigszins bevoordeelt, doch hoofdzakelijk in landen met talrijke, niet te grote kiesomschrijvingen (kleinere partijen raken er zo moeilijk aan een zetel). Daarom heeft de keuze voor dit systeem in Nederland weinig belang: het veroorzaakt bij de toewijzing van de zetels via één grote kiesomschrijving nauwelijks disproportionaliteit.

In principe is het dus mogelijk dat in Nederland een nieuwe partij zeer snel kan opkomen door het feit dat ze slechts een laag aantal stemmen nodig heeft om in het parlement te raken, en ook door de lage voorwaarden waaraan ze moet voldoen om een lijst te kunnen indienen: per kieskring volstaan 25 handtekeningen en een waarborg van 1000 gulden.

Een extreme fractionalisering van het parlement heeft dit nochtans nooit voor gevolg gehad, alleen in de jaren 60 verschenen heel wat nieuwe kleinere partijen in het parlementaire halfmond, doch vanaf de late jaren 70 verminderde het aantal terug; er vond een hergroepering en een fusie van een aantal partijen plaats (b.v. de fusie tussen de 3 traditionele religieuze partijen in het CDA, en het samengaan van een aantal klein-linkse, pacifistische en groene partijen onder de benaming "Groen links").

De veelgehoorde kritiek op de zeer proportionele parlementaire stelsels dat ze zouden leiden tot onregeerbaarheid van het land omdat de regeringen labiel zijn door het grote aantal benodigde partijen om een meerderheid te bekomen lijkt voor Nederland tot nu toe niet op te gaan, integendeel. Het land werd immers van 1917, toen men het stelsel invoerde, tot 67 geregeerd door een wisselende combinatie van 5 traditionele partijen (de 3 religieuze, de liberalen en de socialisten), andere partijen kwamen nauwelijks van de grond. We kunnen hier niet dieper ingaan op de historische ontwikkelingen die tot de invoering van het kiessysteem in

1917 en de daarop volgende status-quo geleid hebben, maar door de steeds sterker wordende verzuiling in de 19de eeuw (die zo kenmerkend voor Nederland was) waren de nationale ideologische scheidelijnen zo veel belangrijker geworden dan de regionale breuklijnen dat een compromis tussen de zuilen over de invoering van de algemene stemplicht en de constituering van één nationale kiesomschrijving in plaats van de vele kiesdistrikten mogelijk geworden was. Dit vloede anderzijds ook voort uit een aantal tactische overwegingen van de grootste religieuze partij die vreesde door de verwachte opkomst van de socialistische partij bij een distriktenstelsel ondervertegenwoordigd te raken. De zuilen en de partijen konden zo via de nationale rekrutering van de parlementairen hun macht over deze versterken en bestendigen zodanig zelfs dat het parlement bij de regeringsvorming en de controle op het beleid gedurende de twintigste eeuw feitelijk buitenspel werd gezet; alle belangrijke beslissingen zouden door de zuilen genomen worden. Aan het kiesstelsel werden sinds 1917 dan ook weinig wijzigingen aangebracht. Alleen werd in 1970 de kiesplicht afgeschaft. Die langdurige plicht heeft wel voor gevolg gehad dat de opkomst in Nederland nog lange tijd relatief hoog lag, alleen de laatste jaren lijkt die tendens gebroken.

De typische kwalen van meerderheidsstelsels of stelsels met vele kleine distrikten (disproportionaliteit, ondervertegenwoordiging van kleinere partijen, langdurige éénpartijregeringen die de macht gaan monopoliseren, politiek cliëntelisme vanwege de parlementairen...) worden door het Nederlandse kiesstelsel dus zeer goed opgevangen, alleen is de grote macht van zuilen en partijen en een zekere politieke inertie de prijs die men ervoor moet betalen.

Tenslotte is uit een opinieonderzoek immers gebleken dat de Nederlandse bevolking toch niet zo ontevreden is over het huidige kiessysteem. Hoewel 51 % wel zou willen dat de parlementairen volgens een kiesomschrijvingsstelsel met meerdere distrikten verkozen worden, waren er haast geen mensen die beweerden dat het huidige stelsel slecht is. Hun houding ten opzichte van de partijen is blijkbaar een andere kwestie: 47 % beweerde er geen enkel vertrouwen in te hebben...

Wouter De Raes

(1) N. BOGDANOR, *Representatives of the people?*, 1985, p. 141.

Afghanistan: Nieuwe kaarten in Kaboel

Op 14 april 1988 ondertekenden Afghanistan, Pakistan, de Sovjetunie en de Verenigde Staten een reeks akkoorden in Genève die de terugtrekking van de Sovjettroepen regelden en het einde van de militaire steun van Pakistan en de VS aan de moedjahedin inhielden. Washington en Islamabad gingen echter gewoon door met hun vroegere activiteiten.

De toenmalige Afghaanse president Najibullah bewees een tijdlang dat hij de enige was die de integriteit van gans het territorium kon blijven bewerkstelligen. Zijn vroegere socialistische stellingen moesten plaats ruimen voor meer liberale posities, de partij veranderde van naam, de Islam kreeg meer aandacht. Dit alles in een poging om z'n regering in de veranderde omstandigheden te blijven verantwoorden.

Velen hadden een snel einde van Najibullah voorspeld bij de terugtrekking van de Russische troepen. Het duurde, tot veleer verbazing, echter veel langer. De drastische inkrimping echter van de economische bijstand vanuit Moskou, het beëindigen van de bevoorradings met levensmiddelen en petroleum kwamen voor het bewind zwaar aan. Daarenboven ontving de Russische vice-president in november 1991 een vertegenwoordiging van Afghaanse islamitische fracties. In een gezamenlijke verklaring kwamen ze op voor de machtsoverdracht aan een islamitische overgangsregering.

Kaboel kwam pas echt zwaar in de problemen op het ogenblik dat ze de leider van de Oezbeekse volksgroep niet langer aan zich kon binden. Deze veranderde van coalitie en samen met een Tadzikse verzetsgroep vond hij aansluiting bij de eveneens Tadzikse Massoed. Het is deze coalitie, die verder nog aangevuld wordt door de sjitische Hazaras, die de macht in handen heeft weten te nemen. De president is een Pattaanse uit een gekende religieuze familie van de hoofdstad. Zijn politieke invloed is eerder gering. Hij speelt de rol van bemiddelaar tussen de verschillende groepen. De VS, Saoedi-Arabië en Pakistan steunden voornamelijk Pattaanse milities (o.a. Hekmatyar en, Massoed. Terwijl de Hazaras steun van Teheran kregen.

Tijdens de maand april van dit jaar werd Kaboel dus ingenomen door de moedjahedin strijders die al jarenlang de centrale regering van Afghanistan onder vuur namen.

Dit bracht echter geen einde aan het wapengekletter. De pers had het over rivaliserende verzetsgroepen die mekaar de macht betwisten, de "gematigde" Massoed schijnt de voorkeur van onze pers te krijgen op de "harde" en "fundamentalistische" Hekmatyar. De scheiding loopt echter voornamelijk over ethnische lijnen en over relaties met omringende landen. Via een coalitie onder leiding van Massoed hoopt men zijn pro-Iraanse bondgenoten voorlopig mee in toom te kunnen houden en aldus de invloed van Teheran onder controle te houden.

Op 25 mei sloten de vechtende partijen dan toch een akkoord dat de terugtrekking van de milities uit de hoofdstad voorziet en het organiseren van verkiezingen binnen de zes maanden.

Menigeen vreest echter dat de instabiliteit hoog blijft in Afghanistan en dat ze zelfs invloed zal blijven hebben op de situatie in de ganse regio.

Het hoofdprobleem is het feit dat de grootste bevolkingsgroep, de Pasjtoen, eigenlijk bijna niet zijn vertegenwoordigd. Hekmatyar, leider van de grootste Pattaanse milities, bleek echter eveneens onvoldoende aantrekkingskracht te vertegenwoordigen. Bij de recente gevechten kreeg ie wel steun van de vroegere ministers van defensie en van binnelandse zaken van Najibullah. Andere Pattaanse-milities hielden zich echter afzijdig.

De spanningen kunnen elk moment opnieuw tot gewapende conflicten oplaaien,

menen waarnemers. Groepen Tadzikiën Oezbeken die vroeger geen interesse betoonden voor de nationale politiek eisen nu een belangrijke plaats in de regeringsraad. Versnippering van de macht is het gevolg. De toestand binnen de voorlopige regering onzeker. De vijf miljoen vluchtelingen in Pakistan en Iran zullen dan ook wel niet direkt terug naar huis gaan. De trainingskampen voor islamitische strijders van Kasjmir zullen wel niet worden opgedoekt. De overwinning van de islamitische moedjahedin zou wel tot inspiratiebron kunnen dienen voor anderen: in de Chinese provincie Xingkiang, in de Centraal-azitische republieken van de voormalige Sovjetunie.

Daarenboven was er een konstante in deze oorlog: de drugsmokkel. Sommige artikels spreken al jaren over de "Jihad Entreprise International" en volgens Noordamerikaanse bronnen wordt dit handeltje al jaren toegedekt door de National Narcotic Border Interdiction Service.

Ze beweren dat de rivaliteit onder de verschillende groepen heel veel met deze handel te maken hebben.

handel te maken hebben.

Nu het oude regime in Kaboel is verdwenen heeft Pakistan belang bij een normalisering, in de hoop op snelle verbetering van betrekkingen en verbindingen met Tasjkent in Oezbekistan. Pakistan vreest namelijk dat nu de VS waarschijnlijk hun interesse voor Pakistan als toegang tot dit gebied, zullen verliezen. Het vreest dus geïsoleerd te raken. Ook Iran ziet natuurlijk brood in de nieuwe situatie. Het grote stratego-spel is gespeeld: Rusland is ingedijkt aan de zuidkant. Het nieuwe machtsspel blijft echter even gevaarlijk, want wapens zijn er in overvloed.

Bij dit alles rijst er echter torenhoog de vraag hoe goed de gewone Afghaan er van wordt. Voor deze getuige is het alvast duidelijk: "Ik verafschuw deze politiek. In deze oorlog lijdten alleen de armen. Ik ben boer, ik wil m'n land bewerken. Vandaag is echter iedereen gewapend. Hoe wil je dat er vrede heerst, hoe wil je dat we kunnen werken".

Haïti: Nieuwe premier tegen terugkeer Aristide

30 september vorig jaar werd Jean-Bertrand Aristide door een militaire coup aan de kant gezet. De "wereldgemeenschap" sprak straffe woorden, kondigde een boel maatregelen af, maar de wettelijk verkozen president kwam niet terug. Negen maanden later is de voorlopige regering die door de militairen werd aangesteld nog steeds aan de macht. De repressie tegen de aanhangers van de verdreven president is niet gestopt.

Vluchtelingen

Haïti dat voordien al gerangschikt stond onder de landen met de meest dramatische levensomstandigheden, zinkt nog elke dag verder weg. Dergelijke toestand dwingt diegenen die het enigszins kunnen tot weglopen. Zij proberen ten koste van veel gevaar en veel geld de Verenigde Staten binnen te geraken. Sedert de staatsgreep zijn een goeie 40.000 mensen van de zowat zes en half miljoen Haïtianen het eiland ontvlucht. De meeste onder hen worden onderweg door de Noordamerikaanse kustwacht opgepakt en naar de V.S.-basis op Cuba gebracht.

Twee maten, twee gewichten

President Bush heeft in januari 16.000 mensen verplicht terug te keren omdat ze als economische vluchtelingen worden beschouwd. Daarvoor heeft hij het juridische gevecht daaromtrent tot het Hooggerechtshof gevoerd. Daarna werd besloten elke vluchteling die door de kustwacht wordt opgepakt terug te sturen. Het vluchtelingenkamp van Guantanamo op Cuba zou worden gesloten. De vluchtelingenstroom is daarom niet gestopt.

Washington komt wel onder verhoogde druk te staan. Inderdaad, elkeen die Cuba ontvlucht wordt met open armen ontvangen en krijgt automatisch asiel. Wie uit Haïti vlucht wordt teruggestuurd. Waar zit de logica?

Eenmaal terug in Haïti vallen ze te prooi van de ongecontroleerde soldatenbendes die sedert oktober vorig jaar al minstens 2.000 mensen hebben gedood.

Daarenboven is het overduidelijk dat het economisch embargo vanuit de Organisatie van Amerikaanse Staten eerst en vooral de armsten treft. Terwijl het leger en de lokale oligarchie er rijker op wordt dank zij hun bindingen met allerlei smokkelnetwerken.

Nieuwe premier

In februari was er in de schoot van de O.A.S. in Washington een akkoord bereikt dat de terugkeer van president Aristide regelde. De huidige Haïtiaanse bewindvoerders hebben zich in allerlei bochten moeten wringen om dit akkoord toch maar niet te moeten volgen. Uiteraard draait het allemaal rond één punt dat voor hen onaanvaardbaar is: de terugkeer van Aristide.

Op dit vlak is men vandaag nog verder weg van huis dan ooit te voren. De Haïtiaanse interim-president, Joseph Nérette, heeft namelijk, na een akkoord met het parlement, een nieuwe premier aangewezen. De konservatief Marc Bazin. Deze moet premier J.J. Honorat vervangen die was aangesteld vlak na de staatsgreep. Deze wissel kwam er na een week van intense onlusten. Het leger en de zwaarbewapende politie hebben verschillende betogingen brutaal uiteengeslagen, evenals de rouwstoet voor de begrafenis van Georges Isméry. Velen werden gearresteerd. De dode was de broer van een gekend medestander van Aristide en door onbekenden vermoord.

Sociaaldemocratische steun

Vornoemd akkoord is ondermeer mogelijk gemaakt door de goedkeuring van de sociaaldemocratische PANPRA in de Kamer. Panpra is lid van de Socialistische Internationale en sloot al in 1989 een verkiezingskartel met M. Bazin. In dit akkoord spreekt men niet meer over de terugkeer van Aristide. Ook is er geen sprake meer van de kommunist René Théodore als premier, zoals het Akkoord van Washington dat voorzag. Marc Bazin had bij de presidentsverkiezingen van december 1990 13 % van de stemmen gehaald. Vijf keer minder dan Aristide. Hij is een vroegere raadgever van de koning van Marokko, werkte voor de Wereldbank in Afrika en in 1982 werd

hij onder Duvalier junior minister van financiën. Na een half jaartje werd hij aan de kant gezet nadat hij tevergeefs geprobeerd had de corruptie aan te pakken. Hij is stichter van de Beweging voor Herstel van de Democratie in Haïti. Hij werd al altijd als de man van Washington beschouwd. Maar hij sprak zich openlijk uit tegen de terugkeer van Aristide, en volgt de laatste maanden een ultra-nationalistische koers, die de buitenlandse inmenging zwaar op de korrel neemt.

Een ding staat echter als een paal boven water. Het zal niet met M. Bazin zijn dat de politieke crisis zal worden opgelost of dat de situatie van de Haïtiaanse bevolking enige verbetering zal kennen.

ZOALS HET JOUWE

*Ik was een kind
Vrolijk en blij
Vrank en vrij
De eerste in de rij.*

*Ik was een kind
Arm,
Maar de koning te rijk
In het slijk van mijn wijk.*

*Ik was een kind
Nu ben ik een lijk
Gevonden in het slijk
Aan de rand van m'n rijk,
M'n "ongure" wijk.*

*Ik was een kind
Ze kwamen
Zochten niet eens een rel,
Deden het snel,
Elke dag een heel stel,*

*Want hun bazen, de handelaars,
Die denken "ons geld staat op het spel":
Stuur dat gebroed naar de heil*

*Ik was een kind
Zoals het jouwe!*

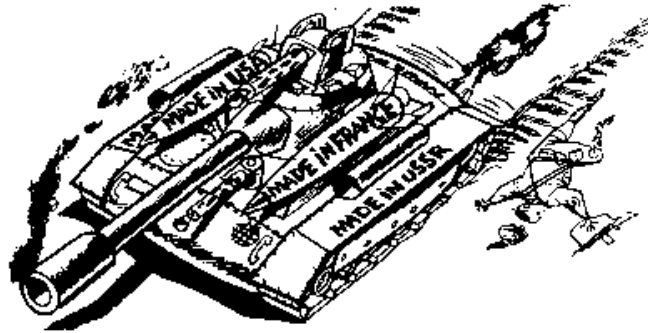
Louis SOREL
14/4'92

Militaire brandpunten in Zwitserland

Ook in Zwitserland, dat op politiek-militair vlak zich vrijwillig afzijdig van de rest van de wereld gehouden heeft, maar desondanks over een krachtig uitgebouwd defensieapparaat beschikt en een belangrijk wapenfabrikant- en exporteur is, zijn dit jaar een aantal belangrijke vredesinitiatieven van de grond gekomen.

Vooreerst zal het nu binnenkort ook in Zwitserland mogelijk worden burgerdienst in plaats van legerdienst te verrichten, vroeger kon dit niet. Nog in 1977 en 1984 hadden de Zwitsers zich tegen de invoering van de burgerdienst uitgesproken en zelfs in '89 was de gevangenisstraf voor dienstweigeraars nog verzaard geworden, maar in mei '92 heeft een grote meerderheid een referendum dat de mogelijkheid voorziet de dienstplicht op niet-militaire wijze te volbrengen goedgekeurd. Nu immers stonden politici uit alle grote partijen achter het voorstel. In elk geval was een burgerdienst er algeruime tijd nodig, want in het "neutrale, vreedzame" Zwitserland hebben sinds 1970 10.400 mannen een gevangenisstraf uitgezeten wegens dienstweigering.

Maar dit jaar zullen er nog enkele andere belangrijke referenda inzake militaire aangelegenheden gehouden worden. Momenteel cirkuleren er nog een aantal petitie's, die al door meer dan 100.000 mensen ondertekend werden, wat een voldoende aantal in Zwitserland is om de kwestie in een constitutioneel referendum aan de bevolking voor te leggen. Eerst en vooral haalde een petitie die het Zwitsers leger verbiedt zich nog nieuwe gevechtsvliegtuigen aan te schaffen op een aantal weken tijd 250.000 handtekeningen: momenteel zou dit aantal zelfs al 500.000 bedragen. Een aantal jaren al werd onder de Zwitserse politici geredetwist over de eventuele aankoop van 34 Amerikaanse F/A-18 gevechtsvliegtuigen ter waarde van 3,5 miljard Zwitserse frank (115 miljard BF). De beslissing werd steeds maar voor zich uitgeschoven. Oorspronkelijk toonde de Zwitserse bevolking blijkbaar niet zo een massale belangstelling voor de zaak, want een petitie specifiek tegen de F/A-18 gericht, dewelke door de SFB, een Zwitserse vredesorganisatie al in maart '90 gelanceerd was geworden telde eind 1991 70.000 handtekeningen. Maar toen alle Zwitserse vredesorganisaties zich aaneensloten in een nieuw gezamenlijk aktieforum en massaal begonnen te mobiliseren voor een andere (nieuwe) petitie tegen nieuwe gevechtsvliegtuigen in het algemeen, liep alles plotseling

wel van een leien dakje en 1 juni konden al 250.000 handtekeningen aan het "Bundeshaus" afgeleverd worden. De argumenten van het gemeenschappelijk aktieforum tegen de aankoop van de nieuwe vliegtuigen zijn talrijk:

- Zwitserland mag eindelijk ook eens iets bijdragen aan de wereldwijde ontwapeningspogingen;
- De 3,5 miljard Zwitserse frank voor de aankoop van 34 vliegtuigen steekt schril af tegen de drastische besparingen in de overheidsuitgaven die ook de Zwitserse regering aan het doorvoeren is. (In de begroting wordt trouwens meer dan dubbel zoveel bespaard op het budget van de ontwikkelingssamenwerking dan op het defensiebudget!);
- In plaats van zoveel geld te besteden aan de aankoop van overbodige vliegtuigen, die met hun oefenvluchten het milieu nog eens extra zullen belasten, zou men het goed kunnen gebruiken voor de conversie van de Zwitserse defensie-industrie;
- De grootste vrees van het aktieforum is het feit dat de aankoop van de gevechtsvliegtuigen een eerste stap is naar de uitbouw van een hoogtechnologisch leger dat zich moeiteloos in de NAVO of in een gemeenschappelijk Europees leger (het "Fort Europa") zou kunnen integreren. Dit gevaar is niet denkbeeldig, zeker als men bedenkt dat Zwitserland uit zijn isolement begint te breken en zich meer en meer naar de buitenwereld, in de eerste plaats Europa, richt.

In elk geval is er veel kans dat de vliegtuigen er niet zullen komen; momenteel zijn 3 op 4 Zwitsers tegen de aankoop.

Desondanks hebben, in afwachting van het referendum dat later op het jaar zal worden gehouden en de kwestie zal beslissen de Zwitserse parlementsleden met 105 tegen 84 stemmen de bestelling al goedgekeurd...

In september kunnen de Zwitsers zich in een ander referendum uitspreken over de vraag of het leger nog kazernes mag bijbouwen. Dit zou de invloed van het leger op het Zwitserse landschap nog vergroten, daar waar nu al 6 % van het Zwitsers grondgebied voor militaire doeleinden gebruikt. Een petitie tegen een verdere uitbreiding, met als slogan "milieubescherming ook voor het leger" werd door 120.000 man ondertekend. Eind april besloot de regering de werkzaamheden aan de bouw van een nieuwe kazerne tot september wel voorlopig stil te leggen, doch alweer wordt het voorstel in het referendum alvast door een meerderheid van de parlementsleden verworpen...

Maar vermoedelijk zullen de parlementsleden zich nog het meest verzetten tegen de petitie voor een vermindering van de defensie-uitgaven en een totaal wapenuitvoerverbod, zeker als men bedenkt dat Zwitserland een belangrijk wapenproducent is. Doch ook deze petitie heeft onlangs de kaap van de 100.000 handtekeningen bereikt, wat voldoende is om de kwestie in een referendum aan de Zwitsers voor te leggen. Indien een meerderheid vóór zou stemmen zou dit in elk geval een unieke overwinning en een morele opkikker voor alle vredesaktivisten betekenen, en een eerste stap in de richting van een mondiale wapenhandelsstop.

Wouter De Raes

Veertig jaar geleden - Een staatsgreep in Iran

Op 12 december 1925 werd met een staatsgreep een einde gemaakt aan de dynastie van de Kadjars. Het was nu de beurt aan de Pahlavi's om de troon van Perzië te bekleden. Riza Shah, zoals hij zich noemde, zal in 1934 Perzië omdopen in Iran. Op binnenlands vlak duldde de Shah geen enkele oppositie en vanaf 1937 gaat hij actieve relaties met Hitler aanknopen hetgeen de Britten aanzette om in september 1941 Riza Shah van de troon te stoten en meteen een einde te stellen aan de uitgebreide nazi-activiteiten in Iran. Riza Shah zal echter opgevolgd worden door zijn jonge zoon Mohammed Riza Shah die nu als instrument van de Britten in 1949 het monopolie van de petroleumexploitatie toekent aan de "Anglo-Iranian Oil Company". In feite had men gerust de naam "Iranian" uit de benaming van de Engelse oliemaatschappij kunnen schrappen. Die naam stond er maar bij voor de galerij.

De nederlaag van Hitler-Duitsland, die de meest reactionaire middens in Iran een klap toebracht was een voedingsbodemp voor democratische stromingen en de Iraans-nationale gevoelens. Een "Nationaal Front" was ontstaan dat o.m. de annulatie eiste van het verdrag dat Riza-Shah met de "Anglo-Iranian Oil Company" had ondertekend. Dat was in 1951. Het "Nationaal Front" stond Dr. Mohammed Mossadeq, een man uit de Iraanse burgerij die zeer populair onder het volk was.

Gedurende maanden probeert Mossadeq het gesprek met de "Anglo-Iranian" op gang te brengen. Tevergeefs echter. Integendeel, de "Anglo-Iranian" organiseert waar het maar kan onlusten. Het Iraanse parlement kiest Mossadeq tot premier en besluit de petroleumbronnen te nationaliseren. In juni 1952 zal Mossadeq het besluit van het Iraanse parlement kracht bijzetten door het "konflikt" met de "Anglo-Iranian" voor het Internationaal Gerechtshof te Den Haag te brengen dat Mossadeq in het gelijk stelt.

De "Anglo-Iranian" antwoordde op de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof met de boycot van Iran waardoor de algemene economische toestand in Iran verslechterde. Dit werd door reactionairen en grootgrondbezitters aangegrepen om Mossadeq verantwoordelijk te stellen voor de verslechterende toestand. Meer nog, de Iraanse onderwereld en gemeenrechtelijk veroordeelden worden georganiseerd om straatgeweld uit te lokken en aanslagen te plegen op leiders van het "Nationaal Front" en de "Toudeh-partij" (Iraanse K.P.) die tot dat "Front" behoorde.

In 1953 probeert Mossadeq de situatie om te keren. De volksvertegenwoordigers van het Nationaal Front dienen

Mossadeq

hun ontslag in. Door een referendum zal het volk zich kunnen uitspreken over de politiek van Mossadeq. De uitslag van het referendum gaf de overwinning aan Mossadeq en het Nationaal Front. Dit was een verrassing voor de Shah en de Britten. De Shah vlucht het land uit en gaat naar Rome. De Engelsen, reeds in volle neergang, voelen zich te zwak om het succes van Mossadeq te keren. Londen doet een beroep op Washington om het werk te komen klaren. De C.I.A. kreeg de opdracht een militaire staatsgreep op te zetten. Als mannetje voor dat werk vinden ze generaal Zahedi, al eens aangeklaagd als sympathisant van Hitler. Dat schrikt de C.I.A. niet af. Mossadeq werd aangehouden en door een militair tribunaal een verbijplaats aangewezen tot aan zijn dood in 1967. Men had niet aangedurfd Mossadeq ter dood te veroordelen. Maar duizenden leden van het Nationaal Front, de Toudeh en de socialisten werden vermoord. Opvallend bij die

gebeurtenissen was de houding van de westerse regeringen. De herauten van de democratie en de mensenrechten krijgen geen woord van protest of afkeuring over hun lippen. Men deed alsof zijn neus bloedde. Het Atlantisch verbond en de NATO legden zwijgplicht op en men gehoorzaamde onderdanig. Wat men toen niet voorzien had en zelfs niet voor mogelijk hield was dat zesentwintig jaar later ze met klikken en klakken uit Iran werden geworpen. De Shah veriet nu definitief het land en een Islamitische Republiek zag het licht. De westelijken hadden een politiek gevoerd die uiteindelijk een obscurantistische groep aan de macht bracht. De bloedige repressie had iedere gestructureerde oppositie vernietigd. De enige gestructureerde macht die overleefd gebleven was, door zich in de repressie "neutraal" op te stellen was de Islamitische Kerk. Maar zelfs haar neutraliteit loonde niet. De repressie van de Shah en zijn politie de "Savak" begon nu zelfs islamitische geestelijken te treffen. Rond Imam Khomeini zou zich het verzet kristalliseren en men kent het vervolg. En opnieuw zette het Westen zijn vuil spelletje in gang. Nu werd Saddam Hoessein de goede vriend die men in alles zou voorzien om de vermeende vloedgolf uit Iran tegen te houden. Alles wat Saddam Hoessein nodig had kon hij in het Westen bekomen: vliegtuigen, tanks, munitie en nog veel meer. Kredieten bij de vleet. Ook hier kennen de lezers het vervolg.

In de duisternis die nog over Iran hangt is er een lichtpunt. De naam van Mossadeq herleeft in het geweten van de Iranen. Hij staat niet alleen symbool voor de nationale onafhankelijkheid maar hij is tevens een symbool van laïciteit tot grote ergernis van de obscurantistische ayatollah's.

A. De Coninck

De Franse schrijver Robert Lechêne viert op zijn eigen manier de honderdste verjaardag van Amerika

Ik hou niet van Columbus

Tot voor kort nam ik zonder problemen genoegen met het conventioneel beeld van Christoph Columbus, dat ik me vaag van school herinnerde. Een geniaal type dat Amerika heeft ontdekt omdat hij er slechts hoefde aan te denken (zoals voor zijn berucht ei), ondanks de tegengestelde adviezen van de bekrompen geesten in zijn tijd, en die later met onrecht en ondank werd vergoed, aangezien het continent, waar hij het eerst aan wal ging zelfs niet naar zijn naam gedoopt werd.

Hij houdt vol dat Cuba Azië is

Het naderen van de 500ste verjaardag van deze belangwekkende gebeurtenis heeft me zingegeven om meer te weten te komen over diegene, aan wie we ze verschuldigd zijn. Ik heb in dit verband alles gelezen wat ik kon, te beginnen met zijn eigen teksten, het scheepsjournaal, reisverslagen, brieven, enz. Het karveel ging heen, de geschritten bleven en de Columbus die ik er in aantof lijkt niet op zijn mythe.

Hij, de super-intelligente blootgesteld aan onwetendheid en dogmatisme? Fout. Hij had zowel in Portugal in 1484 als de volgende jaren in Spanje de beste kosmografen als gesprekspartners. Deze konden niet anders dan verbluft over de uiteenzetting van zijn project zijn. Hield hij niet vol, steunend op de Bijbel en Ptolemaïus, dat de zeeën slechts een zevende van het aardoppervlak bedekten, dat de evenaarslengte slechts 30.000 km bedroeg en er slechts 4.500 km lagen tussen de Westeuropese en Oostaziatische oevers? Zij hadden gelijk hem tegen te werpen dat de ware afsand veel groter (minimum het driedubbele) was, en zelfs véél te lang voor een scheepsreis met de middelen van toen. Toch als we er rekening mee houden dat niemand wist dat halverwege Amerika lag. Zij niet en hij niet. Zeker niet hij. En dat men niet beweert dat hij er de intuïtie toe gehad heeft: hij heeft altijd geloofd dat hij in Cuba in China aangekomen was en in Haïti in Japan beland was. Hij heeft dit toch tot zijn dood volgehouden. Misschien uit koppigheid, gezien zijn karakter.

Hij was niet toegevend, dat heertje! Na uitgevaardigd te hebben dat Cuba het Aziatisch continent was, verplicht hij zijn matrozen dit te zweren op straffe van de tong uitgerukt te worden als ze het tegendeel beweerden. Een geestelijke uit Luzern, een veelbelesen man die Columbus' mening niet deelde verbood hij terug te keren naar Spanje. Hij gaf geen levensmiddelen meer aan een andere geestelijke, priester Buil die hem verweten had dat hij enkele bemanningsleden die ontgoocheld waren over de tweede expeditie

Robert Lechêne is de auteur van het boek "Colomb de malheur", uitgave Messidor (240 blz. - 110 F.F.)

had laten ophangen. Als er iets mis liep was het nooit zijn fout, maar wel die van anderen: de kalfateurs, de leveranciers, de koninklijke functionarissen, de bemanning, tot de grote zeevaarders Martin Alonso Pinzon en Juan de la Cosa, aan wie hij het succes van de Ontdekking te danken had haalt hij door de modder. Was opvliedenden brutaal: dat een ongelukkige jongeman die hij tot ophanging veroordeeld had niet snel genoeg bekende, prikkelde hem zodanig dat hij zijn botten brak door hem van een hoge toren op Santo Domingo af te duwen.

Megalomaan, devoot en hebzuchtig

En megalomaan dat hij was! Om zijn afkomst, die al veel inkt heeft doen vloeien, geheim te houden en zijn obsessie op de hoogste sporten van de sociale ladder te raken, wil hij niet bekennen dat hij de zoon van een eenvoudige Genuese wever is. Als weduwnaar trouwt hij niet met de moeder van zijn tweede zoon om de adelstand, die zijn opportunistisch eerste huwelijk met een Portugese hem had opgeleverd niet te verliezen. Zelfs op het gevaar af met zijn project wandelen

gestuurd te worden, toemde hij zijn buitensporige eisen niet in: de titel van admiraal, in principe voorbehouden aan mensen van koninklijke bloede, en deze van vice-gouverneur, erfelijk tot in de eeuwigheid mét de voordelen die er aan verbonden waren evenals de substantiële winsten. (De vroegere jonge wolf van de Genuese import-export handel is duidelijk meer geslepen in zaken dan in geofysica.) Hij gokte en won. De raadgevers van de gehuwde Spaanse gezagsdragers, Isabella van Castilië en Ferdinand van Aragon hebben deze overtuigd dat ingaan op de irrealistische aanspraken van een onrealiseerbaar voorstel weinig kost.

Hoewel hij "Indië" nochtans bereikt heeft en ofschoon hij het beeld van zijn onderneming verfraait, ondervindt hij de gevolgen van zijn hoogmoed. Ondanks die gronden waarvan hij zei dat ze zo rijk waren en ondanks al het goud dat hij beweerde gezien te hebben grijpt hij naast zijn privileges. Hij wordt er jaloers van en sticht een eigen erfelijke dynastie. Met de jaren en de beproevingen doet zijn duizelingwekkende eigendunk hem compleet de kluts kwijt raken. Verlamd door jicht hoort hij tweemaal hemelse stemmen en herkent hij in de Venezolaanse kust niets minder dan de randen van het Aards Paradijs uit het Geschrift.

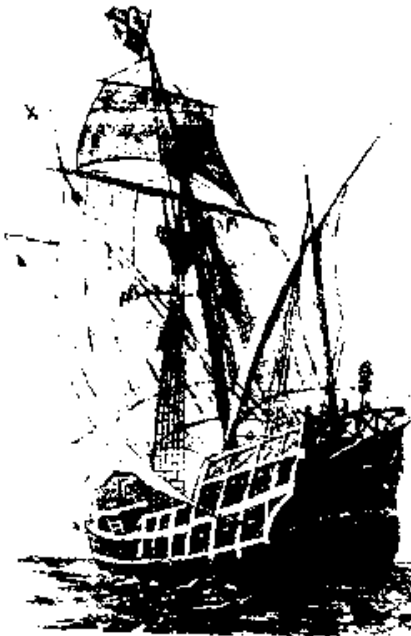
Men heeft de mystieke excessen van Columbus toegeschreven aan zijn extreme vroomheid en zelfs overwogen, een honderdtal jaar terug hem zalig te verklaren. Zijn pralerige devotie had ook profane objecten op het oog! "Dat de Heer make dat ik veel goud kan verzamelen... Dat de Heer, in al zijn goedheid mij helpe dat goud te verkrijgen", dat is zijn litanie terwijl hij doet wat hij kan om de sieraden in edel metaal van de inlanders af te persen, in ruil voor prullen, lintstroken, en stukken vaatwerk. Zeker, zijn Spaanse oversten verwachtten van hem de stapels (goud) die hij hen beloofd had maar zelf vereert hij het zozeer dat hij schrijft: "Goud is heerlijk en wie het bezit, heeft alles wat hij verlangt in deze wereld en verkrijgt toegang tot de zielen in het paradijs". Men zou hem Harpagon wanen. Zijn hebzucht

is zo groot dat hij de jaarlijkse rente van 10.000 maravedis (1), die hij beloofd had aan wie het "Land" het eerst aankondigde (de matroos Rodrigo de Triana) voor zichzelf hield, hoewel hijzelf al overladen was met gunsten en giften. Dit onder het voorwendsel dat hij vage schijnselen in de nacht had opgemerkt, op een afstand van 80 km en achter de horizonkromming! Het kruis dat hij op elk nieuw strand voor de menigte verstomde inlanders plantte, is helemaal geen liefdesboodschap. Het betekende voor hen dat hij "in naam van Onze Heer Jezus Christus" bezit nam van hun eiland, hun bezittingen, hun persoon, hun gedachten. Want zij zullen zich moeten bekeren "zoals Uwe Hoogheden zij die niet de Vader en de Zoon en de Heilige Geest wilden belijden, vernietigd heeft", noteert hij in november 1492 in zijn scheepsjournaal. Dit was een kruiperige zinspeling op de definitieve vernietiging van de Iberische Islam te Granada in januari 1492 en op het koninklijk decreet in maart, dat de joden uit Spanje verbande. Slecht jaar voor de mensenrechten. "Van hier kan men, in naam van de Heilige Drievuldigheid" schreef hij met de typische verering die hij voor deze koesterde "alle slaven die men zou kunnen verkopen verzenden". Cynisme? Onwetendheid? Men heeft om hem te verontschuldigen naar het tijds klimaat verwezen.

Een expert in het transport van menselijk vlees

De Spaanse monarchen, zelf ook niet de zachtzinnigsten maken theologische en juridische bezwaren en verwerpen zijn voorstel, doch hij legt dat naast zich neer. Na een razzia, die ongeveer 1.500 mannen, vrouwen en kinderen opleverde vertrekt 17 februari 1495 uit Haïti het eerste konvooi van een lange reeks naar Spanje met 600 in het ruim opeengepakte, naakte ongelukkigen waarvan de helft gedurende de overtocht zal sterven van verstikking, van honger of van de koude. Een verlies dat Columbus niet te zeer aangrijpt want hij had ervaring in Guinee opgedaan en verzekert: "Dit gebeurde met de negers in het begin ook, en toch blijft deze winstgevend". Een groot humanist, dat individu? Een expert in het transport van menselijk vlees. Vanaf de dag van de ontdekking heeft hij het mogelijk profijt dat uit zijn "Indianen" te halen was opgemerkt: "ze allen naar Castilië zenden of hen gevangen op hun eiland houden". Zij zijn voor hem niet meer dan een troep waarvan hij zich bedient. Op een dag in november 1492 laat hij "zeven vrouwenhoofden" halen, alsof het stukken vee waren. "Zij

zullen beter hun taal aan de onzen onderwijzen" legt hij zoetjes uit, alsof zijn bemanning van niets anders dan van culturele uitwisselingen droomde. Zo doet hij ons aan Tartuffe denken. Op een andere dag in november 1493 "geeft" hij "een geschenk", een mooie Caraïbische gevangene aan zijn vriend Michele da Cuneo, die haar slaat tot zij aan zijn seksuele grillen toegeeft. Zijn gevangennemingen tijdens zijn eerste reis dienden als exotische bewijzen van zijn succes en als

De vrede jonge wolf van de Genuaanse import-export was slauer in zaken dan in aardrijkskunde. Hij eiste de titel van admiraal. Hierboven het schip van Columbus.

attractie voor zijn triomftochten in Spanje. De veralgemening ervan zal ruim voorzien in waar voor de handel, in handarbeiders voor het wassen van het goud en de mijnen, in huishoudelijk personeel en in plezier voor de kolonisten. Misschien ook zijn fout niet? Zou hij slechts een moedig zeevaarder geweest zijn met een door slechte troepen overrompeld geweten, geconfronteerd met de onmogelijkheid tot communicatie tussen de culturen, tegen zijn zin meege-sleept in het gebruik van geweld tegen de inlanders? Toe maar! Hij eist zelf in een brief in het jaar 1500 beschouwd te willen worden "als kapitein, gekomen uit Spanje om Indië te veroveren op talrijke, oorlogszuchtige mensen, die tot die dag al lange tijd de wapens op de schouders gedragen

heeft, zonder ze een uur af te leggen". Niets onderscheidt hem in feite van de conquistadores die hem op de voet gevolgd hebben, ook zijn goouddorst en zijn formidabel oorlogsmateriaal niet: steenmortieren, haakbussen, kruisbogen met stalen pijlen die schilden konden doorboren, tegen naakte lichamen en rieten pijlen. De gevechten die hij samen met zijn broer Barthélémy aanvoert zijn slachtpartijen. Hij was zo vals als Cortes en Pizarro nadien: zijn orders aan zijn luitenant Pedro Margarite getuigen vanaf april 1494 van een geveinsde vriendschap, om zich door listen meester te maken van de stamhoofden. Gewoonlijk was levend verbrand worden het lot dat hen te wachten stond.

Misdaden tegen de mensheid

Wanneer die in de slavenhandel bedrijvige caudillo in een in 1498 verstuurd brief, terwijl hij op hetzelfde moment 600 ongelukkigen verscheepte duurt beweren dat hij "mag hopen dat het zieleheil van zovelen de grootste rijkdom van zijn onderneming is (zal worden)", dan wil hij spotten zeker?

Hoeveel zielen heeft hij niet uit hun vleeslijk omhulsel bevrijd? De afpersingen, de militaire operaties, de gedwongen arbeid, de slavernij, de straffen, de honger, de ziekten, een suicidiale wanhoop hebben rond die datum de autochtone bevolking van de centraal gelegen streken in Haïti met twee derden gereduceerd. Van de ongeveer 3 miljoen Arawaki-indianen die het eiland bewoonden tot de aankomst van de Europeanen in 1492 zal de Spaanse administratie er 16 jaar later in 1508 niet meer dan 60.000 tellen. De uitroeiing van de volkeren in de Nieuwe Wereld is snel van start gegaan.

Dat Columbus een groot zeevaarder was, akkoord. Commandant Charcot achtte hem zelfs "de grootste van zijn tijd". Waarom niet? Men kan een uitmuntend zeeman en zonder meer een slecht mens zijn. Bot, ijdel, egoïstisch, prikkelbaar, vrekkelig, listig, paranoïde, een arrivist, een snoever, een janker, een valsaard, dit kan nog, niemand is perfect. Maar Columbus is nog slechter: hij heeft "misdaden tegen de mensheid begaan", zoals we die nu noemen. Uit eigen belang, zonder medelijden, zonder wroeging. Nu ik dit weet heeft het gezuiverd verhaal van de ontdekking van Amerika voor mij afgedaan. Zoveel smart, zoveel doden, ik hou beslist niet van Columbus. Helemaal niet.

Vert.: Wouter Raes

(1) Maravedis: oude Spaanse munt (noot van de vertaaler).

Vredesweek

AALST

Alle avonden gaan door in het VREDES-HUIS, Zonnestraat

11 SEPTEMBER

Video: De Mars over de vluchtelingenproblematiek

9 OKTOBER

Debat over legerdienst-beroepsiegers met mensen uit de vredesbeweging en de sociale en kulturele organisaties

ANTWERPEN

Vredescentrum

1 OKTOBER (o.v.)

Video: De Mars over de vluchtelingenproblematiek

OOSTENDE

11 SEPTEMBER

Een volk zonder land "De Koerden"
Het Bakken

9 OKTOBER

Video: De Mars over de vluchtelingenproblematiek
Het Bakken

SINT-NIKLAAS

2 OKTOBER

Video: De Mars over de vluchtelingenproblematiek

VILVOORDE

Cultureel Centrum

30 SEPTEMBER (o.v.)

Video: De Mars over de vluchtelingenproblematiek

Vervolg kongresdiskussie

zaterdag 5 september om 13.30 uur
KUC
Kortrijksepoortstraat 254, 9000 Gent

Agenda

C.C. BERCHEM

12 september 1992 om 14 tot 17 uur
Nicaragua met Stefan Declercq
(Oxfam - vert. in C.A.)
Org.: Nicaragua-komitee

AALST

20 november 1992
Vredeshuis
"Vijf maanden na Rio"
Org.: Vrede

Vredesbarbecue

We nodigen alle lezers reeds uit naar de gezellige jaarlijkse barbecue van het tijdschrift VREDE die dit jaar zal plaats hebben op
zaterdag 15 augustus 1992 vanaf 17.00 u.
in de tuin van het Trefcentrum "HET BAKEN"
Fortuinstraat 18, 8400 Oostende (achter Delhaize).
Hou reeds nu deze dag vrij en nodig uw vrienden uit voor een dagje aan zee en om een gezellige avond door te brengen met vredesvrienden.

Lombardsijde - 16-17 mei

Op 16 en 17 mei had in de Lombardie een Europese conferentie plaats van vredesorganisaties in het kader van de wereldvredesraad.

Er waren delegaties uit verschillende Europese landen maar ook uit Japan, de Verenigde Staten, Cuba, Brazilië. De eerste dag bracht ons een inhoudelijke benadering. De eerste uiteenzetting werd gegeven door Robert De Gendt over de rol van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa in het realiseren van een algemeen veiligheidsbeleid en een vreedzame konfliktbeheersing. Daarna sprak Daniel Cirera van de Franse vredesbeweging over het Europees leger dat met Maastricht een nieuwe impuls heeft gekregen (zie ook z'n artikel elders in dit nummer). De laatste uiteenzetting was van Bahig Nassar uit Egypte en regionaal coördinator van de Arabische vredesorganisaties over de relaties tussen Europa, het Middellands-Zeegebied en het Midden-Oosten (zie "voor de vuist" in dit nummer). Op zondag werd er gewerkt in functie van een gemeenschappelijk actieprogramma dat door elke organisatie naar vermogen zal worden ingevuld. De voornaamste aandachtspunten zijn: de Europese veiligheid, de atoombewapening, defensiebudgetten en ontwapening, steun aan de vredesbeweging in Joegoslavië, Midden-Oosten, Vrede en ontwikkeling, Vrede en milieu, vrede en anti-racisme, reconversie. Biezondere aandacht werd gewijd aan de solidariteit met Cuba.

Tenslotte was er ook een solidariteitsmotie, en tevens een aanklacht, over de behandeling van de Duitse vredesbeweging die door de Treuhand volledig aan banden wordt gelegd.

zaterdag 26 september 1992

colloquium Gent

Europa na Maastricht

de gemeenschap in 1993

algemeen en economisch,
sociaal en democratisch

het fort Europa

Schengen,

Europees leger

Tweedehands klederbeurs

De volgende tweedehandsklederbeurs die ingericht wordt ten voordele van ons tijdschrift VREDE ZAL PLAATS HEBBEN IN DE LOOP VAN DE MAAND OKTOBER.

We vragen onze lezers die ons bij dit initiatief kunnen behulpzaam zijn ons klederen, schoenen e.a. materiaal over te maken die ze niet langer gebruiken.

Klederen kunnen afgegeven worden in het sekretariaat van Vrede vzw - Knokkestraat 44 - 9000 Gent - tel. (091) 21 18 39.
Oprecht dank bij voorbaat.

De cynische herontdekking van het onderwijs

Uit het gelijknamige artikel van Wim van Rooij (De Morgen, 27 jan. 1992) brengen we hier een passage, die meer in het bijzonder te maken heeft met de opvoeding tot verdraagzaamheid in het onderwijs, "nu het racisme zich als een sluipend gif in de harten nestelt".

De auteur beklagt er zich over dat het onderwijs gebruikt wordt "als panacee om recht te trekken wat door anderen krom werd gemaakt". Zo moet het bijvoorbeeld de leerlingen "verkeersbewust" maken, voorlichting geven over drugs en informatie verschaffen over Aids, het moet iets doen tegen de steeds maar slechter wordende fysieke conditie van de jeugd, maar diezelfde jeugd dan ook weer vertrouwd maken met de computer. Naast seksuele opvoeding wordt aan het onderwijs nu ook gevraagd aan "relatie-opvoeding" te doen...

"En dan is er tenslotte het beroep dat men doet op de school in de strijd tegen het racisme. Weer moet het onderwijs maat-

schappelijke patronen corrigeren van een maatschappij die de pedalen is kwijtgeraakt... Waar politici gedurende jaren verstek hebben laten gaan, daar moet de school ingrijpen. Op een van de weinige plaatsen waar racisme minder tot uiting kwam, juist daar, zo oordelen de politici, moet aan anti-racisme-opvoeding gedaan worden. Een vreemde opvatting! Wie serieus aandacht besteedt aan het opvoeden tot mondige, kritische staatsburgers met een democratische ingesteldheid, die voedt vanzelf op tot wakkere burgers, tot tolerantie en humanisme. Maar wie begint te morrelen aan het les- en pakket geschiedenis, zoals dat wel eens het geval is geweest, en wie informatika belangrijker vindt dan welke humane bekommernis ook, die spreidt mede het bedje voor een anti-democratisch gedachtegoed. Is er weinig racisme op school, dan uit het zich wel in het kishokje, waar door consumptie en computer opgejutte politiekanaalfabeten hun

gebrek aan historisch bewustzijn met veel brio kunnen demonstreren. Dan herontdekt men de opvoedende rol van de school: cynischer kan haast niet. Bij dit alles doet zich nog een ander fenomeen voor: de toenemende druk van het bedrijfsleven op de school..."

En het is juist die druk die het zo moeilijk maakt om de jongeren op te voeden tot verdraagzame, vredelievende, sociaal voelende mensen. Want: "Het bedrijfsleven dringt erop aan de leerlingen en studenten zo te modelleren dat ze perfect en gedachtenloos in ons technologisch beschavingsmodel kunnen glijden." En: "De herstructurering van de grote industrieën kost handenvol geld (dat door rit-selaars en sjomelaars handig wordt achterover gedrukt) maar het onderwijs, met de vele goede wil die er onmiskenbaar nog aanwezig is, moet zoals de andere zachte sectoren om enkele percenten bedelen..."

Jan Van Calsteren

Boeken

Insjallah

Oriana Fallaci

Oriana Fallaci, de Florentijnse veelgelauwerde schrijfster die in New York woont heeft als oorlogscorrespondente alle conflicten van deze tijd, van Viëtnam tot het Midden-Oosten gevolgd. Deze oorlogsroman speelt zich af in Beiroet en schildert een aangrijpend beeld van de geteisterde stad. De kleine kanten van de oorlog, het voetvolk, de onschuldige slachtoffers staan er centraal, het is dus geen heroïsche heldenroman. Ze heeft haar werk dan ook opgedragen aan alle slachtoffers van de eeuwige massamoord die oorlog heet...

Uitgever: Kluwer, 990 F.

Boris Jeltsin

John Morrison

Een biografie van Boris Jeltsin als fel omstreden figuur, als „held” voor de ene, als machtswellusteling en demagoog voor de andere kon natuurlijk niet langer uitblijven. John Morrison, sedert 1971 als buitenlands correspondent verbonden aan het persagentschap Reuters heeft hiervoor gezorgd. Bij het volgen van de loopbaan van Jeltsin heeft de auteur ook de stormachtige ontwikkeling van de Sovjet-Unie nauwkeurig beschreven. Vooral de „coup”, door de auteur het politieke

equivalent van „Tsjernobyl” genoemd wordt er in geanalyseerd.
Uitgever: Veen, 795 F.

Reis naar de rand van de wereld

Gerard Jacobs

De „rand van de wereld” is hier Siberië, decennialang afgesloten voor buitenlanders. Gerard Jacobs reisde er voor de Volkskrant nu doorheen en praatte met de „bedreigde” Shorzi, Nentsi, Khanti, de oorspronkelijke inwoners van dit immense gebied en met de politieke gevangenen uit de tijd van de „Goelagarchipel”. Een onthutsend verslag.

Uitgever: Contact, 495 F.

Kinderland

Aart van der Leeuw

Het hoofdpersonage W. Voogd in deze roman is een nogal autobiografische afspiegeling van de jonge Aart van der Leeuw (1876-1931). Men vindt in dit boek zijn onthutsend dichterschap terug: van der Leeuw was volgens zijn vriend Verwey immers een groot „verbeelder”.

Uitgever: Veen, 280 F.

De rechten van het kind

Fons Verschueren & Jozef Geboers

Deze handige, voor een breed lezerspubliek bestemde brochure behandelt het verleden jaar door het Belgisch Parlement geratificeerde Artikel 42 van het universeel Verdrag voor de Rechten van het Kind, de rechtspraak van de minderjarigen voor het Europees Hof en de rechtspraak in Vlaanderen, Wallonië en Brussel (want ook in het rijke westen is de rechtspraak van het kind nog ver van volmaakt). Het boekje maakt ook enige beschouwingen naar de toekomst toe.

Liga voor Mensenrechten, 250 F.

Rechten van de Mens en de politie

Luc Verleyen & Fons Verschueren

Ook deze brochure is een uitgave van de Liga voor Mensenrechten; ze is gebaseerd op een cursus van Luc Verleyen, die onder impuls van Tobback aan de politie wordt onderwezen, om te vermijden dat deze door een gebrek aan kennis de fundamentele rechten van de burger zou schaden. Dit boekje wil nagaan hoe de Belgische wetgeving een evenwicht tracht te vinden tussen die rechten en de dwangmiddelen die de politie mag gebruiken.

Liga voor Mensenrechten, 150 F.

A.F. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; H.V.S. Oostende 200; M.M. Roesselare 200; E.I. Oostende 200; V.S. Leuven 400; W.D.R. 's Gravenwezel 500; L.B. Wilrijk 200; M.V. Pollare 400; R.M. Oostende 300; P.V.C. Maldegem 400; J.G. Nieuwerkerken 200; S.N. Zemst 400; M.D.G. St.-Martens-Latem 400; J.B. St.-Amandsberg 400; L.B. Waregem 400; J.V. Antwerpen 200; H.D.S. Brugge 200; U.C. Torhout 200; M.Th.D. De Pinte 400; J.D.L. Aalst 200; M.C. Bredene 200; L.E. Mechelen 200; L.V. Antwerpen 200; R.N. Keerbergen 500; R.V. Ranst 200; L.V. Asse 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; E.V. Antwerpen 500; L.M. Drongen 1.000; F.D'H. Zedelgem 200; W.D. Brugge 500; A.D. Oostende 100; C.D.S. Aalst 200; J.V.C. Antwerpen 200; F.V.V. Gent 100; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; M.V. Gent 200; M.Th. Brussel 400; J.E. Gent 100; M.T. Zwalm 1.000; E.D.B. Brugge 200; A.C. Marlakerke 400; R.W. Brugge 100; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; F.D. Oosdulinkerke 200; A.M. Brussel 400; M.D. Gentbrugge 200; P.D. Assebroek 200; W.W. Rulselde 1.000; R.B. Gent 400; F.V.Z. Bornem 200; N.B. Berchem 3.000; J.C. Zoersel 200; J.D.S. Luik 200; K.S. Gent 100; J.P. Oostende 100; E.C. Gent 9.000; L.V. Gent 500; G.W. Izegem 1.000; L.P. Antwerpen: 150.
Totaal: 33.650 frank.

Bernard Tapie "l'homme du président"

Bernard Tapie wordt door velen beschouwd als een van de nieuwe wonderboy's van de economie. De man maakte naam en geld door het aankopen van bedrijven in moeilijkheden, deze te saneren door o.m. honderden mensen af te danken en verkocht ze opnieuw met een mooie winst. Kort geleden verklaarde Tapie nog aan de krant "Libération" (27/2/92): "Het is niet meer denkbaar, noch ernstig, er van uit te gaan aan alleman werk te kunnen bezorgen, in ieder geval arbeid in de produktie. Men heeft zich vergist ten alle prijze de verhoging van het aantal werklozen te willen verhinderen". Tapie die niet alleen geld maar ook een grote mond heeft stond ondanks dit alles in het centrum van de belangstelling. De media droegen hun steentje bij om deze wonderboy te populariseren. Daarenboven zorgden zijn tussenkomsten in de sportwereld (wielrennen en voetbal) er voor om zijn populariteit te verhogen en zich te ontpoppen als een man met een dikke nek.

Tapie, de meedogenloze kapitalist, wekte de belangstelling op van President Mitterrand. Hij zag er de man in die kon helpen om de dalende invloed van de regering af te remmen en de terugloop van de Socialistische partij te verhinderen.

Meteen werd Tapie de onbetwistbare leider van de "Majorité Présidentielle" rond Marseille waarvoor men zelf de Socialistische partij op een zijspoor zette.

Tapie slaagde wel niet in zijn opzet om in deze regio tijdens de regionale en kantonale verkiezingen de meerderheid te behalen maar werd niettemin, als de reddende engel, door Mitterrand geroepen om als Minister van de Stad in de hervormde regering te zetelen.

Tapie, die kort geleden nog aankondigde 600 arbeiders te moeten afdanken in een Adidas fabriek in de Vogezen en in opspraak gekomen is met betrekking tot de boekhouding van de voetbalclub Olympic Marseille waarvan hij voorzitter is, werd nu ter verantwoording geroepen voor een zaak waarbij hij een vennoot voor 80 miljoen zou hebben beetgenomen. Een beschuldiging is vanzelfsprekend geen veroordeling. Wel is het opvallend dat een socialistisch President, voor wie de praktijken van een Tapie toch geen geheim moeten zijn een dergelijk figuur uitkiest om deel uit te maken van een socialistische regering. Onbegrijpelijk om niet te zeggen misdadig en een verloochening van alle principes en idealen. Wie zegde daar ook weer dat macht corrupteert? (ads.)

lees ook

EcoGroen

maandblad voor de ecologische stroming

met achtergronden uit binnen en buitenland, reportages, interviews, inside-informatie, rechten van antwoord, columns, cursieffjes, allerlei ideeën om anders te gaan leven, dossiers over milieu en maatschappij, politiek, filosofie en milieu-etiek.

EcoGroen
Blekersdijk 14 9000 Gent
Telefoon : (091) 33 10 36
Proefnummer op verzoek
Jaarabonnement door betaling van 700 F
op rekening 001-2062322-81.

U WEET TOCH AL DAT

MARNIX VERHUISD IS ?

Alles wat we altijd waren: goed, efficiënt, veelzijdig.

Kortom: een uitstekende boekhandel, maar...

ZOVEEL MOOIER !

EN OOK WEER OP ZATERDAG !

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. (091) 25 10 92

Elke dag van 9 tot 18 uur
's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur

Uitslag van de kwis van het melnummer - nr. 295

1. Noem de Franse overzeese departementen?
Guadeloupe - La Martinique - La Guyane - La Réunion.
2. De hoofdstad van Turkije?
Ankara.
3. Wanneer werd President Allende vermoord?
11 september 1973.
4. Wie waren de eerste man en de eerste vrouw in de ruimte?
Jouri Gagarine (1961) - Valentine Teresjkova (1963).
5. Op welk eiland heeft Nelson Mandela gevangen gezeten?
Robbeneiland.
6. Wat gebeurde er op 14 maart 1939 in Tsjecho-Slovakije?
Inval van de Duitse Wehrmacht.
7. Waar werd na de oorlog tussen Noord- en Zuid-Korea de wapenstilstand ondertekend?
In Panmunjom op 27/7/1953.
8. Waar werd het eerste Joods Ghetto als een toevluchtsoord opgericht?
In de Venetiaanse Republiek op 20 maart 1516 op een eilandje in het Noorden van de Canale de Canmargio.
9. Wie was de eerste minister van Kongo na de onafhankelijkheid?
Patrice Lumumba in juni 1960.
10. Waar ligt Konstantinopel?
Konstantinopel is nu Istanboel en ligt in Turkije op de Europese en Aziatische oevers van de Bosforus.

Het boek gaat deze maal naar Rudolf Syts uit Drogen.

KWIS

1. Van welk land is Niamey de hoofdstad?
2. Welke landen zijn ooit toegetreden tot het zgd "Pakt van Bagdad"?
3. Wie was de Guatamaltekse president die door de V.S. in 1954 werd omvergeworpen?
4. Wanneer voerde het Belgisch Parlement het algemeen meervoudig stemrecht in?
5. Hoe noemde het "parlement" dat de Russische tsaar gedwongen werd in 1906 in te stellen en wanneer schafte hij dit af?
6. Noem het Zwitsers kanton waar de vrouwen tot voor kort voor de kantonale verkiezingen nog geen stemrecht hadden?
7. Noem de Spaanse enclaves op de kust van Marokko?
8. Noem de 4 "onafhankelijke" thuislanden in Zuid-Afrika?
9. Wat was het laatste land dat op het Centraalamerikaans vasteland de onafhankelijkheid verwierf en wanneer gebeurde dit?
10. Van welk land was Sekou Touré de eerste president?

Antwoorden insturen vóór 15 augustus 1992.

25 jaar geleden in vrede

De nieuwe tanks zullen ons twintig miljard kosten

De regering heeft de gewoonte ons te vertellen dat de aankoop van nieuwe tanks werk zal betekenen voor onze metaalverwerkende nijverheid. Vorig jaar werd een krediet gestemd van 6,6 miljard, dat de regering moest toelaten 340 tanks aan te kopen.

Tengevolge van de protesten die hiertegen loskwamen werden echter nog geen bestellingen gedaan. Bovendien staan de ministers nog te twijfelen welke tanks ze zouden kopen: de Franse AMX 30 of de Duitse Leopard. De strijd tussen de voorstanders van de twee types is nog volop aan de gang.

Op dit ogenblik geniet de Franse tank een kleine voorkeur, omdat een gedeelte er

van in Belgische bedrijven zou kunnen worden gemaakt. De tussenkomst van de Belgische industrie zou 22 % bedragen. Op die wijze, denkt men in de Wetstraat, zal de bevolking die massale uitgave makkelijker slikken. Om de Belgische bedrijven voor 1,5 miljard fr. werk te verschaffen zou de regering dus bereid zijn 7 miljard aan oorlogstuig uit te geven. En men spreekt over besparingen!

Maar er is meer. De regering verzwijgt dat het niet volstaat aan te kopen, maar dat het aanschaffen van reservestukken, onderhoud en reparaties stukken hoger ligt dan de aankooprijks. La Libre Belgique schrijft hierover: "bij de aankoop van een tank gaat het zoals met een personenwagen: het onderhoud kost

meer dan de aankoop. De volledige waarde van aankoop van reservestukken zou ongeveer 150 % van de waarde van de tanks bedragen. Bovendien moet het materiaal tijdens de gebruikperiode twee volledige revisies ondergaan. De algemene kostprijs van de reservestukken en revisies vertegenwoordigt in feite 190 % van de aankoopwaarde van de tank...".

Het komt erop neer dat we niet 6,6 miljard maar ongeveer 20 miljard zullen moeten afdoeken voor deze tanks, waarvan iedereen weet dat ze binnen twee jaar verouderd zullen zijn. Onze centen kunnen wel nuttiger gebruikt worden. Aan dringend uit te voeren werken ontbreekt het niet.

juni '67
André De Smet

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNDERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciazaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

AUTOFINANCIERING
**SAMEN
KUNNEN WE
ALLES AAN.**

ASLK

Er is geen veiligheid in Europa zonder veiligheid in de rest van de wereld

Hieronder volgt een synthese van een uiteenzetting die Bahig Nassar van de Egyptische vredesraad en regionaal coördinator van de wereldvredeesraad, gaf op de internationale conferentie in Lombardsijde half mei.

Het Midden-Oosten is van cruciaal belang voor de vrede in Europa. Met deze gedachte ben ik niet alleen. Maar de invulling van sommigen verhoogt het gevaar van een militair konflikt.

De Verenigde Staten zijn militaire samenwerkingsakkoorden aan het opzetten in de regio. Een nieuw militair pact is zich langzaam aan het vormen. De V.S. samen met Arabische landen, met Turkije, Israël. Belangrijke eenheden van het Centraal Kommando werden naar het Midden-Oosten verplaatst. Daarnaast hebben de grote vijf wapenhandelaars, toevallig de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad, onderlinge afspraken gemaakt over de wapenleveringen naar de regio. Vanuit de V.S. werden er nog nooit zoveel wapens gestuurd als nu, naar Israël, naar Egypte, Syrië, Saoedi-Arabië. Dit is een ondersteunend element in de vorming van de militaire banden tussen onze regio, de V.S. en Europa. Daarnaast zijn er nu meer atoomwapens dan ooit in de regio. Er is natuurlijk Israël maar vooral ook de atoomwapens op de V.S.-vloot. Die zijn er met het excuus dat er een verhoogde mogelijkheid is dat bepaalde Arabische landen en Pakistan atoomwapens bezitten.

De herstructurering van de NAVO voorziet snelle-interventie-eenheden voor onze regio. En terwijl enerzijds Europa minder militairen begint te kennen, en een zekere terugtrekking vanwege de V.S. maken wij in het Midden-Oosten het omgekeerde mee. Het wapenarsenaal in de regio verhoogt enorm. Niet alleen door de landen zelf, maar ook de verhoogde aanwezigheid van de V.S. en van Europa op militair gebied. De NAVO is nu permanent aanwezig in de Middellandse Zee. Het is precies die verhoogde militaire input die mee het gevaar uitmaakt. Voor ons, maar ook voor Europa.

Als een tussensynthese zou ik kunnen zeggen dat het veiligheidsconcept van het Middellandse-Zee-gebied en het Midden-Oosten berust op de verhoogde aanwezigheid van Noordamerikaanse snelle-interventie-eenheden, de verhoogde aanwezigheid van atoomwapens, en de verhoogde rol van de NAVO in onze regio.

Dergelijke veiligheid vormt een rechtstreekse bedreiging van de Arabische belangen, van het Arabische volk maar terzelfdertijd van Europa. De ontwikkelingen in Europa zowel als in het Midden-Oosten worden dan fundamenteel bepalende elementen van de toekomstige wereldorde.

En de huidige tekenen voorspellen niet veel goeds.

Kijk maar hoe Libië behandeld wordt.

De uitspraak van de Verenigde Naties in verband met de uitlevering van twee Libiërs opent alle deuren voor een militaire interventie. Het is juist, fundamenteel zijn we voorstander van de Verenigde Naties, maar we moeten dit orgaan grondig democratiseren, want nu dreigt het gemanipuleerd te worden in een militaristische richting.

Wat zien wij in het Midden-Oosten gebeuren? Enerzijds probeert Washington iedereen haar voorwaarden op te leggen in de vredesgesprekken - in principe zijn we voorstanders van vredesgesprekken - rond de Palestijnse zaak, en anderzijds de opbouw vanuit Washington van een veiligheidssysteem met bepaling van het bewapeningsniveau voor de regio. Daarnaast zijn er gesprekken over de economische ontwikkeling in Tokio of in Ottawa, discussies over de waterhuishouding. M.a.w. wij zijn geen baas over de evoluties in onze landen.

De veiligheidsstructuur die zich voor het Midden-Oosten aan het aftekenen is wordt niet door ons bepaald en groeit uit tot een machtig militair blok dat de Golf, het Midden-Oosten en het Middellandse-Zeegebied omvat. Het betreft niet alleen het strikte veiligheidsdomein maar behelst ook economische en politieke structuren, onder leiding van de V.S.

Wat zich bij ons aftekent zal directe gevolgen hebben voor de rest van de wereld. Nogmaals voor alle duidelijkheid: er is geen veiligheid in Europa zonder veiligheid in de andere regio's.

Onze opdracht als vredesorganisatie in het Midden-Oosten en in Europa is er een van fundamenteel belang. Wij moeten met onze bevolkingen de bewindslui beïnvloeden om van koers te veranderen. Daar is een grote samenspraak onder ons voor nodig. We moeten nog heel wat elementen uitklaren. Maar een ding is toch duidelijk: veiligheid is in de eerste plaats geen militaire zaak.

De nood aan intensere samenwerking tussen ons en jullie is groot. En dringend. Ofwel spelen we als vredeskrachten een rol in Europa en in het Midden-Oosten, ofwel laten we het terrein vrij voor de militaristische aanpak. Als we deze strijd verliezen, zullen we ook de strijd verliezen voor een rechtvaardige internationale orde in de toekomst.

Bahig Nassar
Egyptische Vredesraad
regionaal coördinator van de wereldvredeesraad voor het
Midden-Oosten

Een van onze lezers stuurde ons ter kennismaking de brief die hij van een korrespondente uit de ex-Sovjetunie ontving. Hierin wijst deze er op dat de zegels die ze op haar brieven naar België moet plakken, en voorheen slechts 14 kopeken kostten, vanaf 1 april gestegen zijn van 1,50 naar 5,25 roebel. Maandelijks ontvangen ze met bonnen 0,5 gr. suiker, 250 gr. boter, 4 eieren, 2 pakjes sigaretten, 250 gr. olie, 400 gr. macaroni, 2,5 liter melk, enz. enz. Pakjes van het Duitse Rode Kruis worden, per persoon, in de kerken verdeeld zodat de gelovigen er met ganse families heen trekken en de anderen niets ontvangen. De reis naar het dorp waar haar dochter woont (70 km) kostte vroeger voor een enkele rit 2,5 roebel, later 12 roebel en vandaag reeds 41 roebels. En... zo gaat het verder zodat het nog onmogelijk wordt de eindjes aan elkaar te knopen. Intussen gaan onze media, pers, radio en T.V. altijd maar verder om de mensen die tegen deze schandalige prijsverhogingen protesteren af te schilderen voor conservatieven en nostalgiekers.....

Regeringen en media hebben in de voorbije jaren heel wat lof gezwaaid aan de helden van het neo-liberalisme. Voor deze heren gingen heel wat deuren open, ze werden met veel eerbied behandeld en waren welkome gasten van ministers en vorsten. Intussen is gebleken dat velen slechts bedriegers waren. De lijst is reeds lang van dergelijke figuren die in de laatste periode ontmaskerd werden. De Britse Robert Maxwell, de Amerikaan Donald Trump, de Australiër Alain Bond, de Fransman Claude Bez en zoveel andere. In Japan zelfs een ganse lijst. Kort geleden werd hier nog de Italiaan Carlo Benedetti aan toegevoegd en in de voorbije weken is ook de pas benoemde minister Bernard Tapie in opspraak gekomen. We kunnen hier onze eigen Paul Van den Boeynants aan toevoegen maar, zoals het in een Westerse democratie past, werden de gepaste wetten uitgevaardigd die die man hebben toegelaten zich opnieuw wit te wassen. Er is dus zeker geen enkele reden voor de werkende mensen naar dit en andere soort figuren op te kijken of een minderwaardigheidskomplex te hebben.

Alle in de media optimistische verklaringen ten spijt gaat het niet goed in Hongarije. De inflatie loopt er op tot 35 % en het aantal werklozen verdubbelt er om de zes maanden om vandaag de 450.000 te bereiken, wat 8 % uitmaakt

van de actieve bevolking. De "demokratisering" is er alles behalve synoniem van een beter levensniveau voor de meerderheid van de bevolking. Een vijfde leeft reeds met een inkomen onder het levensminimum. Het is dan ook niet te verwonderen dat de Hongaren cynisch reageren tegen de politiek van de rechtse regering. De krant "Le Monde" wijst op de "boutade" die het meest de ronde doet in Budapest. Vraag: "Wat is het verschil tussen de regering Antall en deze van de vroegere kommunistische leider Janos Kadar? Antall is er in geslaagd om op twee jaar te bereiken waarin Kadar in dertig jaar niet in is geslaagd. Het oude regime te betreffen".

Demokratie en mensenrechten in Saoedi-Arabië en de Golfstaten

Geen verkiezingen, verbod van politieke en sociale organisaties, censuur, onderdrukking van de vrouwen - lijf- en doodstraffen voor het minste vergrijp enz., enz., enz.

Maar ... zeer geprezen bondgenoten van de politieke leiders van de Kristelijke Westerse Beschaving. De "grote" verdedigers van democratie en mensenrechten.

Is al zover. Alle acht cementfabrieken in de Tsjechische Republiek zijn reeds gedeeltelijk eigendom geworden van buitenlandse ondernemingen. De cementindustrie is meteen de eerste nationale bedrijfstak die vrijwel volledig gekontroleerd wordt door buitenlandse kapitaal. Het zijn Belgische, Duitse, Franse, Italiaanse en Zwitserse groepen die het nu ... in de gewezen Tsjechische cementindustrie voor het zeggen hebben. Wat een vooruitgang. Dank zij de zo

"geroemde Iluwelen revolutie" is de Tsjechische economische onafhankelijkheid gaan vliegen...

Onze vrienden van "Rencontre pour la Paix" organiseerden eind april een colloquium over "Veiligheid en Samenwerking in Europa en het Middellandse Zeegebied". Deze bijeenkomst ging door in het Europees Parlement te Brussel, onder voorzitterschap van Raymond Coumont, verantwoordelijke van het Franstalige ACV. Onder de sprekers, o.w. oud Minister A.M. Lizin, was ook de Premier van Libië voorzien. De man kreeg wel een visa maar... de V.S.-ambassade zat achter de schermen te stoken terwijl Jean-Pierre Cot, Frans socialistisch Euro-Parlementslid al zijn gewicht in de weegschaal gooide om de bijeenkomst in het Europees Parlement te verhinderen. Daarbij kreeg hij de steun van zijn Belgische PS-collega Raymond Demey en zijn echtgenote die zo de politiek van de Franse socialisten terzake verdedigden...

Het Amerikaanse "Forbes Magazine" publiceerde zijn jaarlijks lijstje met de inkomens van de managers van de 800 grote bedrijven. De recessie, de gebeurtenissen van Los Angeles en de meer dan 30 miljoen armen ten spijt gaat het met hun inkomen steeds beter. Vorig jaar waren ze met 407 van de 800 in de lijst opgenomen topmanagers die ieder mee dan 1 miljoen dollar (33,5 miljoen Bfr.) verdienden. Twee jaar geleden haalden slechts 386 managers dat inkomen. De onbetwiste leider is A.O'Reilly, bestuurder van ketchup producer Heinz, met een jaarverdienste van meer dan 2.500 miljoen fr. De "minstbetaalde", R. Noorda van het softwarebedrijf krijgt nog 1,3 miljoen maar... met 10,8 % aandelen in de firma is hij toch goed voor een kapitaal van 29,5 miljard frank. Zo worden rijken rijker en armen armer.

Het is algemeen bekend dat de Turkse regering bestendig de mensenrechten verkracht, haar Koerdische minderheid - zelfs met militair geweld - onderdrukt, het bestaan van sommige politieke partijen en sociale organisaties verbiedt en ... nog steeds - ondanks een resolutie van de Veiligheidsraad - een deel van Cyprus bezet. Dit blijkt allemaal geen hinder te zijn geweest om vanaf 9 mei Turkije als voorzitter van de Raad van Europa te laten fungeren. Ongelooflijk maar toch waar. En geen enkel land, geen enkele politiekier die tegen dit schandaal protesteert.